

INNEHÅLL

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE	3
VINSTDISPOSITION	11
RESULTATRÄKNING	12
RESULTATANALYS	14
BALANSRÄKNING	16
KASSAFLÖDESANALYS	20
FÖRÄNDRING I EGET KAPITAL	22
NOTUPPLYSNINGAR	24
UNDERSKRIFTER	70

Styrelsen och verkställande direktören för AFA Sjukförsäkringsaktiebolag, organisationsnummer 502033-0642 (AFA Sjukförsäkring) avger härmed årsredovisning för räkenskapsåret 1 januari–31 december 2019.

Organisation

AFA Sjukförsäkring är moderföretag i AFA Sjukförsäkringskoncernen. Företagets uppgift är att på uppdrag av arbetsmarknadens parter tillhandahålla kollektivavtalade försäkringar för den svenska arbetsmarknaden som ger ersättning vid sjukdom och föräldraledighet. AFA Sjukförsäkring hanterar avtalsgruppsjukförsäkringarna (AGS och AGS-KL), en försäkring vid sjuklivränta, en premiebefrielseförsäkring, en avgiftsbefrielseförsäkring samt en föräldrapenningtilläggsförsäkring (FPT).

Dotterföretaget AFA Trygghetsförsäkringsaktiebolag, organisationsnummer 516401-8615 (AFA Trygghetsförsäkring) har till uppgift att åt arbetsmarknadens parter förvalta försäkringsöverenskommelser avseende arbetsskador. AFA Trygghetsförsäkring hanterar trygghetsförsäkringar vid arbetsskada (TFA och TFA-KL) samt den förlängda livräntan.

Verksamheten bedrivs i lokaler i centrala Stockholm, där företaget har sitt säte. Adress till företagets huvudkontor är AFA Sjukförsäkring, 106 27 Stockholm.

Vinstutdelning till aktieägare får enligt bolagsordningen inte ske.

Ägarstruktur

AFA Sjukförsäkring är ett försäkringsföretag som ägs gemensamt av Svenskt Näringsliv och LO.

AFA Sjukförsäkring (moderföretaget) upprättar koncernredovisning för AFA Sjukförsäkringskoncernen (koncernen). Samtliga koncernföretag redovisas i not 12. AFA Sjukförsäkringskoncernen upprättar sin koncernredovisning enligt det internationella regelverket IFRS så som det antagits av EU medan redovisning i juridiska personer görs enligt så kallad lagbegränsad IFRS.

AFA Sjukförsäkring, AFA Trygghetsförsäkring och AFA Livförsäkringsaktiebolag, organisationsnummer 502000-9659 (AFA Livförsäkring), är tre försäkringsföretag som har gemensam ledning. AFA Livförsäkring är ett livförsäkringsföretag som ägs gemensamt av Svenskt Näringsliv och LO. Med AFA Försäkring menas i denna årsredovisning den gemensamma organisationen för de tre försäkringsföretagen. AFA Försäkringsgruppen omfattar AFA Sjukförsäkring, AFA Trygghetsförsäkring och AFA Livförsäkring samt ett antal anknutna företag.

Finansiering av försäkringarna

Kapitalavkastningen är en viktig del av finansieringen av försäkringarna och bidrar över tid högst väsentligt till att hålla försäkringspremierna på en låg nivå. Detta förhållande betyder att branschförekommande nyckeltal baserade på premieintäkter inte är relevanta vid bedömning av koncernens och moderföretagets resultat och ekonomiska ställning. Under de senaste tio åren har nästan 100 procent av koncernens och moderföretagets finansiering genererats via kapitalavkastning eftersom premieintäkterna totalt varit negativa på grund av premieåterbetalningar.

Verksamhet

Försäkringstagare och försäkrade

Antalet försäkringsavtal i AFA Sjukförsäkring inom avtalsgruppsjukförsäkringen (AGS och AGS-KL) har minskat något under året och uppgick vid utgången av år 2019 till 237 200 tecknade avtal (238 200). Antalet försäkrade inom Svenskt Näringsliv/LO-området är cirka 1,7 miljoner samt inom kommun- och landstingsområdet cirka 1,4 miljoner.

Antalet försäkringsavtal inom föräldrapenningtillägg (FPT) uppgick 2019 till 216 200 avtal (217 500) och antalet försäkrade är cirka 1,5 miljoner.

Antalet arbetsgivare som tecknat trygghetsförsäkring vid arbetsskada (TFA och TFA-KL) i AFA Trygghetsförsäkring minskade under året marginellt. Vid årets utgång uppgick antalet tecknade avtal till 222 300 (223 500). Försäkringarna TFA och TFA-KL omfattar cirka 4,5 miljoner anställda på den svenska arbetsmarknaden och cirka 0,2 miljoner egenföretagare.

Skadeutveckling

Antalet nyanmälda skador i avtalsgruppsjukförsäkringen minskade till cirka 241 000 (246 000) under år 2019. Utav dessa utgör cirka 22 500 (23 500) anmälningar om föräldraledighet till försäkringen om föräldrapenningtillägg (FPT).

Antalet nyanmälda skador i trygghetsförsäkringen uppgick under år 2019 till cirka 86 500, en ökning med cirka 5 000 jämfört med året innan.

Förebyggande arbete inom arbetslivet

Arbetsmarknadens parter har valt att lägga flertalet av de kollektivavtalade riskförsäkringarna inom AFA Sjukförsäkringskoncernen. Förutom att administrera dessa försäkringar arbetar koncernen aktivt med insatser som syftar till att minska och förebygga arbetsskador och sjukfrånvaro i samhället. Genom att bidra till att göra arbetsplatser så säkra och trygga som möjligt med målet att ingen ska behöva skadas eller bli sjuk av sitt arbete kan arbetsskador

och ohälsa minska långsiktigt, och därmed också kostnaderna för försäkringarna. På detta sätt är det förebyggande arbetet ett tydligt mervärde i de kollektivavtalade försäkringarna. Koncernen arbetar förebyggande på både kort och lång sikt. Bland annat tillhandahåller koncernen systemlösningar som stöder företag och organisationer i deras systematiska arbetsmiljöarbete.

Koncernen bidrar också till forskning och utveckling inom arbetsmiljö- och hälsoområdet, både genom direkta anslag till projekt och program och genom den unika skadedatabasen som med information om drygt 14 miljoner försäkringsärenden sedan 1970-talet utgör en solid grund för forskning och informationsinsatser. Det sammanställs årligen generell statistik från vår databas i rapporten Allvarliga arbetsskador och långvarig sjukfrånvaro samt ett antal rapporter med fördjupningar i specifika ämnen. Dessutom arbetar koncernen aktivt med att sprida kunskap och resultat av den förebyggande verksamheten.

Under året har koncernen kostnadsfört 118 miljoner kronor (233) för forskning och utveckling. Moderföretaget har totalt kostnadsfört 67 miljoner kronor (93) för forskning och utveckling. Totalt i koncernen beviljades 28 nya FoU-projekt (28) i öppna utlysningar. Ett postdoc-stöd på 2 miljoner kronor inom området hälsa delades ut. 25 miljoner till Rehabiliteringsstödet inom Kommuner och Regioner har avsatts.

Utveckling på de finansiella marknaderna

2019 präglades av en stark börsutveckling, fortsatt nedpressade räntor samt en svagare krona. Handelskonflikten mellan USA och Kina var fortsatt i fokus och fick förnyat bränsle efter att USA i två omgångar, i maj respektive juli, annonserade att nya tullar skulle införas på i princip all återstående kinesisk import samtidigt som Kina kontrade med höjda tullar och att låta yuana försvagas. Under hösten kom ömsom positiva, ömsom negativa signaler om ett handelsavtal, och i december kunde parterna enas om ett första delavtal.

Världsekonomin bromsade in något under året. Den fortsatta handelskonflikten hade del i detta, vilket avspeglades i att världshandeln minskade och såväl investeringsviljan som industriaktiviteten dämpades. Det gick därför att utläsa en ökad tudelning mellan en svagare industrisektor och en starkare tjänstesektor. Tudelningen var mest uttalad i euroområdet, där den industritunga tyska ekonomin dämpades inte bara av handelskonflikten utan också av strängare utsläppskrav på bilar. Utrymmet för penningpolitiska stimulanser var dessutom begränsat. För den amerikanska ekonomin var situationen bättre. Även om handelskonflikten hade viss dämpande effekt på industriaktiviteten, uppvägdes detta av att den lägsta arbetslöshetsnivån på 50 år höll uppe konsumtionen. Federal Reserve sänkte styrräntan i tre omgångar under hösten, med totalt 0,75 procentenheter till intervallet 1,5–1,75 procent, vilket också hade en stimulerande effekt på tillväxten. I Sverige föll investeringarna, vilket

dock uppvägdes av köpstarka hushåll samt en stark tjänsteexport. Inflationen var fortsatt låg. Riksbanken valde ändå att i december frångå den minusräntepolitik som rått de senaste fem åren och höjde reporäntan med en kvarts procentenhet till 0 procent.

På den svenska räntemarknaden var marknadsräntorna fortsatt nedpressade. Kortare löptider steg svagt. Längre löptider sjönk totalt under året, även om de vände uppåt under det fjärde kvartalet. Svenska statsräntor på löptider understigande fem år var negativa hela året, och räntor på längre löptider var negativa under sommaren och en bit in på hösten. De svagt fallande långräntorna i kombination med en inflation runt två procent innebar dock en positiv avkastning för både det svenska realränteindexet, cirka 0,9 procent, och det svenska nominella ränteindexet, cirka 1,1 procent.

Även på andra håll präglades räntemarknaderna av räntor på låga nivåer som föll under året. Det gällde främst i USA, där utvecklingen mot lägre marknadsräntor förstärktes av Federal Reserve:s tre styrräntesänkningar, vilket bidrog till att avståndet till motsvarande västeuropeiska räntor minskade.

2019 var ett starkt börsår och flera av börserna i västvärlden uppvisade tillväxttal på 30 procent eller mer. En del av denna uppgång var en rekyll på det börstras som skedde i slutet av 2018. Men även korrigerat för detta var börsutvecklingen stark. Att världsekonomin inte bromsade in så mycket som befarat ansågs gynna börserna, så även positiva signaler om en lösning på den rådande handelskonflikten samt Federal Reserve:s tre sänkningar av styrräntan.

Den svenska aktiemarknaden avslutade året med en uppgång på knappt 35 procent, enligt SIX Total Return Index, medan världsindex steg med drygt 23 procent mätt i lokala valutor. Tillväxtmarknaderna utvecklades inte riktigt så starkt, utan index för dessa marknader stannade på en uppgång på knappt 20 procent. På valutamarknaden försvagades SEK under året med 50 öre gentemot USD till cirka 9,35 kronor och med cirka 20 öre gentemot EUR till cirka 10,45 kronor.

AFA Sjukförsäkringskoncernen har, med hänsyn tagen till företagets goda konsolidering, en försiktig finansiell strategi som uttrycks i dess normalportföljer. Vid utgången av året hade koncernen en betydande finansiell styrka med en fonderingskvot enligt Solvens II på 2,28 (2,19). Per samma datum hade moderföretaget en fonderingskvot enligt Solvens II på 2,39 (2,29).

Hållbarhetsrapport

I hållbarhetsarbetet utgår vi från vårt uppdrag, vår omvärld och våra mest väsentliga hållbarhetsfrågor. Väsentlighet bedöms utifrån vad våra intressenter anser är viktigt och utifrån verksamhetens största påverkan – ekonomiskt, miljömässigt och socialt.

Under 2019 genomfördes en revidering av vår väsentlighetsanalys. De väsentligaste hållbarhetsfrågorna, där vår verk-

samhets ekonomiska, miljömässiga och sociala påverkan – positiv eller negativ – är relativt stor, för både externa och interna intressenter, är:

- Försäkringar för ett tryggt arbetsliv
- Ansvarsfull kapitalförvaltning
- Förebygga ohälsa
- Attraktiv arbetsgivare
- Stabil finansiell ställning

I enlighet med 6 kap 11 § ÅRL har AFA Sjukförsäkring upprättat den lagstadgade hållbarhetsrapporten som en från årsredovisningen fristående rapport gemensamt med övriga bolag inom AFA Försäkring. Hållbarhetsrapporten återfinns på vår webbplats, afaforsakring.se.

Risker

Under året har koncernens och moderföretagets försäkringsrisk varit oförändrad. Det samlade strategiska finansiella risktagandet i koncernens normalportfölj ökade marginellt under 2019. Medan AFA Sjukförsäkrings normalportfölj var oförändrad från 2018 ökade AFA Trygghetsförsäkring andelarna av fastigheter och alternativa investeringar med en procentenhet vardera. Dessa öknings möttes med två procentenheters minskning av andelen nominellt räntebärande. I not 2 beskrivs koncernens och moderföretagets risker och riskhantering.

Väsentliga händelser under räkenskapsåret

AFA Sjukförsäkring har lämnat ett koncernbidrag om 2 000 miljoner kronor till AFA Trygghetsförsäkring för att stärka upp AFA Trygghetsförsäkrings kapitalbas.

Den ändrade företagsbeskattningen som gäller från och med år 2019 har medfört att AFA Sjukförsäkring och AFA Trygghetsförsäkring belastas med en skattemässig schablonintäkt från och med år 2019, beräknad på räkenskapsårets ingående säkerhetsreserv. För 2019 uppgick schablonintäkten till 165 miljoner kronor för AFA Sjukförsäkring och 16 miljoner kronor för AFA Trygghetsförsäkring.

Den gynnsamma utvecklingen på fastighetsmarknaden med stigande hyror och sjunkande avkastningskrav har inneburit att fastighetsvärdena har stigit. Detta har i sin tur lett till att fastighetsallokeringen i AFA Sjukförsäkring har stigit. Under 2019 har vi därför avyttrat fyra fastigheter i syfte att komma ner till önskvärd allokeringen i fastigheter. Den 19 mars 2019 avyttrades kontorsfastigheten Barnängen 6. Den 1 april 2019 avyttrades kontorsfastigheten Skjutsgossen 12 genom försäljning av samtliga aktier i Fastighets AB Yxkullen. Kontorsfastigheten Smultronet 6 avyttrades den 1 juli 2019 genom försäljning av samtliga aktier i Fastighets AB Rödluvan. Den 1 oktober 2019 såldes kontorsfastigheten Fanan 18. Samtliga sålda fastigheter är belägna i Stockholm.

Verksamhetsutveckling

DIGITALISERING AV AFA FÖRSÄKRINGS VERKSAMHET

AFA Försäkring har under 2019 startat upp tre strategiskt viktiga utvecklingsinitiativ för att skapa maximalt värde till minimal insats för våra kunder. Genom initiativen vill vi få tillgång till information om de försäkrade innan de anmäler ett ärende, automatisera anmälningar vid sjukskrivning och föräldraledighet och automatisera hanteringen av läkarintyg. Behov av att samarbeta med andra aktörer i värdekedjan har identifierats som en framgångsfaktor i arbetet. Som ett led i detta har samverkan med nyckelpartners fördjupats på både strategiskt och operativ nivå och gemensamma arbetsgrupper har startats bland annat med Försäkringskassan, Fora och Pensionsvalet.

Fokus under 2019 har fortsatt legat på att digitalisera och automatisera moment i anmälningsprocessen samt effektivisera handläggningen genom färre manuella moment. Syftet är att skapa en enklare och smidigare process för kunderna, korta ledtider och minska hanteringskostnaderna. En automatiserad hantering erbjuder också bättre förutsättningar för effektiva samarbeten med externa parter, säkerställer en tillförlitlig process samt gör det enklare för AFA Försäkring att arbeta för att alla som är berättigade till ersättning också får det.

Inom avtalsgruppsjukförsäkringen har tekniska lösningar tagits fram för att minska andelen manuella moment i handläggningen. Förbättringar har också gjorts i anmälningsflödet för att göra det enklare för kunden att fylla i rätt uppgifter i ansökan. För de kunder som kontaktar oss på telefon har förbättringar genomförts genom att utveckla arbetssättet kopplat till telefoni.

Personal

KONCERNEN

Medelantalet anställda under år 2019 uppgick till 567 (575) varav 65 procent (65) var kvinnor. Se vidare not 30.

För en redogörelse av principer och processer för ersättningar och förmåner till ledningen, se not 30.

MODERFÖRETAGET

Medelantalet anställda under år 2019 uppgick till 264 (255) varav 60 procent (61) var kvinnor. Se vidare not 30.

För en redogörelse av principer och processer för ersättningar och förmåner till ledningen, se not 30.

FEMÅRSÖVERSIKT, KONCERNEN

RESULTAT, mnkr	2019	2018	2017	2016	2015
Premieintäkter	320	311	47	-2 318	-5 192
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen	-	-721	-699	-638	-292
Försäkringsersättningar ¹⁾	-11 906	-11 345	-10 174	-11 817	-6 411
Driftkostnader	-788	-740	-658	-769	-632
Övriga tekniska kostnader	-118	-233	-91	-144	-179
Försäkringsrörelsens tekniska resultat	-12 492	-12 728	-11 575	-15 686	-12 706
Kapitalavkastning ¹⁾	23 963	5 316	13 574	17 490	10 915
Resultat från andelar i joint venture-företag	240	231	247	296	176
Resultat före skatt	11 710	-7 181	2 246	2 100	-1 615
ÅRETS RESULTAT	9 596	-4 995	1 778	1 782	-1 038
PREMIENVÄR TFA, %					
Svenskt Näringsliv/LO-området	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01
Svenskt Näringsliv/PTK-området	0,03	0,03	0,03	0,03	0,01
Kooperativa området TFA arbetare	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01
Kooperativa området TFA tjänstemän	0,03	0,03	0,03	0,03	0,01
Kommunala området	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01
PREMIENVÄR AGS, PBF, AGS-KL, ABF OCH FPT, %					
Svenskt Näringsliv/LO-området	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kommunala området	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
EKONOMISK STÄLLNING, mnkr	2019-12-31	2018-12-31	2017-12-31	2016-12-31	2015-12-31
Placeringsstillgångar ²⁾	205 910	192 292	202 436	198 109	183 571
Kassa och bank	3 830	3 098	2 785	1 979	4 361
Försäkringstekniska avsättningar	104 962	102 038	100 087	99 097	96 706
Balansomslutning ³⁾	210 590	195 845	205 757	200 728	188 514
Konsolideringskapital					
<i>Beskattat eget kapital</i>	83 355	73 906	78 980	77 217	75 426
<i>Uppskjuten skatteskuld</i>	13 068	11 753	14 124	13 680	13 406
Totalt konsolideringskapital	96 423	85 659	93 104	90 897	88 832
NYCKELTAL, %	2019	2018	2017	2016	2015
Skadeprocent	3 724	3 622	21 511	-507,2	-122,5
Driftkostnadsprocent	246	238	1 400	-33,2	-12,2
Totalkostnadsprocent	3 971	3 860	22 911	-540,4	-134,7
Direktavkastningsprocent ³⁾	2,3	2,3	4,7	4,6	5,1
Totalavkastningsprocent ⁴⁾	12,9	2,5	7,2	9,9	5,8
Konsolideringskapital i % av FTA	92	84	93	92	92
Konsolideringsgrad	30 162	27 543	198 094	-3 921,4	-1 710,9
<i>Driftkostnader för skadereglering i procent av utbetalda skadeersättningar</i>	5,6	5,6	5,3	4,9	5,2
<i>Driftkostnader för finansförvaltning i procent av förvaltad kapital</i>	0,07	0,07	0,06	0,07	0,06
Solvensrelaterade nyckeltal⁵⁾ (avser AFA Försäkringsgruppen)					
Kapitalbas	98 916	91 159	95 579	91 502	
<i>varav primärkapital</i>	98 916	91 159	95 579	91 502	
Minimikapitalkrav	11 788	10 388	11 237	10 346	
Solvenskapitalkrav	45 097	39 217	42 188	39 163	

¹⁾ Jämförelsetalen för tidigare perioder har räknats om på grund av ändrad redovisning av ränta på försäkringsersättningar till kunder. Se not 1 Redovisningsprinciper.

²⁾ Jämförelsetalen för tidigare perioder har räknats om på grund av ändrad redovisning av upplupen ränta på andra finansiella placeringstillgångar och skulder till kreditinstitut. Se not 1 Redovisningsprinciper.

³⁾ Direktavkastning beräknas utifrån andelen direktavkastning i förhållande till totalavkastning enligt samma princip som i totalavkastningstabell.

⁴⁾ Totalavkastning redovisas enligt metod i totalavkastningstabell vilket också är det mått som används internt.

⁵⁾ Från och med den 1 januari 2016 ska solvensrelaterade upplysningar lämnas i årsredovisningen. I enlighet med FFFS 2015:12 har Ingen omräkning skett för tidigare perioder.

FEMÅRSÖVERSIKT, MODERFÖRETAGET

RESULTAT, mnkr	2019	2018	2017	2016	2015
Premieintäkter	18	21	-230	-2 609	-5 369
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen	-	-575	-557	-509	-234
Försäkringsersättningar ¹⁾	-8 234	-8 214	-7 945	-8 817	-4 625
Driftkostnader	-489	-444	-407	-415	-408
Övriga tekniska kostnader	-67	-93	-38	-84	-74
Försäkringsrörelsens tekniska resultat	-8 772	-9 305	-9 177	-12 434	-10 710
Kapitalavkastning ¹⁾	19 716	2 751	2 831	12 769	7 571
Resultat före bokslutsdispositioner och skatt	10 944	-6 554	-6 346	335	-3 139
ÅRETS RESULTAT	12 835	-1 463	-8 601	1 047	-3 859
PREMIENIVÅER AGS, PBF, AGS-KL, ABF OCH FPT, %					
Svenskt Näringsliv/LO-området	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kommunala området	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
EKONOMISK STÄLLNING, mnkr					
	2019-12-31	2018-12-31	2017-12-31	2016-12-31	2015-12-31
Placeringsstillgångar ²⁾	157 706	145 091	153 290	150 373	140 470
Kassa och bank	2 630	2 329	2 189	1 309	3 314
Försäkringstekniska avsättningar	82 926	81 251	79 937	78 881	77 287
Balansomslutning ³⁾	165 695	153 145	161 770	158 160	150 422
Konsolideringskapital					
<i>Beskattat eget kapital</i>	43 442	30 607	32 070	40 671	39 624
<i>Obeskattade reserver</i>	25 873	32 335	36 507	26 510	27 165
<i>Uppskjuten skatteskuld</i>	4 619	2 084	2 981	3 528	3 324
Totalt konsolideringskapital	73 934	65 026	71 558	70 709	70 113
NYCKELTAL, %					
	2019	2018	2017	2016	2015
Skadeprocent	45 744	39 110	-3 454	-338,0	-86,1
Driftkostnadsprocent	2 717	2 114	-177	-15,9	-7,6
Totalkostnadsprocent	48 461	41 234	-3 631	-353,9	-93,7
Direktavkastningsprocent ³⁾	2,3	2,4	4,8	4,7	5,1
Totalavkastningsprocent ⁴⁾	13,0	2,7	7,3	10,3	6,0
Konsolideringskapital i % av FTA	89	80	90	90	91
Konsolideringsgrad	410 744	309 648	-31 112	-2 710,2	-1 305,9
<i>Driftkostnader för skadereglering i procent av utbetalda skadeersättningar</i>	3,1	3,0	2,6	1,8	2,6
<i>Driftkostnader för finansförvaltning i procent av förvaltad kapital</i>	0,07	0,07	0,06	0,06	0,06
Solvensrelaterade nyckeltal⁵⁾					
Kapitalbas	85 999	79 554	83 086	80 053	
<i>varav primärkapital</i>	85 999	79 554	83 086	80 053	
Minimikapitalkrav	9 036	7 958	8 618	7 921	
Solvenskapitalkrav	36 144	31 834	34 473	31 684	

¹⁾ Jämförelsetalen för tidigare perioder har räknats om på grund av ändrad redovisning av ränta på försäkringsersättningar till kunder. Se not 1 Redovisningsprinciper.

²⁾ Jämförelsetalen för tidigare perioder har räknats om på grund av ändrad redovisning av upplupen ränta på andra finansiella placeringstillgångar och skulder till kreditinstitut. Se not 1 Redovisningsprinciper.

³⁾ Direktavkastning beräknas utifrån andelen direktavkastning i förhållande till totalavkastning enligt samma princip som i totalavkastningstabell.

⁴⁾ Totalavkastning redovisas enligt metod i totalavkastningstabell vilket också är det mått som används internt.

⁵⁾ Från och med den 1 januari 2016 ska solvensrelaterade upplysningar lämnas i årsredovisningen. I enlighet med FFFS 2015:12 har ingen omräkning skett för tidigare perioder.

Verksamhetens resultat

Premieintäkter

Tack vare en god konsolidering beslutade styrelsen att sätta premiesatserna för försäkringarna inom AFA Sjukförsäkring till noll procent av lönesumman. Vad avser extra avsättning inom Premiebefrielseförsäkringen för vissa delkollektiv debiteras dock premier motsvarande kostnaderna.

För AFA Trygghetsförsäkring behölls premienivån på 0,01 procent av lönesumman för arbetsgivare inom Svenskt Näringsliv/LO-kollektivet och för arbetsgivare inom kommuner och regioner. Premierna för arbetsgivare inom Svenskt Näringsliv/PTK-området behölls på nivån 0,03 procent under 2019.

För arbetsgivare inom det kooperativa området behölls premienivån 0,03 procent för kollektivet tjänstemän och 0,01 procent för kollektivet arbetare.

KONCERNEN

För räkenskapsåret 2019 uppgick premieintäkterna i koncernen till 320 miljoner kronor (311).

MODERFÖRETAGET

För räkenskapsåret 2019 uppgick premieintäkterna i moderföretaget till 18 miljoner kronor (21). Minskningen i premieintäkter beror på högre återbetalning av tidigare års premier.

Försäkringsersättningar

KONCERNEN

Kostnaderna för försäkringsersättningar i koncernen uppgick till 11 906 miljoner kronor (11 345). Årets skadeutbetalningar inklusive driftkostnader för skadereglering uppgick till 9 011 miljoner kronor (9 394) och avsättningar för oreglerade skador ökade till 2 894 miljoner kronor (1 951).

Den underliggande skadekostnaden för år 2019 bedöms vara högre än för år 2018, främst beroende på högre löner och högre antaganden om arbetssjukdomar. Se vidare not 4.

MODERFÖRETAGET

Kostnaderna för försäkringsersättningar i moderföretaget uppgick till 8 234 miljoner kronor (8 214). Årets skadeutbetalningar, inklusive driftkostnader för skadereglering, uppgick till 6 561 miljoner kronor (6 900) och avsättningar för oreglerade skador ökade till 1 673 miljoner kronor (1 314). Se vidare not 4.

Driftkostnader

KONCERNEN

Koncernens totala driftkostnader uppgick till 1 446 miljoner kronor (1 406). Se vidare not 5.

MODERFÖRETAGET

Moderföretagets totala driftkostnader uppgick till 836 miljoner kronor (775). Se vidare not 5.

Kapitalavkastning

KONCERNEN

Koncernens totala kapitalavkastning uppgick till 23 963 miljoner kronor (4 595). Totalavkastningen för koncernens placeringstillgångar uppgick under år 2019 till 12,9 procent (2,5). Den aktiva avkastningen för noterade tillgångar och fastigheter uppgick till 0,2 procentenheter (0,8).

Under tioårsperioden 2010–2019 har koncernens avkastning överträffat dess normalportföljsavkastning med sammanlagt 9,1 procentenheter.

I not 7 specificeras och utvärderas årets avkastning fördelad på olika tillgångsslag i en totalavkastningstabell och en bidragsanalys.

MODERFÖRETAGET

Moderföretagets totala kapitalavkastning uppgick till 19 716 miljoner kronor (2 176). Totalavkastningen för företagets placeringstillgångar uppgick under år 2019 till 13,0 procent (2,7). Den aktiva avkastningen för noterade tillgångar och fastigheter uppgick till 0,2 procentenheter (0,9).

Under tioårsperioden 2010–2019 har företagets avkastning överträffat dess normalportföljsavkastning med sammanlagt 9,8 procentenheter.

I not 7 specificeras och utvärderas årets avkastning fördelad på olika tillgångsslag i en totalavkastningstabell och en bidragsanalys.

Övriga tekniska kostnader

Övriga tekniska kostnader utgörs av anslag för forskning.

KONCERNEN

Koncernens kostnader för anslag för forskning uppgick till 118 miljoner kronor (233). Se vidare not 6.

MODERFÖRETAGET

Moderföretagets kostnader för anslag för forskning uppgick till 67 miljoner kronor (93). Se vidare not 6.

Obeskattade reserver

I juli 2018 medgav Finansinspektionen AFA Sjukförsäkring dispens från reglerna om maximal avsättning i Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om normalplan för skadeförsäkringsbolags redovisning av säkerhetsreserv (FFFS 2013:8). Dispensen omfattar redovisningsåren 2019–2021 och innebär att avsättningen till säkerhetsreserv får uppgå till maximalt 50 procent av avsättningen till oreglerade skador, såväl kända som okända. Samma

dispens har tidigare erhållits för redovisningsåren 2016-2018. Årets upplösning av säkerhetsreserven uppgick till 6 462 miljoner kronor (4 172). Se vidare not 8.

Resultat före skatt

KONCERNEN

Resultat före skatt i koncernen uppgick till 11 710 miljoner kronor (-7 181). Resultatförbättringen beror främst på att kapitalavkastning är högre under 2019.

MODERFÖRETAGET

Resultat före bokslutsdispositioner och skatt i moderföretaget uppgick till 10 944 miljoner kronor (-6 554). Resultatförbättringen beror främst på att kapitalavkastningen är högre under 2019.

Verksamhetens ställning

Balansräkning

KONCERNEN

Balansomslutningen i koncernen ökade till 210 590 miljoner kronor (195 845).

MODERFÖRETAGET

Balansomslutningen i moderföretaget ökade till 165 695 miljoner kronor (153 145).

Placeringstillgångar

KONCERNEN

Placeringstillgångarna i koncernen uppgick till 205 910 miljoner kronor (192 292). Se vidare not 11-17.

Exponeringsmässigt bestod portföljen vid utgången av år 2019 till 39 procent (41) av räntebärande värdepapper, till 32 procent (31) av noterade aktier, till 17 procent (18) av fastigheter samt till 12 procent (10) av alternativa investeringar.

MODERFÖRETAGET

Placeringstillgångarna i moderföretaget uppgick till 157 706 miljoner kronor (145 091). Se vidare not 11-17.

Exponeringsmässigt bestod portföljen vid utgången av år 2019 till 39 procent (40) av räntebärande värdepapper, till 32 procent (31) av noterade aktier, till 17 procent (19) av fastigheter samt till 12 procent (10) av alternativa investeringar.

Försäkringstekniska avsättningar

KONCERNEN

I koncernen består de försäkringstekniska avsättningarna av avsättning för oreglerade skador. Denna uppgick till 104 962 miljoner kronor (102 038). Under 2019 har en beståndsöverlåtelse genomförts från LRF Försäkring Skadeförsäkringsbolaget AB till AFA Sjukförsäkring om 1,5 miljoner kronor respektive AFA Trygghetsförsäkring om 28,5 miljoner kronor avseende pågående försäkringsärenden inom AGS och TFA försäkringarna.

Avsättning för oreglerade skador delas upp i avsättning för inträffade och rapporterade skador, inträffade men ej rapporterade skador samt skaderegleringskostnader. Avsättningen för inträffade men ej rapporterade skador och skaderegleringskostnader utgör cirka 51 procent av den totala avsättningen. Se vidare not 22.

MODERFÖRETAGET

I moderföretaget består de försäkringstekniska avsättningarna av avsättning för oreglerade skador. Denna uppgick till 82 926 miljoner kronor (81 251). Under 2019 har en beståndsöverlåtelse genomförts från LRF Försäkring Skadeförsäkringsbolaget AB till AFA Sjukförsäkring 1,5 miljoner kronor avseende pågående försäkringsärenden inom AGS försäkringarna.

Avsättning för oreglerade skador delas upp i avsättning för inträffade och rapporterade skador, inträffade men ej rapporterade skador samt skaderegleringskostnader. Avsättningen för inträffade men ej rapporterade skador och skaderegleringskostnader utgör cirka 49 procent av den totala avsättningen. Se vidare not 22.

Eget kapital och konsolideringskapital

KONCERNEN

Eget kapital i koncernen ökade till 83 355 miljoner kronor jämfört med 73 906 miljoner kronor föregående år. Konsolideringskapitalet ökade under året till 96 423 miljoner kronor (85 659) vilket motsvarar 92 procent (84) av de försäkringstekniska avsättningarna.

MODERFÖRETAGET

Eget kapital i moderföretaget ökade till 43 442 miljoner kronor jämfört med 30 607 miljoner kronor föregående år. Konsolideringskapitalet ökade under året till 73 934 miljoner kronor (65 026) vilket motsvarar 89 procent (80) av de försäkringstekniska avsättningarna.

Kassaflöde

KONCERNEN

Kassa och bank i koncernen ökade med 732 miljoner kronor (ökade med 313).

MODERFÖRETAGET

Kassa och bank i moderföretaget ökade med 301 miljoner kronor (140).

Framtidsutsikter

Vid förväntad utveckling av premieintäkter, försäkringsersättningar och driftkostnader krävs en totalavkastning på cirka 4,8 procent (6,0) på företagets placeringstillgångar för att uppnå nollresultat i moderföretaget år 2020.

Varje procentenhets avkastning innebär cirka 1 650 miljoner kronor (1 500) i resultat för moderföretaget. Detta motsvarar i sin tur cirka 0,19 procentenheter (0,19) i premienivå för moderföretagets försäkringar.

Vid förväntad utveckling av dotterföretaget AFA Trygghetsförsäkrings premieintäkter, försäkringsersättningar och driftkostnader krävs en totalavkastning på cirka 7,8 procent (7,6) på dotterföretagets placeringstillgångar för att uppnå nollresultat i dotterföretaget år 2020.

Varje procentenhets avkastning innebär cirka 335 miljoner kronor (320) i resultat för dotterföretaget AFA Trygghetsförsäkring. Detta motsvarar i sin tur cirka 0,02 procentenheter (0,02) i premienivå för dotterföretagets försäkringar.

KONCERNEN

Koncernens fria egna kapital uppgick enligt koncernbalansräkningen till 60 035 miljoner kronor (44 981).

MODERFÖRETAGET

Enligt bolagsordningen får utdelning inte lämnas. Styrelsen föreslår att till bolagsstämman förfogande stående överskott i kronor enligt nedan, balanseras i ny räkning.

Ingående fritt eget kapital	30 599 955 737
Årets resultat	12 834 617 629
Summa	43 434 573 366

RESULTATRÄKNING
mnkr

KONCERNEN

TEKNISK REDOVISNING AV SKADEFÖRSÄKRINGSRÖRELSE	NOT	2019	2018
Premieintäkter		320	311
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen	3	-	-721
Försäkringsersättningar	4		
<i>Utbetalda försäkringsersättningar¹⁾</i>		-9 011	-9 394
<i>Förändring i avsättning för oreglerade skador</i>		-2 894	-1 951
Summa försäkringsersättningar		-11 906	-11 345
Driftkostnader	5	-788	-740
Övriga tekniska kostnader	6	-118	-233
SKADEFÖRSÄKRINGSRÖRELSENS TEKNISKA RESULTAT		-12 492	-12 728
ICKE-TEKNISK REDOVISNING			
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat		-12 492	-12 728
Kapitalavkastning	7		
<i>Kapitalavkastning, intäkter</i>		9 706	11 043
<i>Orealiserade vinster på placeringstillgångar</i>		16 165	3 451
<i>Kapitalavkastning, kostnader¹⁾</i>		-1 656	-1 603
<i>Orealiserade förluster på placeringstillgångar</i>		-251	-8 296
<i>Kapitalavkastning överförd till skadeförsäkringsrörelsen</i>		-	721
Summa kapitalavkastning		23 963	5 316
Resultat från andelar i joint venture-företag	13	240	231
RESULTAT FÖRE SKATT		11 710	-7 181
Skatt på årets resultat	9	-2 114	2 186
ÅRETS RESULTAT		9 596	-4 995
Årets resultat hänförligt till:			
Ägare av moderföretaget		9 424	-4 832
Innehav utan bestämmande inflytande		172	-163
RAPPORT ÖVER TOTALRESULTAT		2019	2018
Årets resultat		9 596	-4 995
Övrigt totalresultat för året			
Poster som inte kommer att omklassificeras till årets resultat			
<i>Aktuariella vinster och förluster</i>		-148	-78
Summa övrigt totalresultat för året		9 596	-78
TOTALRESULTAT FÖR ÅRET		9 448	-5 073
Årets totalresultat hänförligt till:			
Ägare av moderföretaget		9 277	-4 910
Innehav utan bestämmande inflytande		172	-163

¹⁾ Jämförelsetalen för tidigare period har räknats om på grund av ändrad redovisning av ränta på försäkringsersättningar till kunder. Se not 1 Redovisningsprinciper. Även tillhörande noter (not 4 och 7) har räknats om.

MODERFÖRETAGET

TEKNISK REDOVISNING AV SKADEFÖRSÄKRINGSRÖRELSE	NOT	2019	2018
Premieintäkter		18	21
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen	3	-	-575
Försäkringsersättningar	4		
<i>Utbetalda försäkringsersättningar¹⁾</i>		-6 561	-6 900
<i>Förändring i avsättning för oreglerade skador</i>		-1 673	-1 314
Summa försäkringsersättningar		-8 234	-8 214
Driftkostnader	5	-489	-444
Övriga tekniska kostnader	6	-67	-93
SKADEFÖRSÄKRINGSRÖRELSENS TEKNISKA RESULTAT		-8 772	-9 305
ICKE-TEKNISK REDOVISNING			
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat		-8 772	-9 305
Kapitalavkastning	7		
<i>Kapitalavkastning, intäkter</i>		8 663	8 222
<i>Orealiserade vinster på placeringstillgångar</i>		12 448	1 901
<i>Kapitalavkastning, kostnader¹⁾</i>		-1 197	-1 238
<i>Orealiserade förluster på placeringstillgångar</i>		-199	-6 709
<i>Kapitalavkastning överförd till skadeförsäkringsrörelsen</i>		-	575
Summa kapitalavkastning		19 716	2 751
RESULTAT FÖRE BOKSLUTSDISPOSITIONER OCH SKATT		10 944	-6 554
Bokslutsdispositioner			
<i>Erhållna och lämnade koncernbidrag</i>	12	-1 729	135
<i>Upplösning/avsättning till säkerhetsreserv</i>	8	6 462	4 172
Summa bokslutsdispositioner		4 733	4 307
RESULTAT FÖRE SKATT		15 677	-2 247
Skatt på årets resultat	9	-2 842	784
ÅRETS RESULTAT		12 835	-1 463
RAPPORT ÖVER TOTALRESULTAT		2019	2018
Årets resultat		12 835	-1 463
TOTALRESULTAT FÖR ÅRET		12 835	-1 463

¹⁾ Jämförelsetalen för tidigare period har räknats om på grund av ändrad redovisning av ränta på försäkringsersättningar till kunder. Se not 1 Redovisningsprinciper. Även tillhörande noter (not 4 och 7) har räknats om.

RESULTATANALYS

mnr

MODERFÖRETAGET

2019

**TEKNISK REDOVISNING AV
SKADEFÖRSÄKRINGSRÖRELSE**

	Sjuk-/olycksfall	Inkomstförsäkring och avgångsbidragsförsäkring	Skadelivräntor	Totalt
Premieintäkter	13	5	-	18
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen	-	-	-	-
Försäkringsersättningar				
<i>Utbetalda försäkringsersättningar</i>	-5 653	-538	-370	-6 561
<i>Förändring i avsättning för oreglerade skador</i>	-2 432	605	154	-1 673
Summa försäkringsersättningar	-8 085	67	-216	-8 234
Driftkostnader	-471	-18	-	-489
Övriga tekniska kostnader	-67	-	-	-67
SKADEFÖRSÄKRINGSRÖRELSENS TEKNISKA RESULTAT	-8 610	53	-216	-8 772
FÖRSÄKRINGSTEKNISKA AVSÄTTNINGAR				
Avsättning för oreglerade skador	73 365	1 672	7 889	82 926

5

BALANSRÄKNING PER DEN 31 DECEMBER
mnr

KONCERNEN

TILLGÅNGAR	NOT	2019	2018
Immateriella tillgångar	10	-	-
Placeringstillgångar			
Rörelsefastigheter ¹⁾	11	947	738
Förvaltningsfastigheter ¹⁾	11,15	31 994	32 165
Andelar i joint venture	13	1 815	1 556
Andra finansiella placeringstillgångar ²⁾	14,15,16,17		
<i>Aktier och andelar</i>		91 070	78 064
<i>Obligationer och andra räntebärande värdepapper</i>		74 165	77 666
<i>Utlåning till kreditinstitut</i>		4 555	1 344
<i>Derivat</i>		1 364	759
Summa andra finansiella placeringstillgångar		171 154	157 833
Summa placeringstillgångar		205 910	192 292
Fordringar			
Fordringar avseende direkt försäkring		23	24
Övriga fordringar	19	591	251
Summa fordringar		613	275
Andra tillgångar			
Materiella tillgångar	20	15	23
Kassa och bank		3 830	3 098
Summa andra tillgångar		3 846	3 121
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter²⁾	21	222	157
SUMMA TILLGÅNGAR		210 590	195 845

¹⁾ IFRS 16 Leasing tillämpas från 1 januari 2019. AFA Försäkring har valt att tillämpa den förenklade övergångsmetoden (utan omräkning), se not 1 Redovisningsprinciper. I koncernen balansräkning ingår nyttjanderätter i posten Rörelsefastigheter med 218 miljoner kronor och i posten Förvaltningsfastigheter med 574 miljoner kronor. Nyttjanderätterna är dock exkluderade i not 11 och 15. I moderbolaget tillämpas inte IFRS 16.

²⁾ Jämförelsetalen för tidigare period har räknats om på grund av ändrad redovisning av upplupen ränta på andra finansiella placeringstillgångar och skulder till kreditinstitut. Se not 1 Redovisningsprinciper. Även tillhörande noter (not 14-17 och not 21) har räknats om.

KONCERNEN

EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	NOT	2019	2018
Eget kapital	26		
Eget kapital hänförligt till ägare av moderföretaget			
<i>Aktiekapital</i>		7	7
<i>Övriga bundna reserver</i>		22 123	27 896
<i>Balanserat resultat</i>		50 758	49 891
<i>Årets resultat</i>		9 277	-4 910
Summa eget kapital hänförligt till ägare av moderföretaget		82 165	72 884
Innehav utan bestämmande inflytande		1 190	1 022
Summa eget kapital		83 355	73 906
Försäkringstekniska avsättningar			
Avsättning för oreglerade skador	22	104 962	102 038
Andra avsättningar			
Pensioner	30	1 324	1 102
Skatter	23	13 068	11 753
Summa andra avsättningar		14 392	12 855
Skulder			
Skulder avseende direkt försäkring	24	199	190
Derivat	15,17,25	85	88
Skulder till kreditinstitut ¹	15,27	4 218	5 705
Övriga skulder	28	2 972	655
Summa skulder		7 474	6 638
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	29	407	408
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		210 590	195 845

¹Jämförelsetalen för tidigare period har räknats om på grund av ändrad redovisning av upplupen ränta på andra finansiella placeringstillgångar och skulder till kreditinstitut. Se not 1 Redovisningsprinciper. Även tillhörande noter (not 14-17 och not 21) har räknats om.

BALANSRÄKNING PER DEN 31 DECEMBER
mnr

MODERFÖRETAGET

TILLGÅNGAR	NOT	2019	2018
Placeringstillgångar			
Byggnader och mark	11,15	11 639	11 289
Placeringar i koncernföretag och intresseföretag			
<i>Aktier i koncernföretag</i>	12	3 594	4 186
<i>Aktier i joint venture-företag</i>	13	607	588
Summa placeringar i koncernföretag och intresseföretag		4 201	4 774
Andra finansiella placeringstillgångar ¹⁾	14,15,16,17		
<i>Aktier och andelar</i>		75 464	64 407
<i>Obligationer och andra räntebärande värdepapper</i>		61 509	62 926
<i>Utlåning till kreditinstitut</i>		3 759	1 065
<i>Derivat</i>		1 135	630
Summa andra finansiella placeringstillgångar		141 867	129 028
Summa placeringstillgångar		157 706	145 091
Fordringar			
Fordringar avseende direkt försäkring		13	11
Övriga fordringar	19	5 184	5 599
Summa fordringar		5 196	5 610
Andra tillgångar			
Materiella tillgångar	20	15	23
Kassa och bank		2 630	2 329
Summa andra tillgångar		2 645	2 352
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter¹⁾	21	147	92
SUMMA TILLGÅNGAR		165 695	153 145

¹⁾Jämförelsetalen för tidigare period har räknats om på grund av ändrad redovisning av upplupen ränta på andra finansiella placeringstillgångar och skulder till kreditinstitut. Se not 1 Redovisningsprinciper. Även tillhörande noter (not 14-17 och 21) har räknats om.

MODERFÖRETAGET

EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	NOT	2019	2018
Eget kapital	26		
Aktiekapital		7	7
Balanserat resultat		30 600	32 063
Årets resultat		12 835	-1 463
Summa eget kapital		43 442	30 607
Obeskattade reserver	8		
Säkerhetsreserv		25 873	32 335
Summa obeskattade reserver		25 873	32 335
Försäkringstekniska avsättningar			
Avsättning för oreglerade skador	22	82 926	81 251
Andra avsättningar			
Pensioner	30	648	601
Skatter	23	4 619	2 084
Summa andra avsättningar		5 267	2 685
Skulder			
Skulder avseende direkt försäkring	24	161	157
Derivat	15,17,25	72	76
Skulder till kreditinstitut ¹⁾	15,27	3 471	4 430
Övriga skulder	28	4 315	1 432
Summa skulder		8 018	6 095
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	29	168	172
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		165 695	153 145

¹⁾Jämförelsetalen för tidigare period har räknats om på grund av ändrad redovisning av upplupen ränta på andra finansiella placeringstillgångar och skulder till kreditinstitut. Se not 1 Redovisningsprinciper. Även tillhörande noter (not 15 och 27) har räknats om.

KASSAFLÖDESANALYS
mnr

	Koncernen		Moderföretaget	
	2019	2018	2019	2018
Kassaflöde från den löpande verksamheten				
Premieinbetalningar	299	245	-	-
Premieåterbetalningar	-10	-32	-10	-32
Skadeutbetalningar	-9 004	-9 316	-6 557	-6 903
Utbetalningar för driftkostnader	-797	-708	-571	-437
Kassaflöde från anslagsverksamhet m.m.	-130	-129	-59	-57
Inbetalningar fastighetsförvaltning	1 276	1 373	409	429
Utbetalningar fastighetsförvaltning	-388	-411	-123	-127
Investeringar/försäljningar i:				
Byggnader och mark	3 115	1 158	1 040	1 083
Aktier och andelar	4 951	-3 636	5 656	-2 791
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	3 795	6 656	1 650	4 433
Derivat	-1 261	-3 799	-1 000	-3 081
Övriga finansiella placeringstillgångar	-1 560	-3 437	-1 012	-2 753
Utlåning till kreditinstitut	-3 157	8 581	-2 650	6 817
Beståndsöverlåtelse	30	-	2	-
Erhållna utdelningar	3 388	3 300	2 821	2 773
Erhållna räntor	1 420	1 468	1 242	1 258
Betalda räntor	-875	-986	-704	-747
Betald inkomstskatt	-470	-228	-53	-160
Summa kassaflöde från den löpande verksamheten	624	100	79	-295
Kassaflöde från investeringsverksamheten				
Förvärv av materiella anläggningstillgångar	-4	-4	-4	-4
Erhållna koncernbidrag	-	-	601	7 203
Summa kassaflöde från investeringsverksamheten	-4	-4	598	7 199
Kassaflöde från finansieringsverksamheten				
Betalda koncernbidrag	-	-	-466	-
Betalda aktieägartillskott	-	-	-2	-6 907
Summa kassaflöde från finansieringsverksamheten	-	-	-468	-6 907
ÅRETS KASSAFLÖDE	621	96	208	-3
Kassa och bank vid årets början	3 098	2 785	2 329	2 189
Valutakursdifferens i kassa och bank	112	217	93	143
KASSA OCH BANK VID ÅRETS SLUT	3 830	3 098	2 630	2 329

~

FÖRÄNDRING I EGET KAPITAL
mnkr

KONCERNEN

	Hänförligt till moderföretagets aktieägare					Summa eget kapital
	Aktie-kapital	Övriga bundna reserver	Balanserat resultat (inkl. årets resultat)	Summa	Innehav utan bestämmande inflytande	
Ingående balans per 1 januari 2018	7	37 202	40 730	77 939	1 041	78 980
Totalresultat						
Årets resultat			-4 832	-4 832	-163	-4 995
Aktuariella vinster och förluster			-78	-78	-	-78
Justering ¹⁾		489	-627	-138	138	-
Summa totalresultat		489	-5 537	-5 048	-25	-5 073
Omföring mellan bundet och fritt eget kapital						
Omräkning av ingående balans på grund av ändrad skattesats ²⁾		575	-582	-7	7	0
Eget kapitals andel av årets förändring i obeskattade reserver		-4 742	4 742	0	-	0
Omföring ³⁾		-5 628	5 628	0	-	0
Summa omföring mellan bundet och fritt eget kapital		-9 795	9 788	-7	7	0
Utgående balans per 31 december 2018	7	27 896	44 981	72 884	1 022	73 906
Ingående balans per 1 januari 2019	7	27 896	44 981	72 884	1 022	73 906
Totalresultat						
Årets resultat			9 424	9 424	172	9 596
Aktuariella vinster och förluster			-148	-148	-	-148
Summa totalresultat			9 277	9 277	172	9 448
Omföring mellan bundet och fritt eget kapital						
Eget kapitals andel av årets förändring i obeskattade reserver		- 5 774	5 774	-	-	-
Omföring ⁴⁾		-	3	3	-3	-
Summa omföring mellan bundet och fritt eget kapital		-5 774	5 777	3	-3	-
Utgående balans per 31 december 2019	7	22 123	60 035	82 165	1 190	83 355
Övriga bundna reserver						
		Fond realiserade vinster	Obeskattade reserver		Innehav utan bestämmande inflytande	Summa
Ingående balans per 1 januari 2018		5 628	31 574		1 412	38 614
Omräkning av ingående balans på grund av ändrad skattesats ²⁾		-	575		7	582
Årets förändring		-	-4 742		-143	-4 885
Omföring ³⁾		-5 628	-		-563	-6 191
Justering ¹⁾		-	489		-489	-
Utgående balans per 31 december 2018		-	27 896		223	28 120
Ingående balans per 1 januari 2019		-	27 896		223	28 120
Årets förändring		-	-5 774		-64	-5 838
Utgående balans per 31 december 2019		-	22 123		159	22 282

¹⁾ Justeringen avser under 2017 felaktigt beräknad minoritetsandel.

²⁾ Omräkningen avser den del av obeskattade reserver som hänför sig till eget kapital.

³⁾ Justeringen avser under 2018 gjord omföring av tidigare år uppbokad fond för realiserade vinster.

⁴⁾ Justeringen avser under 2019 gjord omklassificering av koncernjustering för uppskjuten skatt.

FÖRÄNDRING I EGET KAPITAL
mnr

MODERFÖRETAGET

	Aktiekapital	Balanserat resultat	Totalresultat för perioden	Totalt eget kapital
Ingående balans per 1 januari 2018	7	40 664	-8 601	32 070
Föregående års vinstdisposition		-8 601	8 601	-
Totalresultat för perioden		-	-1 463	-1 463
Utgående balans per 31 december 2018	7	32 063	-1 463	30 607
Ingående balans per 1 januari 2019	7	32 063	-1 463	30 607
Föregående års vinstdisposition		-1 463	1 463	-
Totalresultat för perioden			12 835	12 835
Utgående balans per 31 december 2019	7	30 600	12 835	43 442

Ägare och antal aktier:

Landsorganisationen i Sverige (LO)
Svenskt Näringsliv

350 (350) aktier à kvotvärde 10 000 kronor
350 (350) aktier à kvotvärde 10 000 kronor

De finansiella rapporterna och noterna till de finansiella rapporterna presenteras i miljoner svenska kronor om inte annat anges. På grund av avrundningar kan summeringar i tabeller och räkningar i årsredovisningen avvika från totaler. Syftet är att varje delrad ska överensstämma med sin ursprungskälla varför avrundningsdifferenser kan uppstå.

Not 1. Redovisningsprinciper

Allmän information

Denna årsredovisning och koncernredovisning har upprättats och godkänts av styrelsen och verkställande direktören den 1 april 2020 och kommer att föreläggas bolagsstämman den 3 juni 2020 för fastställande. Företaget är ett svenskt försäkringsaktiebolag med säte i Stockholm och kontor i centrala Stockholm. AFA Sjukförsäkringsaktiebolag är moderföretag i AFA Sjukförsäkringskoncernen.

Uttalande om överensstämmelse med tillämpade regelverk

Denna årsredovisning upprättas i enlighet med de av EU godkända standarderna International Financial Reporting Standards (IFRS) samt tolkningsuttalanden från IFRS Interpretations Committee.

Vid upprättandet tillämpas också lagen om årsredovisning i försäkringsföretag (ÅRFL), Rådet för finansiell rapportering (RFR) uttalanden samt rekommendation RFR 1 Kompletterande redovisningsregler för koncerner. Vidare tillämpas Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om årsredovisning i försäkringsföretag FFFS 2015:12 och dess ändringsföreskrifter.

Moderföretaget i AFA Sjukförsäkringskoncernen tillämpar så kallad lagbegränsad IFRS. Den finansiella rapporteringen följer lagen om årsredovisning i försäkringsföretag (ÅRFL) samt Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om årsredovisning i försäkringsföretag FFFS 2015:12 och dess ändringsföreskrifter. Vidare tillämpas Rådet för finansiell rapportering (RFR) rekommendation RFR 2 Redovisning för juridiska personer vid upprättandet av årsredovisningen. Moderföretaget tillämpar samma principer som koncernen med de undantag som beskrivs i avsnittet Tillkommande redovisningsprinciper i moderföretaget. I enlighet med 2 kap. Årsredovisningslagen (ÅRL) och IAS 8 Redovisningsprinciper, ändringar i uppskattningar och bedömningar samt fel kan avvikelser från nämnda regelverk göras om följderna av avvikelserna inte är väsentliga.

Enligt 5 kap. 5 § ÅRFL angående resultat per försäkringsklass lämnas ingen upplysning utan hänvisning sker till resultatanalysen i förvaltningsberättelsen.

Nya och ändrade standarder och tolkningar under 2019

IFRS 16 Leasingavtal är antagen av EU och trädde i kraft den 1 januari 2019. Standarden ersätter IAS 17. För leasingtagaren innebär IFRS 16 att begreppen finansiell respektive operationell leasing har försvunnit och ersatts av en modell där tillgångar

och skulder för alla leasingavtal redovisas i balansräkningen, med undantag för avtal med en leasingperiod om tolv månader eller kortare eller där den underliggande tillgången har ett värde som är lågt eller som bedömts oväsentligt. AFA Sjukförsäkring tillämpar IFRS 16 i koncernredovisningen från och med 1 januari 2019 och har valt att tillämpa den förenklade övergångsmetoden vid implementering av standarden. I samband med övergången har AFA Sjukförsäkring valt att endast tillämpa definitionen av ett leasingavtal på avtal som enligt tidigare standard identifierats som leasingavtal. Avtal med en leasingperiod om tolv månader eller kortare eller där den underliggande tillgången har ett värde som är lågt eller som bedömts oväsentligt inkluderades inte i skulden och nyttjanderätten i balansräkningen. Jämförelsetal för 2018 har inte räknats om i enlighet med den förenklade metoden. Vid övergången har nyttjanderätter och leasingskulder om 726 miljoner kronor bokats på balansräkningens tillgångssida under rörelse- respektive förvaltningsfastigheter och på skuldsidan under övriga skulder. Vidare har koncernens tekniska resultat förbättrats obetydligt då tidigare leasingkostnader, som ingick i driftskostnaderna, delats upp på avskrivningar respektive räntekostnader, vilka ingår i kapitalförvaltningens resultat.

Det har skett ändringar i RFR 2. AFA Sjukförsäkring har tagit ställning till dessa ändringar och bedömt att de inte får någon väsentlig påverkan för AFA Sjukförsäkring.

Nya och ändrade standarder och tolkningar som ännu ej trätt i kraft

International Accounting Standards Board (IASB) har givit ut nya och ändrade standarder och tolkningar som ännu ej trätt i kraft. Vissa av dessa standarder är godkända inom EU medan andra ännu inte har godkänts för tillämpning. Nedan återfinns de nya och ändrade standarder och tolkningar som getts ut av IASB men som ännu ej har trätt i kraft. Dessa har ännu inte tillämpats av AFA Sjukförsäkring.

Utvecklingen av den internationella redovisningsstandarderna IFRS 17 avseende redovisning av försäkringskontrakt har pågått under flera år under ledning av International Accounting Standards Board (IASB). Standarden publicerades i maj 2017 och avses träda i kraft den 1 januari 2022. Den är ännu inte antagen av EU. Standarden syftar till att formulera principer för enhetlig värdering av försäkringskontrakt samt att öka jämförbarhet mellan företag genom krav på presentation och upplysningar.

Finansinspektionen aviserade i slutet av 2019 att de har för avsikt att ta bort det tidigare kravet på IFRS i koncernredovisningen för onoterade försäkringsbolag. Koncernredovisningen för onoterade försäkringsbolag kommer då kunna upprättas utifrån samma regelverk som i juridisk person.

Finansinspektionen har även preliminärt kommunicerat att de har för avsikt att inte göra några ändringar i föreskrifterna för juridisk person med anledning av IFRS 17, mot bakgrund av att IFRS 17 till stor del inte är kompatibel med Försäkringsredovisningsdirektivet. Koncernen analyserar för närvarande vilka effekter IFRS 17 får för AFA Försäkring.

Slutligen har en rad mindre, specifika ändringar beslutats i enskilda IFRS-standarder, men inga av dessa har bedömts beröra AFA Sjukförsäkring.

Ändrade redovisningsprinciper som tillämpas från och med 1 januari 2019

AFA Försäkring har 30 dagar på sig att lämna ersättning från det att kunden har lämnat de handlingar/uppgifter man kan begära av denne. Efter detta datum ska AFA Försäkring betala ränta på försäkringsersättningen, även om längre utredningstid varit nödvändig. För att ge en mer rättvisande bild ingår denna kompensation från och med 2019 i utbetalda skadeersättningar. Tidigare har den redovisats som räntekostnad. Jämförelsetalen för tidigare perioder har omräknats. Kompensationen uppgick per 2018-12-31 till -80 för koncernen och -1 för moderbolaget.

Upplupen ränta på placeringstillgångar ingår från och med 2019 i marknadsvärdet för att ge en mer rättvisande bild av marknadsvärdet. Tidigare har dessa redovisats under posten Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter. Jämförelsetalen för tidigare perioder har omräknats. Den upplupna räntan uppgick 2018-12-31 till 467 för koncernen och 372 för moderbolaget.

Erhållna och lämnade koncernbidrag redovisas i posten Bokslutsdispositioner i resultaträkningen, som en ökning eller minskning av årets resultat. För att uppnå en enhetlig princip inom bolaget har de koncernbidrag som bolaget erhöll från dotterbolag år 2018 omklassificerats från utdelning till bokslutsdispositioner i resultaträkningens jämförelsetal för 2018.

Tillkommande redovisningsprinciper i moderföretaget

PLACERINGAR I KONCERNFÖRETAG OCH JOINT VENTURE

Aktier i koncernföretag och joint venture redovisas till anskaffningsvärde med avdrag för eventuella nedskrivningar. Förvärvsrelaterade utgifter för koncernföretag och joint venture som kostnadsförs i koncernredovisningen ingår som en del i anskaffningsvärdet för andelar i dotterföretag.

KONCERNBIDRAG

Erhållna och lämnade koncernbidrag redovisas i posten Bokslutsdispositioner i resultaträkningen som en ökning eller minskning av årets resultat.

PENSIONER

I koncernen finns både avgiftsbestämda och förmånsbestämda pensionsplaner reglerade genom kollektivavtal samt individuella pensionsutfästelser. De förmånsbestämda pensionsplanerna är tryggade genom pensionsavsättningar i balansräkningen, Konsumentkooperationens pensionsstiftelse eller genom försäkring. Moderföretaget har tecknat kreditförsäkring motsvarande pensionsavsättningen hos Försäkringsbolaget PRI Pensionsgaranti (PRI). De individuella pensionsutfästelserna är tryggade genom försäkring och i form av direktpension som säkerställs via kapitalförsäkring med pantförskrivning.

Som avgiftsbestämda pensionsplaner klassificeras de planer där företagets förpliktelse är begränsad till de avgifter som företaget åtagit sig att betala, vilket medför att den anställda bär den aktuariella risken och investeringsrisken. Avgifterna till avgiftsbestämda pensionsplaner redovisas som en kostnad i årets

resultat under den period som intjänandet sker.

Som förmånsbestämda pensionsplaner klassificeras de planer där den anställda garanteras en viss pension i förhållande till lönen samt att företaget i allt väsentligt bär den aktuariella risken och investeringsrisken. Enligt IFRS ska förmånsbestämda planer redovisas i enlighet med IAS 19. Kostnaden för pensionsförpliktelsen fastställs med den så kallade PUC-metoden (Projected Unit Credit). Metoden inkluderar framtida intjänande med syfte att fördela pensionskostnaden jämnt över intjäningstiden. Kostnaden avseende periodens tjänstgöring redovisas som en kostnad i resultaträkningen och effekter av omvärderingar i form av aktuariella vinster eller förluster redovisas i Övrigt totalresultat.

I moderföretaget finns både avgiftsbestämda och förmånsbestämda pensionsplaner reglerade genom kollektivavtal samt individuella pensionsutfästelser.

Avgiftsbestämda pensionsplaner redovisas på samma sätt som i koncernen.

Förmånsbestämda pensionsplaner redovisas i moderföretaget i enlighet med förenklingsregeln i RFR 2 och beräknas enligt tryggandelagen samt PRI:s och Konsumentkooperationens grunder, vilket avviker från IAS 19 men är en förutsättning för skattemässig avdragsrätt. Kostnaderna för de förmånsbestämda planerna redovisas som en kostnad i resultaträkningen i den takt pensionsrätterna intjänas.

OBESKATTADE RESERVER

Moderföretaget redovisar avsättningar till säkerhetsreserv i enlighet med Finansinspektionens beslut om undantag från reglerna för avsättning till säkerhetsreserv.

Principer för upprättande av koncernredovisning

Koncernredovisningen omfattar moderföretaget och dess dotterföretag samt innehav i joint venture. Dotterföretag är företag över vilka moderföretaget utövar ett bestämmande inflytande. Joint venture är samarbetsarrangemang genom vilka parterna som har ett gemensamt bestämmande inflytande över arrangemanget har rätt till nettotillgångarna från arrangemanget. Bestämmande inflytande föreligger när en investerare är exponerad för eller har rätt till rörlig avkastning från sitt engagemang i investeringsobjektet och kan påverka avkastningen med hjälp av sitt bestämmande inflytande över investeringsobjektet.

De finansiella rapporterna för moderföretaget, dotterföretagen samt joint venture som konsolideras avser samma period och är upprättade enligt de redovisningsprinciper som gäller för koncernen. Ett dotterföretag eller ett joint venture tas in i koncernredovisningen vid förvärvstidpunkten, vilket är den dag då moderföretaget får ett bestämmande inflytande, och ingår i koncernredovisningen till den dag då det bestämmande inflytandet upphör.

Koncernredovisningen upprättas enligt förvärvsmetoden för dotterföretag. Anskaffningsvärdet för ett förvärv utgörs av verkligt värde på tillgångarna som lämnats som ersättning och uppkomna eller övertagna skulder per överlåtelsesdagen. Väsent-

liga transaktionskostnader för förvärv av dotterföretag redovisas i koncernredovisningen när de uppkommer och inkluderas inte i anskaffningsvärdet för de förvärvade företagen. Exempel på sådana kostnader är kostnader för juridiska konsultationer i samband med förvärven.

Joint venture redovisas i koncernredovisningen enligt kapitalandelsmetoden vilket betyder att andelar i ett företag redovisas till anskaffningsvärde vid anskaffningstillfället och därefter justeras med ägarföretagets andel av förändringen i investeringsobjektets nettotillgångar.

Identifierade förvärvade tillgångar och övertagna skulder och eventuella förpliktelser i ett rörelseförvärv värderas inledningsvis till verkligt värde på förvärvsdagen. Om anskaffningsvärdet understiger verkligt värde för det förvärvade dotterföretagets tillgångar, skulder och eventuella förpliktelser redovisas mellan skillnaden direkt i resultaträkningen.

Koncerninterna transaktioner och balansposter samt orealiserade vinster och förluster på transaktioner mellan koncernföretag elimineras.

Värderingsgrunder för upprättande av redovisningen

Tillgångar och skulder värderas till anskaffningsvärden, undantaget placeringstillgångar som redovisas till verkligt värde och försäkringstekniska avsättningar som värderas utifrån vedertagna aktuariella metoder och betryggande aktuariella antaganden. Värdeförändringarna för placeringstillgångar och försäkringstekniska avsättningar redovisas i resultaträkningen.

IFRS 4 föreskriver att endast avtal som innebär betydande överföring av försäkringsrisk, till skillnad från avtal som till övervägande del innebär sparande, ska redovisas som försäkringsavtal. Samtliga av koncernens försäkringsprodukter innebär att koncernen övertar en betydande risk för försäkringstagarna genom att gå med på att kompensera dem eller andra förmånsstagare om en förutbestämd försäkrad händelse skulle inträffa.

Redovisning av utländsk valuta

Moderföretagets funktionella valuta och koncernens rapporteringsvaluta är svenska kronor. Transaktioner i utländsk valuta omräknas till svenska kronor enligt de valutakurser som gäller på transaktionsdagen. På balansdagen omräknas monetära tillgångar och skulder i utländsk valuta till svenska kronor enligt gällande balansdagskurs. Valutakursvinster och -förluster som uppkommer till följd av detta redovisas netto i resultaträkningen i posterna Kapitalavkastning, intäkter eller Kapitalavkastning, kostnader.

Tillämpade principer för poster i resultaträkningen

Posterna som ingår i det tekniska resultatet avser till helt övervägande del företagets verksamhet som försäkringsgivare. Det icke-tekniska resultatet utgörs av de poster som i huvudsak är hänförliga till kapitalförvaltningen.

PREMIEINTÄKTER

Premier från försäkringsavtal redovisas som intäkter i takt med intjänandet med avdrag för befarade och konstaterade kundförluster.

KAPITALAVKASTNING ÖVERFÖRD TILL FÖRSÄKRINGSRÖRELSEN

Den totala kapitalavkastningen redovisas i det icke-tekniska resultatet. En del av denna avkastning kan betraktas som hänförlig från inbetalda premier som förvaltats av placeringsverksamheten för försäkringsrörelsens räkning. Av denna anledning allokteras en del av avkastningen till det tekniska resultatet.

Vid beräkningen av den kapitalavkastning som är hänförlig till det tekniska resultatet används försäkringsrörelsens genomsnittliga försäkringstekniska avsättningar som förvaltas av placeringsverksamheten. Den överförda kapitalavkastningen beräknas utifrån en räntesats som motsvarar medelavkastningen per år på 3-månaders statsskuldväxlar. Räntesatsen kan dock lägst uppgå till 0 procent.

FÖRSÄKRINGSERSÄTTNINGAR

De totala försäkringsersättningarna för redovisningsperioden omfattar dels under perioden utbetalda försäkringsersättningar, dels förändringar i avsättning för oreglerade skador. Utbetalda försäkringsersättningar inkluderar förutom skadeersättningar även kostnader för skadereglering.

DRIFTKOSTNADER

Driftkostnaderna för perioden delas upp på driftkostnader för skadereglering och kostnader för övrig försäkringsteknisk verksamhet. I moderföretagets icke-tekniska redovisning av kapitalavkastning ingår driftkostnader för finansförvaltningen och fastighetsförvaltningen.

Driftkostnaderna avser både direkta och indirekta kostnader. De fördelas och redovisas utifrån den funktion de härrör ifrån:

- Skadereglering
- Administration
- Funktion förebygga
- Kapitalförvaltning
- Fastighetsförvaltning

AFA Sjukförsäkring, AFA Trygghetsförsäkring och AFA Livförsäkring bedrivs i en gemensam organisation. Driftkostnader fördelas med hänsyn till respektive företags andel av resursförbrukningen i organisationen.

ERSÄTTNINGAR TILL ANSTÄLLDA

Företagens anställda är tillikaanställda i AFA Sjukförsäkring, AFA Trygghetsförsäkring och AFA Livförsäkring. Ersättningar till anställda fördelas med hänsyn till respektive företags andel av resursförbrukningen i organisationen.

PENSIONS-KOSTNADER

I koncernen finns både förmånsbestämda och avgiftsbestämda pensionsplaner. Pensionskostnader redovisas enligt IAS 19 i koncernredovisningen.

I koncernredovisningen redovisas aktuariella vinster och förluster i pensionsskulden samt finansiella vinster och förluster i stiftelsens kapital helt och hållet under den period de inträffar. Dessa effekter redovisas i övrigt totalresultat som poster som inte kommer att omföras till resultaträkningen. I moderföretaget redovisas dessa effekter i resultaträkningen. Moderföretagets utgifter för avgiftsbestämda pensionsplaner kostnadsförs i takt med de anställdas intjänande.

Som avgiftsbestämda pensionsplaner klassificeras de planer där företagets förpliktelse är begränsad till de avgifter som företaget åtagit sig att betala, vilket medför att den anställda bär den aktuariella risken och investeringsrisken. Avgifterna till avgiftsbestämda pensionsplaner redovisas som en kostnad i årets resultat under den period som intjänandet sker.

Som förmånsbestämda pensionsplaner klassificeras de planer där den anställda garanteras en viss pension i förhållande till lönen samt att företaget i allt väsentligt bär den aktuariella risken och investeringsrisken.

Kostnaderna för de förmånsbestämda planerna redovisas som en kostnad i resultaträkningen i den takt pensionsrätten intjänas.

ÖVRIGA TEKNISKA KOSTNADER

Som Övriga tekniska kostnader redovisas sådana kostnader i försäkringsrörelsen som inte omfattar överföring av försäkringsrisk. Kostnaderna avser främst stöd till forskning.

KAPITALFÖRVALTNINGENS RESULTAT

Kapitalförvaltningens resultat består av Kapitalavkastning, intäkter, Kapitalavkastning, kostnader, Orealiserade vinster på placeringstillgångar och Orealiserade förluster på placeringstillgångar.

Kapitalavkastning, intäkter

Kapitalförvaltningens intäkter består av hyresintäkter, utdelningar, ränteintäkter, valutakursvinster (netto), återförda nedskrivningar samt realisationsvinster (netto) avseende placeringstillgångar.

Hyresintäkter

Samtliga förvaltningsfastigheter hyrs ut med kommersiella hyresavtal som är tecknade på viss tid, vilket innebär att en förändring av marknadshyrrorna inte ger ett direkt utslag i hyresintäkterna. Förändring av hyresintäkterna sker i samband med att avtal förfaller till omförhandling. Flertalet kommersiella avtal har en indexklausul som innebär att hyran förändras med en viss andel av inflationen. Bostadshyrrorna omförhandlas årligen med Hyresgästföreningen.

Hyresintäkterna periodiseras och redovisas linjärt under hyresavtalets löptid. Eventuella hyresrabatter och kostnader för hyresavtalets ingående periodiseras också över hyresavtalets löptid.

Utdelningar

Utdelningar avser aktieutdelningar vilka redovisas i resultaträkningen i den period då rätten till betalning fastställs.

Ränteintäkter

Ränteintäkter utgörs av ränta på obligationer och andra räntebärande värdepapper samt av övriga ränteintäkter (utlåning till kreditinstitut, bankmedel, övriga finansiella placeringstillgångar och värdepapperslån).

Ränteintäkter från obligationer och andra räntebärande värdepapper beräknas enligt effektivräntemetoden. Denna metod används för beräkning av det upplupna anskaffningsvärdet för en finansiell tillgång eller finansiell skuld och för periodisering av ränteintäkten eller räntekostnaden över relevant period.

Valutakursvinster (netto)

Valutakursdifferenser, såväl realiserade som orealiserade, redovisas löpande i resultaträkningen i takt med att de uppstår.

Realisationsvinster (netto)

Realisationsresultat redovisas löpande i resultaträkningen i takt med att det uppstår. Realiserade vinster och förluster redovisas netto per tillgångsslag.

Kapitalavkastning, kostnader

Kapitalförvaltningens kostnader består av driftkostnader för byggnader och mark samt kapitalförvaltning, räntekostnader och finansiella kostnader, valutakursförluster (netto), realisationsförluster (netto) samt av- och nedskrivningar avseende placeringstillgångar.

I resultatposten inkluderas i koncernen från och med 2019 avskrivningar avseende nyttjanderätter för leaseade tillgångar och räntekostnader avseende leasingkulder.

Orealiserade vinster på placeringstillgångar och Orealiserade förluster på placeringstillgångar

Orealiserat resultat består av årets förändring av skillnaden mellan anskaffningsvärde och verkligt värde. Orealiserade vinster och förluster redovisas netto per tillgångsslag. Orealiserade vinster och förluster på placeringstillgångar beskrivs i mer detalj i avsnittet Placeringstillgångar under rubriken Tillämpade principer för poster i balansräkningen.

INKOMSTSKATT

Koncernens och moderföretagets skattekostnad för perioden utgörs av aktuell skatt och uppskjuten skatt. Aktuell skatt är skatt som hänför sig till periodens skattepliktiga resultat. Uppskjuten skatt uppstår på grund av temporära skillnader mellan en tillgångs eller skulds skattemässiga värde och dess bokförda värde. Aktuell skatt och uppskjuten skatt redovisas i resultaträkningen utom då underliggande transaktion redovisas i övrigt totalresultat eller i eget kapital, då tillhörande skatteeffekt redovisas på motsvarande sätt.

Tillämpade principer för poster i balansräkningen

PLACERINGSTILLGÅNGAR

Fastigheter / Byggnader och mark

Med rörelsefastigheter avses fastigheter som innehas för att användas i den egna verksamheten. Koncernens rörelsefastigheter redovisas till anskaffningsvärde med avdrag för ackumulerade avskrivningar och nedskrivningar. Avskrivning görs med två procent per år av anskaffningsvärdet.

Förvaltningsfastigheter är placeringstillgångar som innehas för att ge hyresintäkter och värdestegring. Förvaltningsfastigheter redovisas initialt till anskaffningsvärde, vilket inkluderar direkt hänförliga utgifter till förvärvet. Efter den initiala redovisningen redovisas förvaltningsfastigheter till verkligt värde och värde-

förändringen redovisas i resultaträkningen. Med verkligt värde menas uppskattat försäljningsvärde på balansdagen.

I moderföretaget redovisas samtliga fastigheter, inklusive fastigheten som används i den egna verksamheten, som förvaltningsfastigheter i enlighet med svenska lätttnadsregler i FFFS 2015:12. Fastigheterna värderas till verkligt värde och värdeförändringen redovisas i resultaträkningen.

I balansposten inkluderas i koncernen från och med 2019 även rätten att nyttja hyrda fastigheter och tomträtter.

Andra finansiella placeringstillgångar

Med andra finansiella placeringstillgångar avses finansiella instrument, vilka definieras som varje form av avtal som ger upphov till en finansiell tillgång i ett företag och en finansiell skuld eller ett egetkapitalinstrument i ett annat företag. Andra finansiella placeringstillgångar utgörs av aktier och andelar, obligationer och andra räntebärande värdepapper, utlåning till kreditinstitut, derivat, övriga finansiella placeringstillgångar och värdepapperslån. Med övriga finansiella placeringstillgångar avses återköps-transaktioner.

Samtliga andra finansiella placeringstillgångar samt finansiella skulder som är derivat och återköpsransaktioner har klassificerats till kategorin verkligt värde via resultaträkningen baserat på företagets affärsmodell för förvaltningen av finansiella instrument och dess avtalsenliga villkor. Affärsmodellen speglar hur koncernen och moderföretaget förvaltar portföljer av finansiella instrument för att generera kassaflöden. När affärsmodellen bestäms för en grupp av finansiella instrument tas hänsyn till faktorer såsom:

- Syftet med affärsmodellen
- Hur de finansiella instrumentens resultat utvärderas och rapporteras till ledningen
- Hur risker bedöms och hanteras
- Extern rapportering

Med beaktning av ovanstående faktorer har en bedömning gjorts att samtliga andra finansiella placeringstillgångar samt finansiella skulder som är derivat och återköpsransaktioner ska klassificeras till verkligt värde via resultaträkningen eftersom förvaltningen och resultatet utvärderas baserat på verkligt värde i enlighet med den riskhanterings- och investeringsstrategi som styrelsen beslutat, samt att uppföljning internt till styrelse och ledning utgår från verkligt värde. All externrapportering sker dessutom till verkligt värde.

För återköpsransaktioner på skuldsidan har AFA Sjukförsäkring valt att värdera dessa till verkligt värde via resultaträkningen för att redovisningsmässigt matcha dessa mot övriga repor på tillgångssidan.

Med verkligt värde på finansiella tillgångar som handlas på en aktiv marknad avses den senaste kursen på balansdagen. Verkligt värde för finansiella tillgångar som inte handlas på en aktiv marknad fastställs med hjälp av olika värderingstekniker. Verkligt värde på räntebärande värdepapper inkluderar upplupen ränta. Se vidare not 15.

För samtliga finansiella tillgångar och finansiella skulder tillämpas affärssdagsredovisning, vilket innebär att fordringar och skulder avseende ej reglerade affärer uppkommer. Dessa redovisas i posten Övriga fordringar eller Övriga skulder.

En finansiell tillgång eller finansiell skuld redovisas i balansräkningen när företagen blir part i instrumentets avtalsmässiga villkor. Vid försäljning av en finansiell tillgång eller finansiell skuld upphör den att redovisas i balansräkningen på affärsdagen och den vinst eller förlust som uppstår redovisas i resultaträkningen.

Anskaffningsvärdet för andra finansiella placeringstillgångar fastställs exklusive eventuella transaktionskostnader. Transaktionskostnader redovisas i stället i resultaträkningen i posten Kapitalavkastning, kostnader.

Aktier och andelar

Aktier och andelar värderas till verkligt värde. Värderingsteknik för aktier och andelar beskrivs i not 15. Aktier och andelar redovisas i balansräkningen under Andra finansiella placeringstillgångar.

Obligationer och andra räntebärande värdepapper

Obligationer och andra räntebärande värdepapper värderas till verkligt värde. Värderingsteknik för obligationer och andra räntebärande värdepapper beskrivs i not 15. Obligationer och andra räntebärande värdepapper redovisas i balansräkningen under Andra finansiella placeringstillgångar.

Utlåning till kreditinstitut

Utlåning till kreditinstitut avser utlåning till banker där insatta medel är disponibla först efter en viss uppsägningstid. Utlåningen värderas till verkligt värde och redovisas i balansräkningen under rubriken Andra finansiella placeringstillgångar.

Derivat

Samtliga derivat värderas individuellt och till verkligt värde.

Derivatkontrakt med positivt verkligt värde på balansdagen redovisas i balansräkningen i posten Derivat under Andra finansiella placeringstillgångar. Derivatkontrakt med negativt verkligt värde redovisas på balansräkningens skuldsida i posten Derivat. Se vidare not 15.

Återköpsransaktioner

Återköpsransaktioner delas upp i två typer av transaktioner: återköpsavtal och omvända återköpsavtal. Vid ett återköpsavtal säljer företaget en obligation samtidigt som motparten förbinder sig att sälja tillbaka obligationen vid en förutbestämd tidpunkt till ett förutbestämt pris. Såljd obligation redovisas i balansräkningen till verkligt värde eftersom risk och avkastning inte övergår till köparen under återköpsavtalet. Den likvid som erhålls redovisas som skuld i posten Övriga skulder. Den sålda obligationen anges i not 16.

Vid ett omvänt återköpsavtal köper företaget en obligation och motparten förbinder sig att köpa tillbaka obligationen på en förutbestämd dag till ett förutbestämt pris. Köpt obligation redovisas inte i balansräkningen och erlagd likvid redovisas som en fordran under posten Övriga finansiella placeringstillgångar.

Värdepapperslån

Värdepapperslån innebär att värdepapper lånas ut mot ersättning och erhållande av säkerhet. För koncernen och moderföretaget inskränker sig värdepapperslån till utländska aktier som företaget lånar ut till motparter med hög kreditvärdighet och som ställer säkerhet i form av likvida medel eller värdepapper.

Eftersom utlåningen inte är en transaktion där all risk och avkastning överlåtits till motparten redovisas utlånade värdepapper i balansräkningen till verkligt värde. Ersättningen för utlånade aktier redovisas i resultaträkningen under Kapitalavkastning, intäkter som Övriga ränteintäkter.

Samtliga säkerheter som erhållits vid utlåningen av värdepapper anges i not 16. I de fall erhållna säkerheter utgörs av likvida medel placeras dessa i räntebärande värdepapper. Koncernens och moderföretagets värdepapperslån hanteras av företagets depåbank.

ÖVRIGA FINANSIELLA TILLGÅNGAR OCH SKULDER

Övriga finansiella tillgångar utgörs av Fordringar avseende direkt försäkring, Övriga fordringar samt Upplupna ränte- och hyresintäkter. Dessa poster värderas till upplupet anskaffningsvärde. Övriga fordringars förväntade löptid är dock kort och dessa fordringar redovisas därför till det belopp som förväntas inflyta. Nedskrivningar av fordringar avseende direkt försäkring redovisas som minskade premieintäkter och nedskrivningar av andra typer av fordringar redovisas som driftkostnader.

Övriga finansiella skulder består av balansräkningens poster Skulder avseende direkt försäkring och Övriga skulder samt av upplupna räntekostnader som återfinns i balansräkningsposten Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter. I Övriga skulder inkluderas från och med 2019 nuvärdet av leasinghyror avseende förhyrda fastigheter och tomträtter. Övriga finansiella skulder värderas normalt till upplupet anskaffningsvärde. Övriga finansiella skulders förväntade löptid är dock kort och dessa skulder redovisas därför till nominellt belopp utan diskontering.

MATERIELLA TILLGÅNGAR

Inventarier redovisas till anskaffningsvärde med avdrag för ackumulerade avskrivningar och nedskrivningar. Avskrivningarna redovisas i resultaträkningen i posten Driftkostnader och beräknas linjärt över den förväntade nyttjandeperioden. Förväntad nyttjandeperiod för inventarier är mellan tre och fem år.

Kontorsutrustning	5 år
Motorfordon	5 år
Datorutrustning	3-4 år

Vinst eller förlust vid avyttring eller utrangering av en tillgång fastställs som skillnaden mellan försäljningsintäkten och tillgångens redovisade nettovärde och redovisas i resultaträkningen i posten Driftkostnader.

AFA Sjukförsäkring, AFA Trygghetsförsäkring och AFA Livförsäkring bedrivs i en gemensam organisation. Samtliga materiella anläggningstillgångar ägs av AFA Sjukförsäkring, men nyttjas av alla tre företagen. Kostnaderna fördelas med hänsyn till respektive företags andel av resursförbrukningen i organisationen.

KASSA OCH BANK

Kassa och bank består av banktillgodohavanden i försäkringsrörelsen och likvida medel överförda till kapitalförvaltningen. Kassa och bank redovisas på separat rad i koncernens och moderföretagets balansräkningar.

FÖRUTBETALDA KOSTNADER OCH UPPLUPNA INTÄKTER

Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter värderas till anskaffningsvärde.

EGET KAPITAL

I koncernredovisningen delas obeskattade reserver upp i eget kapital och uppskjuten skatt. Säkerhetsreserven får upplösas endast under särskilda villkor. Därför klassificeras egna kapitaldelen i säkerhetsreserven som bunden reserv i koncernredovisningen.

Enligt ÅRFL ska försäkringsföretag dela upp det egna kapitalet i bundet och fritt eget kapital. Bundet eget kapital utgörs i moderföretaget av aktiekapital medan allt annat eget kapital klassificeras som fritt eget kapital.

OBESKATTADE RESERVER

Moderföretaget har redovisat avsättningar till säkerhetsreserv i enlighet med Finansinspektionens beslut om undantag från reglerna för avsättning till säkerhetsreserv. I koncernen elimineras obeskattade reserver och delas upp i eget kapital och uppskjuten skatt.

FÖRSÄKRINGSTEKNISKA AVSÄTTNINGAR

De försäkringstekniska avsättningarna består av avsättning för oreglerade skador.

Avsättning för oreglerade skador

Avsättning för oreglerade skador motsvarar det beräknade värdet av företagets ansvarighet på grund av inträffade försäkringsfall. Avsättning för oreglerade skador delas upp i avsättning för inträffade och rapporterade skador, inträffade men ej rapporterade skador samt skaderegleringskostnader.

Inträffade och rapporterade skador avser skador med kända och fastställda ersättningar. Med inträffade men ej rapporterade skador avses för företaget okända försäkringsfall (IBNR) eller för företaget kända skador där försäkringsersättningar inte är slutligt fastställda (IBNER).

Beräkningarna utgår från statistiska metoder som baseras på antaganden om antalet sjukfall, avveckling, räntenivå, värdesäkring och andra riskmått samt driftkostnader.

Värderingen av de försäkringstekniska avsättningarna baseras på försiktiga antaganden och inkluderar vissa schablonmässiga säkerhetspåslag. Det innebär att det är troligt att dessa säkerhetspåslag kommer att resultera i framtida avvecklingsvinster.

Metodbeskrivning

Avsättningarna för månadsersättningsfall i avtalsgruppsjukförsäkringen, premiebefrielseförsäkringen och

NOTUPPLYSNINGAR

avgiftsbefrielseförsäkringen är beräknade med hänsyn till sjukavvecklingen och bedömningar av antal okända sjukfall. Avsättningarna för dagsersättningsfall för ovanstående försäkringar samt föräldrapenningtilläggsförsäkringen beräknas med triangelschemametodik. För trygghetsförsäkring vid arbets-skada används främst triangelschemametodik kombinerad med olika bedömningar för skadeår som inte är så långt utvecklade. Avsättningen för skadelivräntor i trygghetsförsäkring vid arbets-skada är beräknad med hänsyn till inflation och dödlighet. För sjuklivränta och förlängd livränta beräknas avsättningen med hänsyn till dödlighet.

Antaganden

Avsättningarnas storlek påverkas av en rad faktorer. De viktigaste antagandena i AFA Sjukförsäkring och AFA Trygghetsförsäkring är:

- Inflation och diskonteringsränta
- Bedömning av antal okända sjukfall, arbetsolycksfall och arbetssjukdomar
- Sjukavveckling
- Dödlighet
- Effekt av lag- och villkorsändringar

Inflation och diskonteringsränta

Vid beräkningen tas hänsyn till historisk inflation och löneutveckling. Generellt gäller att försäkringarna diskonteras med en nominell räntekurva enligt Finansinspektionen upprättade riktlinjer justerat med ett antagande om indexering beroende på värdesäkringens karaktär i de olika försäkringarna. Detta gäller inte för avsättningar där durationen är kort eftersom diskonteringseffekten där är försumbar.

Bedömning av antal okända sjukfall, arbetsolycksfall och arbetssjukdomar

Avsättningarna består till betydande del av inträffade men ej rapporterade sjukfall. För att skatta antalet okända skadefall räcker det inte med att använda enbart statistiska metoder, eftersom det framför allt för det senaste skadeåret inte finns tillräckligt med underlag. Uppskattningen av antal okända skador görs därför genom en sammanvägd bedömning av olika statistiska metoder samt extern information om till exempel antal sjukskrivningar. Det senaste skadeåret är det mest svårbedömda året; ju tidigare skadeår, desto säkrare blir skattningarna av antalet okända skador.

Sjukavveckling

Beräkningen av avsättningar för månadsersättningsfall i AFA Sjukförsäkring innehåller antagande om sjukavvecklingen, det vill säga hur många sjukfall som upphör innan 65 års ålder då försäkringen slutar gälla. Ett sjukfall kan upphöra på grund av att den försäkrade blir frisk, får arbetsskadan beviljad eller avlider. Antagandet är baserat på historisk sjukavveckling. I dagsläget beaktas enbart när en försäkrad avlider i avvecklingen, detta eftersom antalet individer som tillfrisknar eller övergår till arbets-skada bedöms vara litet. Detta ger ett försiktigt antagande av sjukavvecklingen.

Dödlighet

Vid beräkning av avsättningarna för skadelivräntor i trygghetsförsäkring vid arbetsskada, sjuklivränta och förlängd livränta görs antagande om dödligheten. Det antagande som används för skadelivräntor och sjuklivränta och förlängd livränta är ett branschgemensamt dödlighetsantagande som grundar sig på

Sveriges befolkningsdödlighet. Dödlighetsantagandet för sjuklivränta och förlängd livränta har anpassats till arbetarkollektivet.

Effekt av lag- och villkorsändringar

Ändringar i lagar och villkor i socialförsäkringssystemet kan få mycket långtgående konsekvenser för AFA Sjukförsäkrings och AFA Trygghetsförsäkrings ekonomi och kan påverka både retroaktivt och prospektivt. Sådana ändringar är mycket svåra att förutse och därför svåra att ta höjd för i avsättningsberäkningarna. Även när det gäller lagändringar som redan trätt i kraft kan kostnaderna vara svårbedömda eftersom det då blir svårare att grunda beräkningarna på skadehistoriken. Detta resulterar i aktuariella bedömningar som grundar sig på den information som finns tillgänglig.

AVSÄTTNINGAR FÖR SKATTER

Uppskjutna skattefordringar avseende underskottsavdrag och andra framtida skattemässiga avdrag redovisas i balansräkningen i den omfattning det är troligt att framtida skattemässiga överskott kommer att finnas tillgängliga, mot vilka avdragen kan utnyttjas.

Uppskjuten skatt beräknas enligt balansräkningsmetoden med utgångspunkt i temporära skillnader mellan redovisade och skattemässiga värden på tillgångar och skulder.

Uppskjuten skatt på tillgångar och skulder relaterade till leasingavtal (IFRS 16) redovisas netto i balansräkningen.

Uppskjutna skattefordringar och uppskjutna skatteskulder har värderats med den skattesats som har beslutats per rapportperiodens slut och förväntas gälla vid realiserandet av tillgången eller regleringen av skulden. Beräkningen av uppskjutna skattefordringar och skatteskulder har baserats på en skattesats om 20,6 procent.

Uppskjutna skattefordringar och uppskjutna skatteskulder netto redovisas då det föreligger en legal kvittningsrätt och det avser skatter debiterade av skamma skattemyndighet.

UPPLUPNA KOSTNADER OCH FÖRUTBETALDA INTÄKTER

Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter värderas till upplupet anskaffningsvärde.

LEASING

Hyresavtal för förhyrda lokaler och tomträttsavgälder redovisas i enlighet med IFRS 16 i koncernen. Rättigheten att använda dessa tillgångar redovisas som en tillgång och skyldigheten att betala leasingavgifter redovisas som skulder i balansräkningen, med undantag för avtal med en leasingperiod om tolv månader eller kortare eller där den underliggande tillgången har ett värde som är lågt eller som bedömts oväsentligt. Rättigheterna redovisas under posten Fastigheter inom Placeringsstillgångar och skulderna under posten Övriga skulder.

Marknadsvärdet på leasingskulden räknas fram genom att diskontera framtida leasingavgifter med en uppskattad marknadsränta som har sin utgångspunkt i en riskfri realränta med motsvarande löptid som den leasade tillgången. Till denna ränta läggs ett påslag för inflation och AFA Försäkrings beräknade kreditpåslag. Avdrag görs för säkerhet i nyttjandetillgången.

Nyttjanderättstillgången avseende hyresavtal för förhyrda lokaler skrivs av linjärt över leasingperiodens löptid. I resultaträkningen redovisas avskrivningar avseende nyttjanderätter och räntekostnader avseende leasingkulder under posten Kapitalavkastning, kostnader inom Kapitalavkastning.

Kassaflödesanalys

IAS 7 Kassaflödesanalys tillämpas med de anpassningar som är nödvändiga med hänsyn till koncernens verksamhet. Koncernen och moderföretaget tillämpar direkt metod för verksamheternas kassaflöden. Detta betyder att inbetalningar respektive utbetalningar anges brutto och specificeras under delrubriker i kassaflödesanalysen.

Analysen har sin grund i de poster i resultaträkningen som har direkt koppling till externa betalningsflöden. Dessa poster justeras sedan i analysen med periodens förändringar i balansräkningen för de poster som har direkt anknytning till resultatposten i fråga.

REDOVISADE POSTER

Under rubriken Kassaflöde från den löpande verksamheten redovisas kassaflöden från premiebetalningar, skadeutbetalningar, utbetalningar för omkostnader i försäkringsverksamheten samt kassaflöde från anslagsverksamhet. Här redovisas även kassaflöden från investeringar och försäljningar av placeringstillgångar, nettobetalningar avseende fastighetsverksamheten, erhållna utdelningar, betalda och erhållna räntor samt betald inkomstskatt. Posterna resulterar i det nettokassaflöde som genererats i den löpande verksamheten.

Som likvida medel redovisas banktillgodohavanden. Kortfristiga placeringar (med en löptid kortare än tre månader) redovisas som placeringstillgångar.

Viktiga uppskattningar och bedömningar som påverkar redovisningen

I redovisningen görs uppskattningar och antaganden om framtiden. Det är främst beräkningen av de försäkringstekniska avsättningarna som baseras på uppskattningar och bedömningar som innebär en betydande risk för väsentliga justeringar i redovisade värden för tillgångar och skulder under nästkommande räkenskapsår.

Uppskattningar och bedömningar av de försäkringstekniska avsättningarna utvärderas löpande och baseras på historisk information och andra faktorer, inklusive antaganden om vid bokslutstillfället inträffade men då okända skador samt förväntningar om framtida händelser, som anses rimliga under rådande förhållanden. För ytterligare information om viktiga uppskattningar och bedömningar, se not 2.

Uppskattningar och bedömningar har även gjorts vid värdering av fastigheter, onoterade aktier, derivat samt illikvida räntebärande värdepapper. För vidare information se not 15.

Not 2. Risker och riskhantering för koncernen

Riskhanteringsmål

Styrelsen har beslutat om en riskpolicy som anger riskhanteringsmål, strategier för hur dessa mål ska uppnås samt tillåtna avvikelser från dessa mål.

Syftet med riskhanteringen är att säkerställa att riskexponering och riskacceptans i verksamheterna är väl avvägda mot varandra och mot koncernens uppdrag åt arbetsmarknadens parter så att koncernens mål uppnås. Riskexponeringen berättar vilken risk företaget är utsatt för och hur den påverkas av vad som görs i den löpande riskhanteringen. Riskacceptansen är den risknivå som styrelsen har accepterat och den ligger till grund för styrelsebeslut om riskstrategi. Koncernens risker delas in i finansiella risker, försäkringsrisker, operativa risker, strategiska risker och anseenderisker.

Riskhantering

Riskhanteringen består av tre steg: Styrning, löpande hantering samt rapportering av risker. I nedanstående figur visas hur koncernen utformat den del av bolagsstyrningen som består av hur koncernen identifierar, värderar och beslutar om hantering av risker.

I AFA Sjukförsäkring och i AFA Trygghetsförsäkring är det bolagsstämman som utser styrelsen. Svenskt Näringsliv och Landsorganisationen i Sverige (LO) utser vardera en styrelseledamot att särskilt bevaka försäkringstagarnas och de försäkrades intressen. Bolagsstämman utser också externrevisor som har till uppgift att granska försäkringsföretagens räkenskaper och årsredovisning samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning av försäkringsföretagen. Styrelsen fattar beslut om det samlade risktagandet i försäkringsföretagen. Styrelsemöten i de två försäkringsföretagen hålls samtidigt i de ärenden som har gemensamma beröringspunkter. Styrelsen har inrättat fyra utskott – Finansutskottet, Försäkringsutskottet, Revisionsutskottet och Ersättningsutskottet – för att bereda frågor inför styrelsebeslut. Finansutskottet bereder frågor som rör finansiella risker. Försäkringsutskottet bereder frågor som rör försäkringsrisker. Vid vissa specifika frågeställningar såsom premiesättning och egen risk- och solvensbedömning (ORSA) samordnas mötena mellan Finansutskottet och Försäkringsutskottet. Revisionsutskottet bereder ärenden till styrelsen i frågor gällande bland annat operativa risker, finansiell rapportering, intern styrning och kontroll, regelefterlevnad, intern och extern revision, redovisning, skatt samt revisorer. Ersättningsutskottet bereder ersättningsfrågor och fungerar som rådgivare till verkställande direktören i verksamhetsfrågor.

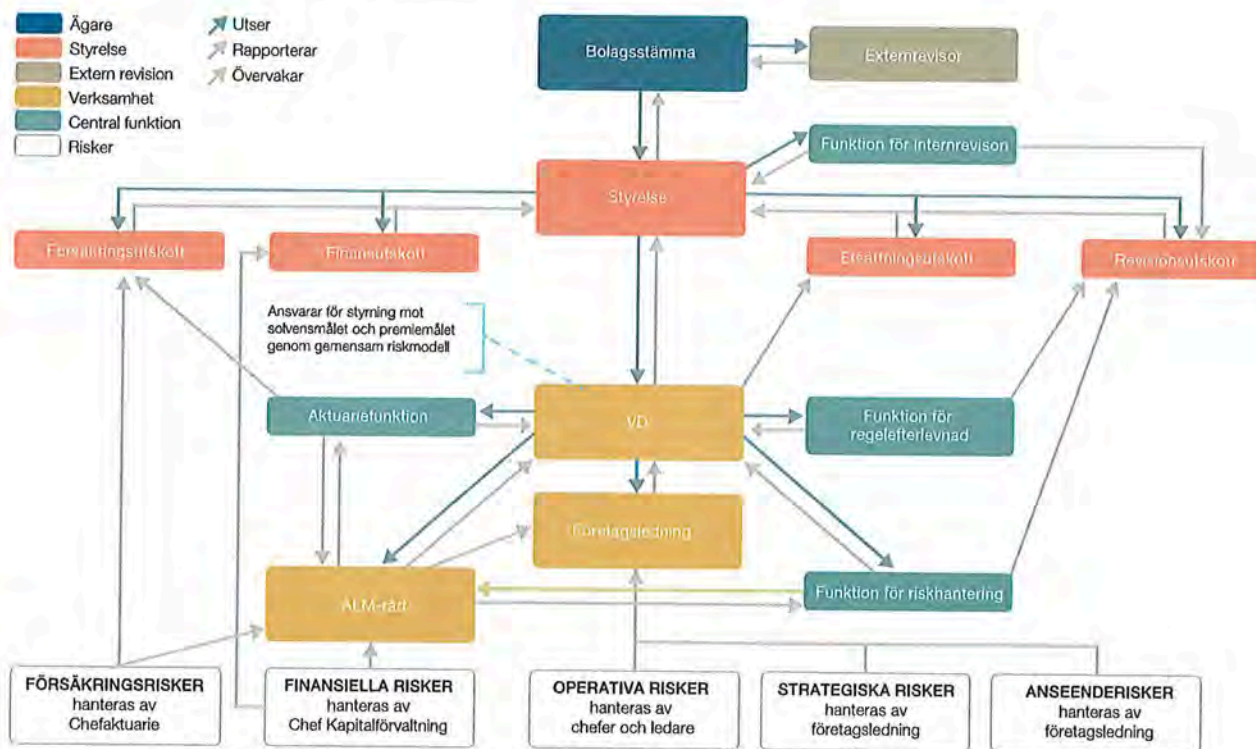
Det löpande riskhanteringsarbetet leds av företagets verkställande direktör (VD). För att bistå med styrningen av verksamhetens finansiella risker och försäkringsrisker utser VD ett ALM-råd (Asset Liability Management) med representanter från Enhet Kapitalförvaltning, Enhet Aktuarie, Enhet Ekonomi och Funktionen för riskhantering. VD utser även en särskild krisledning.

NOTUPPLYSNINGAR

Ansvar för hanteringen av de operativa riskerna i verksamheten har delegerats från VD till verksamhetens chefer och ledare (riskägarna) enligt principer i riktlinjer för delegering och attest. Vidare har alla anställda ett eget ansvar att bidra till en god riskkultur. Detta gäller även för utlagd verksamhet till externa leverantörer.

Enhet Kapitalförvaltning har ansvar för hantering och kontroll av AFA Sjukförsäkrings och AFA Trygghetsförsäkrings finansiella risker i enlighet med fastställda placeringsriktlinjer samt rapporterar till Finansutskottet respektive ALM-rådet.

Enhet Aktuarie har ansvar för hantering och kontroll av AFA Trygghetsförsäkrings försäkringsrisker i enlighet med fastställda aktuariella reglementen samt rapporterar till Försäkringsutskottet och till företagsledningens ALM-råd.

Enhet Aktuarie har ansvar för hantering av AFA Sjukförsäkrings och AFA Trygghetsförsäkrings försäkringsrisker i enlighet med fastställda aktuariella reglementen. Riskerna kontrolleras av chefen för Enhet Aktuarie tillika aktuarienfunktionen som rapporterar till Försäkringsutskottet och till ALM-rådet.

Verksamhetens chefer och ledare ansvarar för hantering och kontroll av operativa risker i enlighet med av styrelsen fastställda riktlinjer för operativ riskhantering. Den företagsövergripande risksamordnaren utses av verkställande direktören och ska analysera företagets riskexponering för operativa risker, strategiska risker och anseenderisker, baserat på risker, oönskade händelser och åtgärdsplaner från riskägare.

Den företagsövergripande risksamordnaren rapporterar till den verkställande direktören och till chef för riskfunktionen.

VD ansvarar för hantering och kontroll av AFA Sjukförsäkrings och AFA Trygghetsförsäkrings strategiska risker och anseenderisker.

Kapitalkrav och kapitalbas enligt Solvens II

Företag kan välja att beräkna sitt solvenskapitalkrav (SCR) med en förutbestämd standardformel, eller ansöka om att få använda en intern modell. AFA Sjukförsäkring använder standardformeln. Vidare kräver Solvens II att företagen ska ha en kvalitetsindeldad kapitalbas som minst ska uppgå till SCR. AFA Försäkringsgrupp (AFA Sjukförsäkring, AFA Trygghetsförsäkring och AFA Livförsäkring) och moderföretaget uppfyller kapitalkraven under 2019.

AFA FÖRSÄKRINGSGRUPP

Kapitalkrav och kapitalbas	2019	2018
Solvenskapitalkrav (SCR)	45 097	39 217
Kapitalbas	98 916	91 159
Minimikapitalkrav (MCR)	11 788	10 388

MODERFÖRETAG

Kapitalkrav och kapitalbas	2019	2018
Solvenskapitalkrav (SCR)	36 144	31 834
Kapitalbas	85 999	79 554
Minimikapitalkrav (MCR)	9 036	7 958

M

Känslighetsanalys – effekt på tillgängligt kapital

För att sätta kapitalkravet i perspektiv till riskhanteringen redovisas nedan en känslighetsanalys som visar vilken effekt som förändringar i de mest relevanta parametrarna får på det tillgängliga kapitalet i koncernen respektive moderföretaget. De olika utfallen är exempel och ska inte ses som en bedömning av sannolika utfall. Redovisade effekter har samma påverkan på resultatet som på tillgängligt kapital.

KONCERNEN

Effekt på eget kapital, mnkr

Parametrar	Förändring	Vid ökning	Vid minskning
<i>Reservrisker:</i>			
Antagande om antalet okända sjukfall	10 procent	-3 900	3 900
Antagande om antal okända arbetsskador	10 procent	-600	600
Antagande om livslängd (sannolikhet att avlida)	10 procent	700	-800
<i>Marknadsrisker:</i>			
Real marknads- och diskonteringsränta	1 procentenhet	4 000	-4 800
Nominell marknads- och diskonteringsränta	1 procentenhet	-1 300	1 300
Valutaförändring i SEK-kurs	10 procent	-2 300	2 300
Aktiers marknadsvärde	10 procent	8 900	-8 900
Fastigheters marknadsvärde	10 procent	3 500	-3 500

MODERFÖRETAGET

Effekt på eget kapital, mnkr

Parametrar	Förändring	Vid ökning	Vid minskning
<i>Reservrisker:</i>			
Antagande om antalet okända sjukfall	10 procent	-3 900	3 900
Antagande om livslängd (sannolikhet att avlida)	10 procent	300	-400
<i>Marknadsrisker:</i>			
Real marknads- och diskonteringsränta	1 procentenhet	3 300	-3 900
Nominell marknads- och diskonteringsränta	1 procentenhet	-1 100	1 100
Valutaförändring i SEK-kurs	10 procent	-1 900	1 900
Aktiers marknadsvärde	10 procent	7 400	-7 400
Fastigheters marknadsvärde	10 procent	2 900	-2 900

Verksamhetens risker

Nedan följer en redovisning av verksamhetens risker fördelade på kategorierna försäkringsrisker, finansiella risker, operativa risker, strategiska risker och anseenderisker. Redovisningen omfattar en definition av risken, en beskrivning av hur den hanteras samt en angivelse av riskexponeringen.

Riskexponeringen skattas även sannolikhetsmässigt med hjälp av Value at Risk för marknadsriskerna på tillgångarna och för realränterisk och inflationsrisk på balansräkningen. För en beskrivning av Value at Risk, se nedan i avsnittet Finansiella risker.

FÖRSÄKRINGSRISKER

Premierisk

Definition

Med premierisk avses den förväntade förändringen av de försäkringstekniska avsättningarnas värde för period som ej intjänade premier ska täcka.

Hantering av premierisk

Koncernen har ingen premierisk. Förklaringen är primärt att det inte görs någon avsättning för ej intjänad premie eller kvarvarande risker i redovisningen. Det bakomliggande skälet är att avtalen är ettåriga kalenderårsvis med en löpande premieinbetalning under året. Därmed finns inga förpliktelser för nästkommande år och företagen har därför ingen premierisk.

Riskexponering

Koncernen exponeras inte för premierisk.

Reservrisk

Definition

Med reservrisk avses den förväntade förändringen av de försäkringstekniska avsättningarnas värde på grund av slumpmässiga svängningar i skadeutfallet runt en antagen skadefrekvens men också att själva skadefrekvensen är prognostiserad på fel nivå.

Hantering av reservrisk

Avtalsgruppsjukförsäkring (AGS och AGS-KL), premiebefrielseförsäkring och avgiftsbefrielseförsäkring

För AGS och AGS-KL, premiebefrielseförsäkring och avgiftsbefrielseförsäkring är tre reservrisker av betydelse.

- Bedömningen av antalet inträffade men för företaget okända skadefall (IBNR)
- Förändringar i Försäkringskassans hantering av godkännande av sjukersättningsfall
- Sjukavvecklingen

Antalet okända skadefall i AGS och AGS-KL, premiebefrielseförsäkring och avgiftsbefrielseförsäkring är svårprognostiserat när det gäller antalet sjukersättningsfall på de nyare skadeårgångarna. Detta beror på den ibland avsevärda tid det tar mellan ett insjuknande och att en sjukersättning beviljas av Försäkringskassan anmäls till AFA Sjukförsäkring. För att reducera risken analyseras sjukpenningfall för att få en tidig indikation på hur många som senare kommer att erhålla en sjukersättning.

Förändringar i Försäkringskassans beviljande av sjukersättningar hanteras genom omvärldsbevakning av försäkringsteknisk expertis som syftar till att identifiera trender i sjukersättningsmönstret.

Förändringar i avvecklingen av sjukfall kan uppkomma genom att Försäkringskassan ändrar rutinerna när det gäller på vilka grunder man inte förlänger ersättningen för en person som tidigare erhållit en sjukersättning. Förändringarna kan också uppkomma genom ändrade rutiner från Försäkringskassan när det gäller beviljandet av arbetsskador. Beviljas personer som tidigare uppburit sjukersättning i större utsträckning istället en arbetsskada avslutas ärendet i AFA Sjukförsäkring.

Föräldrapenningtillägg (FPT)

För FPT är två reservrisker av betydelse.

- Bedömningen av antalet uttag av föräldrapenning inom aktuellt kollektiv
- Bedömningen av antalet ersättningsbara föräldrapenningdagar.

Bedömningen av ovanstående parametrar kan tidigt baseras på observerat inflöde då dessa relativt fort är kända.

Trygghetsförsäkring vid arbetsskada (TFA och TFA-KL)

För TFA och TFA-KL är två reservrisker av betydelse.

- Bedömningen av antalet inträffade men för företaget okända arbetsolycksfall och arbetssjukdomar (IBNR)
- Försäkringskassans tolkning och bedömning huruvida ett skadefall är att betrakta som en arbetsskada eller ej.

Antalet okända arbetsolycksfall och arbetssjukdomar i TFA och TFA-KL är svårprognostiserat, särskilt när det gäller arbetsjukdomar. Detta beror på den ofta avsevärda tid det tar mellan ett insjuknande och att en arbetssjukdom godkänns av Försäkringskassan. För att reducera risken bedrivs omvärldsbevakning av försäkringsteknisk expertis. Deras bedömning av förändrad hantering ligger till grund för hur stort påslag som de försäkringstekniska avsättningarna ska belastas med och hur det påverkar skadekostnaden och därmed framtida premiesättning.

Försäkringskassans tolkning och bedömning av huruvida ett skadefall är att betrakta som en arbetsskada eller ej innebär en väsentlig reservrisk som har stor påverkan på beräkningen av skadekostnaden och därmed premiesättningen. Förändringarna i Försäkringskassans hantering beror ofta på förändringar i lagar som reglerar socialförsäkringssystemet och som historiskt har påverkat reservrisken.

Sjuklivränta och förlängd livränta

Sjuklivränta och förlängd livränta är avvecklingsaffärer inom AFA Sjukförsäkring och AFA Trygghetsförsäkring. I princip samtliga skadeärenden är i dagsläget kända vilket gör att det inte finns någon kvarstående risk i uppskattningen av beståndet. De skadedrabade ska ha ersättning från sjuklivräntan eller förlängda livräntan för den tid de har uppburit sjukersättning. Den försäkrade ska ha ersättning livsvarigt från och med 65 års ålder.

Den reservrisk som har betydelse är därför livslängdsrisken. Dess påverkan på reservriskernas storlek inom sjuklivräntan eller förlängda livräntan är dock begränsad; eftersom beståndet är åldrande och inga yngre tillkommer finns en god kännedom om livslängden i beståndet. Den livslängdsökning som sker i samhället är inkluderad i de antaganden om dödlighet som ligger till grund för beräkningen av de försäkringstekniska avsättningarna.

Riskexponering

*Avtalsgruppsjukförsäkring (AGS och AGS-KL),
premiebefrielseförsäkring och avgiftsbefrielseförsäkring*

Variationer i skadefrekvensen av godkända sjukersättningsfall har ett stort inslag av riskdiversifiering eftersom underliggande kollektiv är stora. En riskexponering uppstår främst i de fall det historiska underlaget inte är representativt för de framtida kassaflödena.

Exponering för reservrisk uppkommer av att lagändringar påverkar Försäkringskassans tolkningar och bedömningar vad gäller godkännande av sjukersättningar. Detta minimeras genom analyser av frekvensen sjukpenningfall samt god omvärldsanalys.

Föräldrapenningtillägg (FPT)

Variationerna i förändringar i hur föräldrapenningdagar tas ut har ett stort inslag av riskdiversifiering eftersom underliggande kollektiv är stora. En riskexponering uppstår främst i de fall det historiska underlaget inte är representativt för de framtida kassaflödena som till exempel att fler män tar ut föräldradagar eller att längre perioder tas ut.

Trygghetsförsäkring vid arbetsskada (TFA och TFA-KL)

Variationer i frekvensen av godkända arbetsskador har ett stort inslag av riskdiversifiering inom TFA och TFA-KL eftersom underliggande kollektiv är stora. En riskexponering uppstår främst i de fall det historiska underlaget inte är representativt för de framtida kassaflödena.

Exponering för reservrisk som uppkommer av att lagändringar påverkar Försäkringskassans tolkningar och bedömningar vad gäller godkännande av arbetsskador minimeras genom god omvärldsanalys. Förändrad lagstiftning kan dock komma att påverka kostnaderna i TFA och TFA-KL retroaktivt, vilket då ger upphov till avvecklingsresultat i de försäkringstekniska avsättningarna.

Sjuklivränta och förlängd livränta

Exponeringen av reservrisk för sjuklivränta och förlängd livränta är idag liten och begränsar sig till livslängdsrisk i ett åldrande avvecklingsbestånd med goda kunskaper om livslängd. Risken anses därför väl omhändertagen i den befintliga dödlighetsfunktionen.

FINANSIELLA RISKER

Företagens strategiska finansiella risktagande uttrycks i deras normalportföljer.

Normalportföljen består dels av tillgångsslag som har skuldmatchande egenskaper (obligationer och fastigheter), dels av

tillgångsslag med högre förväntad avkastning än skuld tillväxten som kan möjliggöra en låg och stabil premie (aktier och alternativa investeringar). Vanligtvis är fördelningen mellan dem stabil mellan åren.

Vid låg fondering ger Solvens II litet utrymme för risktagande och andelen skuldmatchande tillgångar i portföljen, statsobligationer, måste då ökas.

Marknadsrisk

Definition

Med marknadsrisk avses risken för att marknadsvärdet ändras dels till följd av förändringar av en särskild faktor såsom realränta, nominell ränta och valuta, dels till följd av risker som inte kan härledas till någon särskild faktor. De senare benämns prisrisk.

Hantering av marknadsrisk

Value at Risk (VaR) är ett sätt att kvantifiera marknadsrisk. VaR definieras som den med en viss sannolikhet förväntade förlusten från ogynnsamma marknadsrörelser över ett år. Den förväntade förlusten har justerats med den förväntade avkastningen från tillgångsslaget. I VaR-beräkningarna antas att värdeförändringar är normalfördelade. VaR beräknas med en konfidensnivå på 97,5 procent (cirka 2 standardavvikelse) med avseende på eget kapital.

Koncernen beräknar VaR både brutto (perfekta korrelationer) och netto (historiskt observerade korrelationer). Brutorisken syftar till att mäta vilken förlustrisk företagen skulle vara exponerade för om samtliga tillgångsslag skulle falla i värde samtidigt. Nettorisken syftar till att mäta vilken förlustrisk företagen är exponerade för när hänsyn tas till diversifieringsvinster vid beräkning av den totala risken.

Det bör observeras att om korrelationen mellan aktier och räntebärande värdepapper, vilket inkluderar skulden, byter tecken kommer VaR att påverkas kraftigt. Det bör också observeras att VaR är beroende av tillgångarnas värde. Vid en jämförelse av finansiellt risktagande mellan olika år bör därför VaR relateras till storleken på eget kapital.

VaR beräknas för samtliga tillgångsslag och instrumenttyper som företagen har innehav i med beaktande av försäkringsåtagandenas ränterisk.

Som ett komplement till VaR-beräkningarna, och för att möjliggöra riskbedömningar som inte förlitar sig på en viss sannolikhetsfördelning, görs känslighetsanalyser som visar effekten på eget kapital. Dessa analyser redovisas tidigare i denna not.

Siffrorna för respektive tillgångsslag i tabellen nedan avser risken för tillgångsslaget enskilt med hänsyn tagen till diversifieringseffekter inom tillgångsslaget. Vid beräkning av nettorisken tas hänsyn även till diversifieringseffekten mellan tillgångsslagen.

Risikexponering balansräkning

VaR, mnkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2019	2018	2019	2018
Ränterisk	1 377	1 159	1 046	1 028
Aktierisk	9 697	7 799	8 044	6 436
Fastighetsrisk	5 512	6 329	4 575	5 363
Alternativa Investeringar-risk	5 980	5 332	4 932	4 468
Valutarisk	3 148	2 939	2 614	2 429
Diversifieringseffekt mellan tillgångsslagen	-9 854	-9 786	-8 044	-8 292
Summa risk, netto	15 860	13 772	13 167	11 432

Realränterisk

Definition

Med realränterisk avses den förväntade variationen i nettomarknadsvärdet av de räntebärande placeringstillgångarna och de försäkringstekniska avsättningarna beroende på att realräntan på obligationsmarknaden förändras. För övriga tillgångsslag beräknas ej realränterisken eftersom den enbart går att skatta empiriskt, är volatil samt endast utgör en mindre andel av dessa tillgångsslags totala risker.

Hantering av realränterisk

Vid hantering av realränterisken anläggs ett balansräkningsperspektiv. Realräntexponeringen för de försäkringstekniska avsättningarna hanteras genom innehav av realränteb obligationer på tillgångssidan. Realränterisikexponeringen netto sett till både tillgångssidan och skuldsidan beräknas uttryckt som VaR.

Risikexponering

Realränterisikexponeringen netto för koncernen var 2 148 miljoner kronor (1 912). För moderföretaget var motsvarande siffra 1 668 miljoner kronor (1 653).

Inflationsrisk

Definition

Med inflationsrisk avses den förväntade variationen i nettomarknadsvärdet mellan de svenska räntebärande placeringstillgångarna och de försäkringstekniska avsättningarna som beror på att den förväntade inflationen i Sverige förändras. Den förväntade inflationen skattas utifrån räntedifferensen mellan nominella och reala obligationer med jämförbara löptider. Övriga tillgångsslag, inklusive utländska räntebärande värdepapper, är inte direkt kopplade till svensk inflation och utelämnas därför.

Hantering av inflationsrisk

Vid hantering av inflationsrisken anläggs ett balansräkningsperspektiv. Inflationsrisikexponeringen på skuldsidan hanteras genom innehav av reala räntebärande placeringar på tillgångssidan. Inflationsrisikexponeringen netto sett till både tillgångssidan och skuldsidan beräknas uttryckt som VaR.

NOTUPPLYSNINGAR

Riskexponering

Inflationsriskexponeringen netto för koncernen var 1 525 miljoner kronor (1 514). För moderföretaget var motsvarande siffra 1 246 miljoner kronor (1 294).

Valutarisk

Definition

Valutarisk uppstår vid investeringar i värdepapper noterade i utländsk valuta. Valutarisk avser den förväntade variationen i valutapositionens marknadsvärde under ett år.

Valutarisken uppskattas genom beräkning av VaR. Total VaR avser total risk för samtliga valutor exklusive diversifierings-effekter mellan valutor.

Hantering av valutarisk

Valutarisken hanteras genom begränsning av den totala valutaexponeringen samt begränsning av varje enskild valutas exponering. Valutariskexponeringen hanteras aktivt med hjälp av valutaderivat. Utländska räntebärande placeringar valutasäkras enligt nuvarande policy i sin helhet avseende både värde och kassaflöden medan aktieportföljen valutasäkras till viss del.

Riskexponering, mnkr

Moderföretaget	2019		2018		
	Valuta	Nettoexponering	VaR	Nettoexponering	VaR
USD		14 146	2 298	14 352	2 386
EUR		832	71	1 117	89
GBP		1 318	217	1 296	207
CHF		762	88	678	105
DKK		160	14	153	12
NOK		93	12	137	18
JPY		1 742	328	0	0
CAD		760	106	702	99
AUD		262	37	-	-
NZD		-19	4	-	-
Totalt		20 056	3 175	18 435	2 916

Prisrisk – Aktierisk

Definition

Med aktierisk avses den förväntade variationen i marknadsvärdet under ett år. Aktierisken uppskattas genom beräkning av VaR. Total VaR avser total risk för samtliga aktiemarknader exklusive diversifieringseffekter mellan de olika marknaderna.

Hantering av aktierisk

Aktierisken hanteras genom diversifiering på olika länder och branscher och genom limiter på maximala avvikelser från index. Huvuddelen av placeringarna är noterad.

Riskexponering, mnkr

	2019		2018	
	Exponering	VaR	Exponering	VaR
Koncernen	63 781	9 697	58 741	7 799
Moderföretaget	52 911	8 044	48 397	6 436

Geografisk fördelning, direkta aktieinnehav inklusive fonder

Koncernen	2019		2018	
	Exponering	VaR	Exponering	VaR
Sverige	29 197	4 874	26 633	4 089
Nordamerika	20 781	3 427	18 639	2 784
Europa exkl. Sverige	6 146	1 035	6 197	1 028
Japan	2 321	580	2 400	573
Övrigt	5 336	1 270	4 871	1 108
Summa	63 781	11 186	58 740	9 582

Moderföretaget	2019		2018	
	Exponering	VaR	Exponering	VaR
Sverige	24 219	4 043	21 930	3 371
Nordamerika	17 243	2 843	15 371	2 300
Europa exkl. Sverige	5 101	859	5 121	852
Japan	1 924	481	1 972	471
Övrigt	4 424	1 053	4 003	911
Summa	52 911	9 279	48 397	7 905

Prisrisk – Fastighetsrisk

Definition

Med fastighetsrisk avses den förväntade variationen i marknadsvärdet under ett år. Fastighetsrisken beräknas uttryckt som VaR.

Hantering av fastighetsrisk

Fastighetsrisken hanteras genom en långsiktig förvaltningsstrategi och diversifiering på olika typer av hyresgäster.

Riskexponering, mnkr

	2019		2018	
	Exponering	VaR	Exponering	VaR
Koncernen	31 976	5 512	34 642	6 329
Moderföretaget	26 538	4 575	29 355	5 363

Prisrisk – Alternativa investeringar-risk

Definition

Med prisrisk i alternativa investeringar avses den förväntade variationen i marknadsvärdet under ett år. Prisrisken beräknas uttryckt som VaR.

Hantering av alternativa investeringar-risk

Prisrisken i alternativa investeringar hanteras genom en mycket stor diversifiering i underliggande innehav, eftersom portföljen i huvudsak består av andelar i private equity och private debt-fonder. Prisrisken hanteras även genom ett noggrant urval av fondförvaltare och fonder.

Riskexponering, mnkr

	2019		2018	
	Exponering	VaR	Exponering	VaR
Koncernen	23 991	5 980	19 332	5 332
Moderföretaget	19 787	4 932	16 190	4 468

KreditriskDefinition

Med kreditrisk avses risken att motparten helt eller delvis inte fullgör sina betalningsförpliktelser mot företagen. De bokförda värdena ger uttryck för den maximala kreditriskexponeringen i de finansiella tillgångarna. För obligationer och andra räntebärande värdepapper är kreditkvaliteten god tack vare en stor andel innehav med hög rating. Samtliga innehav uppvisar låg koncentration mot enskilda emittenter. Kreditrisk för derivat avser risken för att motparten ej kan uppfylla sina åtaganden i enlighet med avtal. Kreditrisken för derivat bedöms vara försumbar med hänsyn tagen till att handel huvudsakligen sker i standardiserade produkter som handlas och clearas på organiserade marknadsplatser med regelsystem och säkerhetskrav. Kreditrisken för icke-standardiserade derivat består av de verkliga värdena för derivaten per balansdagen.

Hantering av kreditrisk

Kreditrisken begränsas genom att placeringar huvudsakligen sker i värdepapper och mot emittenter med låg kreditrisk. Kreditrisken följs löpande upp gentemot emittenters eller värdepappers rating. I handel med OTC-derivat och återköpstransaktioner regleras kreditrisken med standardavtal för handel med respektive motpart. För de värdepapper som lånas ut reduceras kreditrisken genom att fullgoda säkerheter erhålls.

Riskexponering, mnkr

Kreditkvalitet avseende obligationer och andra räntebärande värdepapper

Rating	Koncernen				Moderföretaget			
	2019		2018		2019		2018	
	Expo- nering	%	Expo- nering	%	Expo- nering	%	Expo- nering	%
AAA	39 663	54	40 572	52	33 155	54	33 158	53
AA	3 700	5	4 786	6	3 008	5	3 822	6
A	4 059	5	5 181	7	3 325	5	4 111	7
BBB	2 185	3	2 946	4	1 803	3	2 341	4
BB	282	0	281	0	220	0	219	0
Värdepapper utan rating ¹⁾	24 285	33	23 910	31	20 005	33	19 283	30
Summa	74 174	100	77 676	100	61 517	100	62 934	100

1) Av detta belopp utgörs 71 procent (73) i koncernen och 71 procent (73) i moderföretaget av obligationer och räntebärande värdepapper utgivna av emittenter med en lägsta rating av BBB.

Beräkning av exponeringsvärdet skiljer sig värderingsmässigt mot det bokförda värdet i balansräkningen.

Väsentliga koncentrationer avseende samtliga innehav

Emittent	Koncernen		Moderföretaget	
	Exponering	%	Exponering	%
Svenska staten	29 838	13	24 825	13
Amerikanska staten	11 785	5	9 793	5
Swedbank	6 835	3	5 773	3
Svenska Handelsbanken	5 611	2	4 759	3
Nordea	4 639	2	3 901	2
Volvo	3 530	2	2 925	2
Deutsche Bank	3 512	2	2 890	2
Investor	2 872	1	2 383	1
European Investment Bank	2 616	1	2 157	1
Golden Gate	2 602	1	2 209	1
Summa	73 840	32	61 615	33

Riskexponering i övriga tillgångar, mnkr

Premiefordringar	Koncernen		Moderföretaget	
	2019	2018	2019	2018
Premiefordringar förfallna sedan mer än 30 dagar	4,1	3,8	1,7	1,7
Varav reserverade i bokslutet	-2,2	-2,0	-1,0	-1,1
Summa	1,9	1,8	0,7	0,6

Hyresfordringar	Koncernen		Moderföretaget	
	2019	2018	2019	2018
Hyresfordringar förfallna sedan mer än 30 dagar	4,0	3,4	1,7	2,7
Därv reserverade i bokslutet	-3,4	-0,3	-1,3	-0,3
Summa	0,6	3,1	0,4	2,4

LikviditetsriskDefinition

Likviditetsrisk delas upp i marknadslikviditetsrisk och finansieringslikviditetsrisk. Med marknadslikviditetsrisk avses risken att ett finansiellt instrument inte alls kan avyttras eller kan avyttras endast till ett väsentligt reducerat pris eller att transaktionen medför stora kostnader. Med finansieringslikviditetsrisk avses risken för att inte kunna klara av finansiella betalningsåtaganden utan att råka ut för oacceptabla förluster.

Hantering av likviditetsrisk

Marknadslikviditetsrisk hanteras genom löpande uppföljning av att placeringar görs i enlighet med av styrelsen fastställda placeringsriktlinjer.

Hantering av finansieringslikviditetsrisk görs på olika nivåer. Den första nivån avser den kortsiktiga likviditetshandlingen och har en väldigt kort tidshorisont. Företagen följer kontinuerligt upp förväntade framtida kassaflöden och håller en likviditetsreserv bestående av korta placeringar och mycket likvida värdepapper för att säkerställa att företagen alltid har tillräckligt med likvida medel för att hantera dels interna flöden inom tillgångs- förvaltningen, dels flöden från den löpande försäkringsrörelsen. Den andra nivån ser till likviditetshandlingen på lång sikt och karaktäriseras av ett mer utpräglat balansräkningsriskorienterat (ALM-orienterat) angreppssätt. Nedan angivna förfallostruktur

NOTUPPLYSNINGAR

beskriver den långsiktiga hanteringen av likviditetsrisk som påverkar kapitalförvaltningen ur ett strategiskt perspektiv. Detta säkerställer att företagen innehar tillräckligt med likvida medel och placeringar på en likvid marknad.

I förfallostrukturen ses enbart till räntebärande tillgångar och räntekänsliga derivat som betraktas som fullt likvida. Det finns dock ytterligare tillgångar, till exempel aktier och fastigheter, som kan användas för att täcka koncernens åtaganden. Fastigheter är dock mindre likvida.

Risikexponering_mdkr

KONCERNEN

Kassaflöde försäkrings- tekniska avsättningar	År				
	0-1	2-5	6-10	11-15	>15
Odiskonterad avsättning Duration 7,2 år	-9,5	-32,6	-29,5	-15,3	-9,2
Förväntat kassaflöde rän- tebärande placeringar	År				
	0-1	2-5	6-10	11-15	>15
Nominella/reala förfall Duration 3,6 år	20,7	30,5	12,3	3,0	1,1
Förväntat kassaflöde derivat	År				
	0-1	2-5	6-10	11-15	>15
Räntekänsliga derivat, inlöde	1,6	0,0	0,0	0,0	0,0
Räntekänsliga derivat, utflöde	-0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Totalt	1,5	0,0	0,0	0,0	0,0
Förväntat kassaflöde netto	År				
	0-1	2-5	6-10	11-15	>15
Totalt	12,7	-2,1	-17,2	-12,3	-8,1

MODERFÖRETAGET

Kassaflöde försäkrings- tekniska avsättningar	År				
	0-1	2-5	6-10	11-15	>15
Odiskonterad avsättning Duration 7,0 år	-7,0	-26,0	-24,5	-12,5	-6,0
Förväntat kassaflöde räntebärande placeringar	År				
	0-1	2-5	6-10	11-15	>15
Nominella/reala förfall Duration 3,6 år	17,1	25,3	10,2	2,5	0,9
Förväntat kassaflöde derivat	År				
	0-1	2-5	6-10	11-15	>15
Räntekänsliga derivat, inlöde	1,3	0,0	0,0	0,0	0,0
Räntekänsliga derivat, utflöde	-0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Totalt	1,2	0,0	0,0	0,0	0,0
Förväntat kassaflöde netto	År				
	0-1	2-5	6-10	11-15	>15
Totalt	11,3	-0,7	-14,3	-10,0	-5,1

OPERATIVA RISKER

Definition

Med operativa risker avses de framtida osäkra händelser som kan påverka uppnåendet av uppsatta mål. Begreppet operativ risk används för de interna och externa risker som framför allt är hänförliga till arbetssätt och stöd i det dagliga arbetet.

Hantering av operativa risker

Operativa risker hanteras och kontrolleras av verksamhets chefer och ledare i enlighet med det interna regelverk som VD har fastställt. Det interna regelverket beaktar de externa krav som ställs på hanteringen av operativa risker.

Som stöd i hanteringen av operativa risker tillämpar koncernen gemensamma arbetssätt och verktyg. Det strukturerade arbetet med att hantera operativa risker hjälper till att synliggöra och prioritera förbättringsområden och skapar ett bättre underlag för beslut i det dagliga arbetet.

Hanteringen av operativa risker delas in i tre faser: riskanalys där risker identifieras och värderas och kategoriseras, åtgärdsplanering där respons bestäms och åtgärder/interna kontroller planeras samt analys och uppföljning där risker samordnas och övervakas, åtgärder/interna kontroller genomförs och arbetet följs upp och rapporteras.

Som ett led i riskhanteringen har koncernen utformat system och rutiner för hantering av oönskade händelser. Rapportering av oönskade händelser leder till en bättre förståelse för samband mellan händelse, orsak och konsekvenser. Dessutom kan fler riskmoment åtgärdas och effektiva förebyggande åtgärder genomföras i syfte att minska risken för att liknande händelser inträffar i framtiden.

Risikexponering

Koncernens exponering mot operativa risker är framför allt hänförlig till externa faktorer, såsom påverkan av lagar och regler. Av interna faktorer är det hanteringen av informationssäkerhet som främst utgör exponeringen mot operativ risk. Process- och personalrelaterade risker innebär också en exponering mot operativa risker.

STRATEGISKA RISKER

Definition

Med strategiska risker avses risker förenade med negativ påverkan på kapital eller intjäning på grund av bristande mottaglighet för förändringar i branschen och felaktiga strategiska affärsbeslut.

Hantering av strategiska risker

Verkställande direktören och företagsledningen ansvarar för hanteringen av strategiska risker.

Strategin för att begränsa exponeringen mot strategiska risker är bland annat att utföra omvärldsbevakning med fokus på regeländringar i Sverige och Europa och ändringar i marknadsläget samt säkerställa tydliga, väl kommunicerade beslutsvägar.

Hanteringen och uppföljningen underlättas av att riskexponeringen analyseras och sammanställs utifrån koncernens risk-

bedömningsmodell som innefattar definitioner, värderingsskalor och hanteringsplaner för strategiska risker. Analys och sammanställning baseras på identifierade risker och inrapporterade önskade händelser inom alla risktyper.

Risikexponering

Faktorer som samhälleliga förändringar, regelverksförändringar och utveckling inom försäkringsbranschen samt hanteringen av AFA Sjukförsäkrings strategiska kapital i form av skadedatasen medför ökad exponering mot strategiska risker.

ANSEENDERISKER

Definition

Med anseenderisker avses risker som är förenade med förtroendeskadliga händelser och dålig publicitet. Anseenderisker uppkommer oftast som en sekundär effekt av att företagen haft en oönskad händelse eller förhöjd risk inom någon av företagens övriga risktyper (försäkringsrisker, finansiella risker, operativa risker och strategiska risker).

Hantering av anseenderisker

Verkställande direktören och företagsledningen ansvarar för hantering och värdering av risker ur ett anseendeperspektiv.

Riskstrategin för att begränsa verkan av anseenderisker är att ha en väl fungerade kommunikation mot såväl företagets anställda som omvärlden och kunder samt att värdera koncernens risker ur ett anseendeperspektiv. Koncernen har en tydlig ambition att vara transparent och lättförståelig.

Risikexponering

Anseenderisker är en av koncernens mest väsentliga risker eftersom de kan medföra att förtroendet skadas. Koncernen betraktar anseenderisker som en sekundär risk som orsakas av strategiska risker, operativa risker, försäkringsrisker och finansiella risker sammantaget. Detta innebär att exponering mot anseenderisker beror på hur väl koncernen hanterar inträffade önskade händelser inom ovan nämnda riskkategorier.

Not 3. Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen

	Koncernen		Moderföretaget	
	2019	2018	2019	2018
Medelavkastning per år på 3-månaders statskuldväxlar	-0,43 %	-0,71 %	-0,43 %	-0,71 %
Försäkringstekniska avsättningar i genomsnitt under året	103 500	101 062	82 089	80 594
Överförd kapitalavkastning	-	-721	-	-575

Vid beräkningen av den kapitalavkastning som är hänförlig till det tekniska resultatet används från och med 2019 inte negativa räntesatser.

Not 4. Försäkringsersättningar

	Koncernen		Moderföretaget	
	2019	2018	2019	2018
Utbetalda skadeersättningar	8 530	8 895	6 364	6 698
Driftkostnader för skadereglering, se även not 5	481	499	197	202
Summa utbetalda försäkringsersättningar	9 011	9 394	6 561	6 900
Förändring i avsättning för oreglerade skador	2 894	1 951	1 673	1 314
Summa	11 906	11 345	8 234	8 214

Koncernen

mdkr	2019	2018	2017	2016	2015
Skadekostnad	14,4	13,2	12,3	11,8	11,0
Tillförd förräntning	2,5	2,0	1,7	5,1	0,6
Avvecklingsvinst	-5,0	-4,0	-3,9	-5,1	-5,2
Summa	11,9	11,3	10,1	11,8	6,4

Moderföretaget

mdkr	2019	2018	2017	2016	2015
Skadekostnad	12,2	11,1	10,4	9,9	9,3
Tillförd förräntning	1,8	1,5	1,3	4,1	0,5
Avvecklingsvinst	-5,8	-4,4	-3,8	-5,1	-5,2
Summa	8,2	8,2	7,9	8,9	4,6

Koncernens diskonterade skadekostnad för skadeår 2019 uppgår till 14,4 miljarder kronor (13,2). Att skadekostnaden är högre än 2018 beror främst på löneökningar och en lägre diskonteringsränta.

Försäkringsersättningarna i koncernen uppgår till 11,9 miljarder kronor (11,2). Ökningen beror på högre tillförd förräntning och en högre skadekostnad.

Den tillförda förräntningen i koncernen om 2,5 miljarder kronor består dels av en värdesäkring om 2,1 miljarder kronor, dels en årlig förräntningskostnad om 0,4 miljarder kronor. Årets förräntningskostnad om 0,4 miljarder kronor uppstår till följd av ändrad diskonteringsränta om 1,2 miljarder kronor och förräntningskrav om -0,8 miljarder kronor.

Avvecklingsvinsten i koncernen netto om 5,0 miljarder kronor beror i huvudsak på upplösning av schablonmässiga säkerhetspåslag i beräkningsmodellen.

För mer information om de viktigaste antagandena, se not 1.

Not 5. Driftkostnader

	Koncernen		Moderföretaget	
	2019	2018	2019	2018
Administration ¹⁾	577	552	449	419
Skadereglering, enligt not 4	481	499	197	202
Förebygga ¹⁾	211	188	40	25
Kapitalförvaltning, enligt not 7	122	112	103	86
Fastighetsförvaltning, enligt not 7	54	55	47	43
Summa	1 446	1 406	836	775

¹⁾ 2019 har driftskostnader avseende funktion Förebygga särredovisats. Tidigare år har dessa ingått i driftskostnader avseende administration. För att öka jämförbarheten har motsvarande uppdelning även gjorts för tidigare period.

Specifikation av driftkostnader:

Personalkostnader	627	611	341	303
Avtalstecknings-, fakturerings- och inkassotjänster	272	214	207	167
Förebyggande verksamhet	125	114	21	8
Kostnader för informationsmedel	93	64	73	37
IT-kostnader ¹⁾	69	75	46	45
Skaderegleringskostnader	33	38	0	0
Lokalkostnader	29	93	23	73
Avskrivningar	10	12	6	6
Externt fakturerade administrationstjänster	-35	-36	-16	-15
Övrigt ¹⁾	223	221	134	151
Summa	1 446	1 406	836	775

¹⁾ 2019 ingår kostnader för IT-konsulter i posten Övrigt. Tidigare år har dessa ingått i IT-kostnader. För att öka jämförbarheten har dessa kostnader avseende 2018 flyttat till posten Övrigt.

I Avtalstecknings-, fakturerings- och inkassotjänster ingår kostnader för Foras transformeringsprojekt Nova med 48 miljoner kronor (11) i koncernen och 34 (11) i moderföretaget.

I koncernen ingår i posten Förebyggande verksamhet kostnader för tjänster för förebyggande verksamhet till föreningen Suntarbetsliv med 63 miljoner kronor (59), till Prevent med 42 miljoner kronor (47) och till KL Sänka sjukfrånvaron med 21 miljoner kronor (8). I moderföretaget ingår kostnader för tjänster till KL Sänka sjukfrånvaron med 21 miljoner kronor (8).

Skaderegleringskostnader är externa kostnader som är direkt hänförliga till skadereglering och som redovisas under posten Utbetalda försäkringsersättningar i resultaträkningarna.

Externt fakturerade administrationstjänster utgörs av intäkter från externa administrations- och kapitalförvaltningsuppdrag.

I posten Övrigt är huvudparten hänförlig till kostnader för konsultarvoden. Dessa arvoden uppgår till 170 miljoner kronor (184) i koncernen och till 100 miljoner kronor (102) i moderföretaget.

Koncernen eller moderföretaget äger huvudsakligen inte rätt till avdrag för ingående mervärdesskatt, vilket medför att ovanstående driftkostnader redovisas inklusive ingående mervärdesskatt.

Not 6. Övriga tekniska kostnader

	Koncernen		Moderföretaget	
	2019	2018	2019	2018
Anslag för forskning	99	208	48	68
Medel till rehabiliteringsstöd	19	25	19	25
Summa	118	233	67	93

TOTALAVKASTNINGSTABELL FÖR PLACERINGAR

Koncernen	Marknadsvärden				Totalavkastning, %	
	2019	%	2018	%	2019	2018
Räntebärande nominellt	52 407	26	51 192	27	1,5	0,0
Räntebärande reallt	26 680	13	26 649	14	0,8	1,6
Aktier	64 908	32	57 112	30	26,3	-2,9
Fastigheter	34 773	17	35 086	19	13,0	13,3
Alternativa investeringar	24 083	12	19 086	10	6,2	13,0
Valuta	-	-	-	-	1,2	-1,1
Allockeringsportfölj	83	0	136	0	0,2	0,0
Summa	202 934	100	189 261	100	12,9	2,5

Moderföretaget	Marknadsvärden				Totalavkastning, %	
	2019	%	2018	%	2019	2018
Räntebärande nominellt	43 598	26	41 390	27	1,5	0,0
Räntebärande reallt	22 102	13	21 931	14	0,8	1,6
Aktier	53 859	32	46 929	30	26,4	-2,9
Fastigheter	28 812	17	29 728	19	13,2	13,7
Alternativa investeringar	19 863	12	15 991	10	6,4	12,9
Valuta	-	-	-	-	1,2	-1,1
Allockeringsportfölj	69	0	113	0	0,2	0,0
Summa	168 302	100	156 082	100	13,0	2,7

Totalavkastningstabell för placeringar (totalavkastningstabellen) presenteras enligt Svensk Försäkrings rekommendation Totalavkastningstabell – Rekommendation för årlig rapportering av totalavkastning.

I totalavkastningstabellen beräknas avkastning enligt TWR, tidsviktad avkastning.

Totalavkastningstabellen omfattar de tillgångar som förvaltas enligt företagets placeringsriktlinjer.

Den huvudsakliga skillnaden mot övrig redovisning i moderföretaget är att innehaven i dotterföretagen redovisas till marknadsvärde i totalavkastningstabellen. Marknadshyran som AFA Sjukförsäkring interndeberas för och som avser fastigheten företaget äger och bedriver verksamhet i, inkluderas i totalavkastningstabellens avkastning. I övrig redovisning ersätts den interndeberade hyran med fastighetens drift- och underhållskostnad.

Kapitalförvaltningens driftkostnader i koncernen, 122 miljoner kronor (112), inkluderas ej i totalavkastningstabellen. Kapitalförvaltningens driftkostnader i moderföretaget, 103 miljoner kronor (86), inkluderas ej i totalavkastningstabellen.

En sammanfattning av skillnaden mellan totalavkastningstabellen och de finansiella rapporterna redovisas i tabellerna nedan.

Avstämning av totalavkastningstabellen mot resultaträkning	Koncernen		Moderföretaget	
	2019	2018	2019	2018
Totalavkastning enligt totalavkastningstabellen ¹⁾	23 871	4 883	19 815	4 236
Poster från resultaträkningen som inte är med i totalavkastningstabellen	-60	-79	113	-39
Värderingsskillnader	240	-210	-214	-2 005
Kapitalavkastning överförd till försäkringsrörelsen	-	721	-	575
Övrigt	-88	1	2	-16
Summa kapitalavkastning enligt resultaträkning	23 963	5 316	19 716	2 751

Avstämning av totalavkastningstabellen mot balansräkning	Koncernen		Moderföretaget	
	2019	2018	2019	2018
Marknadsvärde enligt totalavkastningstabellen	202 934	189 261	168 302	156 082
Tillgångar som inte klassificeras som placeringstillgångar	1 769	896	5 257	5 897
Poster från skuldsidan i balansräkningen som är avdragna i totalavkastningstabellen	5 821	5 794	4 904	4 564
Värderingsskillnader	71	87	-12 802	-13 402
Övrigt	-5	-193	34	4
Summa tillgångar enligt balansräkning	210 590	195 845	165 695	153 145

KONCERNEN

Bidragsanalys år 2019, %	Normal- portfölj	Avkastning normalportfölj	Avkastning portfölj	Förvaltnings- bidrag
Räntebärande nominellt	29,2	1,1	1,5	0,1
Räntebärande realt	13,7	0,9	0,8	0,0
Aktier	32,6	28,5	26,3	-0,6
Fastigheter	15,6	10,5	13,0	0,4
Alternativa investeringar	8,8	6,2	6,2	0,0
Valuta	0,0	1,2	1,2	0,0
Taktisk allokering	0,0	-	0,3	0,3
Totalt	100,0	12,7	12,9	0,2

Avkastning för koncernen under år 2019

Avkastningen för koncernen uppgick under året till 12,9 procent, varav den aktiva avkastningen på noterade tillgångar samt fastigheter uppgick till 0,2 procentenheter.

Den nominella räntebärande portföljens index består till 60 procent av en nominell svensk obligationsportfölj, till 27 procent av en nominell nordamerikansk portfölj, till 10 procent av en nominell tysk portfölj och till 3 procent av en så kallad high yield-portfölj. Utlandsandelen i index är valutakurssäkrad. Indexet har en modifierad duration på 3,0. Innehavet gav en avkastning på 1,5 procent, vilket var cirka 0,4 procentenheter mer än index.

Den reala räntebärande portföljens index består till 100 procent av reala svenska statsobligationer. Indexet har under året haft en modifierad duration på cirka 6,9. Innehavet gav en avkastning på 0,8 procent, vilket var 0,1 procentenheter sämre än indexavkastningen.

Aktieportföljens index består till 45 procent av en svensk aktieportfölj samt till 55 procent av en global portfölj. Sverigeindex består av SIXRX (SIX Return Index). Utlandsindex är sammansatt av ett antal viktade regionala totalavkastningsindex. Utlandsandelen i index är valutakurssäkrad. Portföljen gav en avkastning på 26,3 procent vilket var 2,1 procentenheter sämre än indexavkastningen.

Avkastningen på koncernens fastighetsbestånd var under året 13,0 procent. Portföljen består till övervägande del av fastighetsinnehav i centrala Stockholm. Som jämförelseindex för fastighetsportföljen används MSCI Svenskt Fastighetsindex. Snittavkastningen för jämförbara fastigheter blev enligt MSCI 10,5 procent under 2019. Portföljens resultat under året var därmed 2,5 procentenheter bättre än index.

Avkastningen under 2019 i koncernens innehav i alternativa investeringar var 6,2 procent. Portföljen består nästan helt av tillgångar i utländsk valuta vilka kurs säkras. Alternativa investeringar utvärderas ej på så kort tidsperiod som ett år. Därför har normalportföljens avkastning satts till lika med den uppnådda avkastningen för detta tillgångsslag. I längre tidsserier, se tabell nedan, har alternativa investeringar ett absolutavkastningskrav på 9,6 procent årligen för fonder äldre än fem år som sitt index. Vid hänsyn tagen till detta krav skulle portföljens totala aktiva avkastning mätt över en treårsperiod vara 0,6 procent per år.

Avkastningen i tillgångsslaget valuta uppgick till 1,2 procent och avser avkastningen från portföljens valutaexponering exklusive eventuella valutarisikoförändringar som kommer från allokeringportföljen.

Den taktiska allokeringen bidrog till totalavkastningen med 0,3 procentenheter.

Årsavkastning, rullande 36 mån,%	Avkastning normalportfölj	Avkastning portfölj	Aktiv avkastning	Mål aktiv avkastning
Räntebärande nominellt	0,2	0,6	0,4	0,2
Räntebärande realt	1,2	1,2	0,1	0,1
Aktier	11,3	10,8	-0,4	0,7
Fastigheter	10,8	13,0	2,0	0,4
Alternativa investeringar	9,6	11,3	-	-
Valuta	0,3	0,5	0,1	0,0
Taktisk allokering	-	0,1	0,1	0,2
Totalt	7,0	7,5	0,4	0,4

MODERFÖRETAGET

Bidragsanalys år 2019 %	Normal- portfölj	Avkastning normalportfölj	Avkastning portfölj	Förvaltnings- bidrag
Räntebärande nominellt	28,4	1,1	1,5	0,1
Räntebärande realt	13,6	0,9	0,8	0,0
Aktier	32,3	28,5	26,4	-0,6
Fastigheter	16,8	10,5	13,2	0,4
Alternativa investeringar	8,9	6,4	6,4	0,0
Valuta	0,0	1,2	1,2	0,1
Taktisk allokering	0,0	-	0,2	0,2
Totalt	100,0	12,8	13,0	0,2

Avkastning för moderföretaget under år 2019

Avkastningen för moderföretaget uppgick under året till 13,0 procent, varav den aktiva avkastningen på noterade tillgångar samt fastigheter uppgick till 0,2 procentenheter.

Den nominella räntebärande portföljens index består till 60 procent av en nominell svensk obligationsportfölj, till 27 procent av en nominell nordamerikansk portfölj, till 10 procent av en nominell tysk portfölj och till 3 procent av en så kallad high yield-portfölj. Utlandsandelen i index är valutakurssäkrad. Indexet har en modifierad duration på 3,0. Innehavet gav en avkastning på 1,5 procent, vilket var cirka 0,4 procentenheter mer än index.

Den reala räntebärande portföljens index består till 100 procent av reala svenska statsobligationer. Indexet har under året haft en modifierad duration på cirka 6,9. Innehavet gav en avkastning på 0,8 procent, vilket var 0,1 procentenheter sämre än indexavkastningen.

Aktieportföljens index består till 45 procent av en svensk aktieportfölj samt till 55 procent av en global portfölj. Sverigeindex består av SIXRX (SIX Return Index). Utlandsindex är sammansatt av ett antal viktade regionala totalavkastningsindex. Utlandsandelen i index är valutakurssäkrad. Portföljen gav en avkastning på 26,4 procent vilket var 2,1 procentenheter sämre än indexavkastningen.

Avkastningen på moderföretagets fastighetsbestånd var under året 13,2 procent. Portföljen består till övervägande del av fastighetsinnehav i centrala Stockholm. Som jämförelseindex för fastighetsportföljen används MSCI Svenskt Fastighetsindex.

NOTUPPLYSNINGAR

Snittavkastningen för jämförbara fastigheter blev enligt MSCI 10,5 procent under 2019. Portföljens resultat under året var därmed 2,7 procentenheter bättre än index.

Avkastningen under 2019 i moderföretagets innehav i alternativa investeringar var 6,4 procent. Portföljen består nästan helt av tillgångar i utländsk valuta vilka valutakurssäkras. Alternativa investeringar utvärderas ej på så kort tidsperiod som ett år. Därför har normalportföljens avkastning satts till lika med den uppnådda avkastningen för detta tillgångsslag. I längre tidsserier, se tabell nedan, har alternativa investeringar ett absolutavkastningskrav på 9,6 procent årligen för fonder äldre än fem år som sitt index. Vid hänsyn tagen till detta krav skulle portföljens totala aktiva avkastning mätt över en treårsperiod vara 0,6 procent per år.

Avkastningen i tillgångsslaget valuta uppgick till 1,2 procent och avser avkastningen från portföljens valutaexponering exklusive eventuella valutaresultat som kommer från allokeringssportföljen.

Den taktiska allokeringen bidrog till totalavkastningen med 0,2 procentenheter.

Årsavkastning, rullande 36 mån,%	Avkastning		Aktiv avkastning	Mål aktiv avkastning
	normalportfölj	portfölj		
Räntebärande nominellt	0,2	0,6	0,4	0,2
Räntebärande realt	1,2	1,2	0,1	0,1
Aktier	11,3	10,8	-0,4	0,7
Fastigheter	10,8	13,2	2,2	0,4
Alternativa investeringar	9,6	11,3	-	-
Valuta	0,3	0,5	0,1	0,0
Taktisk allokering	-	0,1	0,1	0,2
Totalt	7,1	7,6	0,5	0,4

HYRESINTÄKTER FRÅN BYGGNADER OCH MARK

Hysesintäkterna i koncernen under perioden uppgår till 1 263 miljoner kronor (1 369).

Hysesintäkterna i moderföretaget under perioden uppgår till 397 miljoner kronor (426).

Avtalade framtida hyresintäkter avseende befintliga hyreskontrakt exkl. bostäder	Koncernen		Moderföretaget	
	2019	2018	2019	2018
Förfall inom 1 år	54	78	15	10
Förfall mellan 1 och 5 år	1 592	1 662	433	576
Förfall senare än 5 år	5 394	5 574	982	970
Summa	7 040	7 314	1 430	1 556

Driftkostnader för byggnader och mark	Koncernen		Moderföretaget	
	2019	2018	2019	2018
Driftkostnader	125	151	41	45
Fastighetsskatt	110	100	35	31
Reparation och underhåll	67	75	24	29
Fastighetsadministration	56	55	17	15
Kostnader för mervärdesskatt	11	13	6	7
Tomträttsavgäld	19	17	-	-
Summa	388	411	123	127

Not 8. Obeskattade reserver

Säkerhetsreserv	Moderföretaget	
	2019	2018
Ingående balans	32 335	36 507
Förändring av säkerhetsreserv	-6 462	-4 172
Utgående balans	25 873	32 335

Not 9. Skatt på årets resultat

	Koncernen		Moderföretaget	
	2019	2018	2019	2018
Aktuell skattekostnad				
Inkomstskatt aktuellt år	-48	-	-35	-
Utländsk skatt	-390	-	-307	-
Avräkning hänförlig tidigare år	43	-	35	-
Skatt avseende tidigare beskattningsår	-	-137	-	-112
Uppskjuten skatt (förändring)				
Temporära skillnader	-2 009	2 323	-2 757	896
Framtida avräkningsbar utländsk skatt	290	-	221	-
Summa	-2 114	2 186	-2 842	784

Skillnad mellan redovisad skatt och skatt baserad på gällande svensk skattesats	Koncernen		Moderföretaget	
	2019	2018	2019	2018
Resultat före skatt enligt resultaträkningen	11 710	-7 181	15 677	-2 247
Skatt enligt gällande skattesats 21,4 %	-2 506	1 580	-3 355	494
Skatt hänförlig till tidigare beskattningsår	-83	186	-68	135
Permanent skillnader	264	74	447	-5
Utnyttjade underskottsavdrag och avräkning av utländsk skatt på vilka uppskjuten skatt ej redovisats	76	27	62	2
Schablonbeskattning säkerhetsreserv	-39	-	-35	-
Förändring uppskjuten skatteskuld på säkerhetsreserv (tillfällig schablonintäkt)	91	-438	-	-
Effekt av ändrad skattesats	82	757	108	158
Redovisad skatt	-2 114	2 186	-2 842	784

Not 10. Immateriella tillgångar

Moderföretaget och koncernen har inte någon ingående balans för immateriella tillgångar och har inte förvärvat några immateriella tillgångar under året.

Not 11. Fastigheter / Byggnader och mark

KONCERNEN

Rörelsefastigheter

Fördelning på fastighetskategori	Anskaffningsvärde	Bokfört värde	Verkligt värde	Bokfört värde, kr/kvm	Yt- vakans- grad, %	Direkt- avkastning, %
Kontors- och affärsfastigheter	411	729	1 650	72 800	0	3,3

I balansposten inkluderas från och med 2019 rätten att nyttja hyresfastigheter uppgående till 218 miljoner kronor.

Andel av total bruksarea i fastigheterna som används i den egna verksamheten var 2,6 procent (2,0) och bokfört värde uppgår till 729 miljoner kronor (738).

Förvaltningsfastigheter

Fördelning på fastighetskategori	Anskaffningsvärde	Bokfört värde/verkligt värde	Bokfört värde, kr/kvm	Yt- vakans- grad, %	Direkt- avkastning, %
Flerbostadshus	2 200	4 303	60 400	4,7	1,83
Kontors- och affärsfastigheter	13 932	27 117	90 700	4,5	3,10
Totalt	16 132	31 420	84 800	4,6	2,92

I balansposten inkluderas från och med 2019 rätten att nyttja tomträtter uppgående till 574 miljoner kronor.

Direktavkastningen är beräknad enligt Försäkringsbranschens Redovisningsnämnds rekommendation.

Beståndet består av kommersiella fastigheter och flerbostadshus i Stockholms-, Göteborgs- och Malmöområdet. Fastigheter som innehas för produktion och tillhandahållande av koncernens tjänster samt administrativa ändamål redovisas som rörelsefastigheter. Övriga fastigheter redovisas som förvaltningsfastigheter. Det förekommer inga begränsningar i rätten att sälja någon av förvaltningsfastigheterna eller att disponera hyresintäkterna och ersättning vid avyttring.

Förändringar i fastighetsinnehavet år 2019

Förvärv av fastighet (100 procent innehav)

Inga förvärv har skett under året.

Avyttringar

Den 19 mars 2019 avyttrades kontorsfastigheten Barnängen 6. Den 1 april 2019 avyttrades kontorsfastigheten Skjutsgossen 12 genom försäljning av samtliga aktier i Fastighets AB Yxkullen. Kontorsfastigheten Smultronet 6 avyttrades den 1 juli 2019 genom försäljning av samtliga aktier i Fastighets AB Rödluvan. Den 1 oktober 2019 såldes kontorsfastigheten Fanan 18. Samtliga sålda fastigheter är belägna i Stockholm.

Väsentliga åtaganden

Under året har åtaganden om ombyggnationer uppgående till 150 miljoner kronor (81) gjorts i samband med tecknande av hyresavtal. Av dessa återstår investeringar om cirka 48 miljoner kronor (52).

Rörelsefastigheter

Specifikation av årets förändring:	2019	2018
Ingående balans	738	724
Investeringar i befintligt bestånd	1	4
Korrigerig av 2017 års avskrivningar	-	19
Avskrivningar	-10	-9
Utgående balans	729	738

Förvaltningsfastigheter

Specifikation av årets förändring:	2019	2018
Ingående balans	32 165	30 417
Investeringar i befintligt bestånd	335	140
Avyttringar	-3 818	-1 286
Värdeförändring	2 738	2 894
Utgående balans	31 420	32 165

MODERFÖRETAGET

Förvaltningsfastigheter

Fördelning på fastighetskategori	Anskaffningsvärde	Bokfört värde/verkligt värde	Bokfört värde, kr/kvm	Yt- vakans- grad, %	Direkt- avkastning, %
Flerbostadshus	494	2 115	57 600	8,2	1,68
Kontors- och affärsfastigheter	3 814	9 524	112 900	7,6	3,05
Totalt	4 308	11 639	96 100	7,8	2,80

Direktavkastningen är beräknad enligt Försäkringsbranschens Redovisningsnämnds rekommendation.

Beståndet består av kommersiella fastigheter och flerbostadshus i Stockholmsområdet. Samtliga fastigheter redovisas som förvaltningsfastigheter. Det förekommer inga begränsningar i rätten att sälja någon av förvaltningsfastigheterna eller att disponera hyresintäkterna och ersättning vid avyttring.

Andel av total bruksarea i fastigheterna som används i den egna verksamheten var 8,3 procent (7,3) och bokfört värde uppgår till 1 650 miljoner kronor (1 480).

Förändringar i fastighetsinnehavet år 2019

Förvärv och avyttringar

Kontorsfastigheten Barnängen 6 i Stockholm avyttrades den 19 mars 2019. Den 1 oktober 2019 avyttrades kontors- och bostadsfastigheten Fanan 18 i Stockholm.

Väsentliga åtaganden

Under året har åtaganden om ombyggnationer uppgående till 61 miljoner kronor (54) gjorts i samband med tecknande av hyresavtal. Av dessa återstår investeringar om cirka 17 miljoner kronor (30).

Specifikation av årets förändring:	2019	2018
Ingående balans	11 289	10 471
Investeringar i befintligt bestånd	101	53
Avyttringar	-928	-394
Värdeförändring	1 177	1 159
Utgående balans	11 639	11 289

Not 12. Placeringar i koncernföretag

Dotterföretag	Org nr	Antal aktier	Andel, %	Nom. värde	Bokfört värde	
					2019	2018
AFA Trygghetsförsäkringsaktiebolag	516401-8615	400	91	4,00	4	4
AF-S Private Equity AB	556650-5946	1 000	100	0,10	14	14
Fastighets AB Fleminghörnet	556651-8535	1 000	100	0,10	452	452
Fastighets AB Mikrofonen	556577-4543	1 000	100	0,10	447	447
Klarabergshuset Invest AB	556692-9476	1 000	100	0,10	370	370
Fastighets AB Trafikanten	556700-1580	1 000	100	0,10	328	328
Fastighets AB Yxkullen	556675-1698	1 000	100	0,10	-	328
Fastighets AB Hotelltornet	556832-2597	1 000	100	0,10	293	293
Fastighets AB Våghalsen 15	556825-1424	50 000	100	0,05	287	286
Fastighets AB Rödluvan	556039-0477	1 000	100	0,10	-	264
Fastighets AB Tretakten	556724-5690	1 000	100	0,10	255	255
Fastighets AB Förtjusingen 1	556763-8498	1 000	100	0,10	230	230
Fastighets AB Sockerbiten	556766-4023	1 000	100	0,10	228	227
Fastighets AB Hårdvallen	556988-4744	500	100	0,05	192	192
Fastighets AB Kellgrensgatan	556687-9002	1 000	100	0,10	189	189
Fastighets AB Ludvigsberg 3	556627-7264	1 000	100	0,10	160	160
Fastighets AB Laboranten	556703-3187	1 000	100	0,10	87	87
Fastighets AB Långreven	556963-0352	50 000	100	0,05	55	55
Värtans Stationshus AB	556345-2597	1 000	100	0,10	4	4
Teirettab Fastighets AB	556520-0325	1 000	100	0,10	1	1
Fastighets AB Sabbath	559096-6122	50 000	100	0,05	-	0
Summa					3 594	4 186

Dotterföretag	Bokfört värde	
	2019	2018
Anskaffningsvärde		
Ingående balans anskaffningsvärde	11 295	11 392
Årets avyttringar	-593	-99
Årets aktieägartillskott	1	2
Utgående balans anskaffningsvärde	10 703	11 295
Ackumulerade nedskrivningar		
Ingående balans nedskrivningar	-7 109	-6 968
Årets nedskrivningar	-	-141
Utgående balans nedskrivningar	-7 109	-7 109
Totalt aktier och andelar i koncernföretag	3 594	4 186

Samtliga koncernföretag har säte i Stockholm.

AFA Trygghetsförsäkrings dotterföretag	Org nr	Antal aktier	Andel, %	Nom. värde	2019	2018
AF-T Private Equity AB	556650-5938	1 000	100	0,10	22	22
Fastighets AB Klaratvårgränd	556746-8573	1 000	100	0,10	344	344
Fastighets AB Östra Kungsholmsporten	556763-8480	1 000	100	0,10	312	312
Fastighets AB Fatbursholmen	556962-8687	50 000	100	0,05	127	127
Summa					805	805

**AFA SJUKFÖRSÄKRING MOTTAGNA OCH
LÄMNAD KONCERNBIDRAG**

Mottagna koncernbidrag från	2019	2018
AF-S Private Equity AB	1	1
Fastighets AB Ludvigsberg 3	63	53
Klarabergshuset Invest AB	41	-
Fastighets AB Flemingshörnet	34	29
Fastighets AB Sockerbiten	30	18
Fastighets AB Trafikanten	27	28
Fastighets AB Våghalsen 15	16	13
Fastighets AB Hotelltornet	15	16
Fastighets AB Laboranten	15	17
Fastighets AB Kellgrensgatan	13	17
Fastighets AB Hårdvallen	6	7
Fastighets AB Långreven	5	5
Fastighets AB Mikrofonen	3	1
Fastighets AB Förtjusningen	1	4
Fastighets AB Rödluvan	-	20
Telrettab Fastighets AB	-	333
Fastighets AB Tretakten	-	12
Fastighets AB Yxkullen	-	27
Summa mottagna koncernbidrag	271	601
Lämnade koncernbidrag till		
AFA Trygghetsförsäkringsaktiebolag	-2 000	-300
Klarabergshuset Invest AB	-	-166
Summa lämnade koncernbidrag	-2 000	-466
Netto mottagna och lämnade koncernbidrag		
Summa	-1 729	135

**AFA SJUKFÖRSÄKRING MOTTAGNA OCH
LÄMNAD AKTIEÄGARTILLSKOTT**

Lämnade aktieägartillskott till	2019	2018
Fastighets AB Våghalsen 15	0,8	2
Fastighets AB Sockerbiten	0,4	-
Summa	1,2	2

**AFA TRYGGHETSFÖRSÄKRING MOTTAGNA
KONCERNBIDRAG**

Mottagna koncernbidrag från	2019	2018
AFA Sjukförsäkringsaktiebolag	2 000	300
AF-T Private Equity AB	0	0
Fastighets AB Klaratvärgränd ¹⁾	15	14
Fastighets AB Östra Kungsholmsporten ¹⁾	2	2
Summa	2 018	316

¹⁾ Jämförelsetalen har justerats baserat på ändrad princip för redovisning av koncernbidrag från dotterbolag, se not 1.

Not 13. Andelar i Joint Ventures

AFA Sjukförsäkring äger 50 procent av Grön Bostad AB (org.nr. 556820-9307, säte Stockholm). Ägandet i det samägda bolaget redovisas enligt kapitalandelsmetoden, vilket innebär att 50 procent av resultatet efter skatt för det samägda bolaget redovisas som resultatandel inom rörelseresultatet i AFA Sjukförsäkrings koncernen.

MODERFÖRETAGET

Joint Venture	Antal aktier	Andel, %	Nom. värde	Bokfört värde	
				2019	2018
Grön Bostad AB	20 000	50	1,0	607	588

KONCERNEN

Andelar i joint ventures	2019	2018
Ingående balans	1 556	1 272
Årets anskaffning	19	53
Resultatandel	240	231
Utgående balans	1 815	1 556
Sammandrag av resultaträkningar och balansräkningar för joint venture (100 %)	2019	2018
Omsättning	314	273
Rörelseresultat	545	546
Skatt	-66	-84
Resultat efter skatt	480	462
Varav AFA Sjukförsäkrings andel av Grön Bostad	240	231
Anläggningstillgångar	7 786	6 818
Övriga tillgångar	409	196
Totala tillgångar	8 194	7 014
Eget kapital	2 275	1 994
Skulder	5 919	5 020
Totala skulder	8 194	7 014

AFA Sjukförsäkringskoncernens åtaganden kopplade till innehav i joint venture redovisas i not 35.

Per 2019-12-31 finns inga oredovisade åtaganden kopplade till joint venture som skulle kunna ge upphov till utflöde av likvida medel eller andra resurser enligt gällande aktieägaravtal.

Siffrorna baseras på preliminärt bokslut.

Not 14. Andra finansiella placeringstillgångar

	Koncernen		Moderföretaget	
	2019	2018	2019	2018
Aktier och andelar				
Ursprungligt anskaffningsvärde	77 478	79 454	63 373	64 787
Valutaeffekt	9 681	7 629	7 977	6 260
Övervärde (+) / undervärde (-)	3 911	-9 019	4 113	-6 641
Summa aktier och andelar	91 070	78 064	75 464	64 407
Obligationer och andra räntebärande värdepapper				
Upplupet anskaffningsvärde	71 596	74 747	59 322	60 465
Övervärde (+) / undervärde (-)	2 569	2 919	2 187	2 461
Summa obligationer och andra räntebärande värdepapper	74 165	77 666	61 509	62 926
Utlåning till kreditinstitut	4 555	1 344	3 759	1 065
Derivat	1 364	759	1 135	630
Övriga finansiella placeringstillgångar				
Återköpstransaktioner	-	-	-	-
Summa	171 154	157 833	141 867	129 028

Specifikationer**AKTIER OCH ANDELAR**

	Koncernen		Moderföretaget	
	2019	2018	2019	2018
Noterade	55 073	48 886	45 723	40 172
Onoterade	35 998	29 178	29 741	24 235
Summa	91 070	78 064	75 464	64 407

10 STÖRSTA INNEHAV AV AKTIER EXKLUSIVE FONDER

2019 Bolag	Koncernen	Moderföretaget
	Andel av aktieportfölj, %	Andel av aktieportfölj, %
Investor	5,4	5,4
Volvo	5,3	5,3
Ericsson	2,8	2,8
Telia	2,3	2,2
H&M	2,2	2,2
Industrivärden	2,1	2,1
SEB	2,0	2,0
Saab	2,0	2,0
ABB	1,7	1,7
Astra Zeneca	1,7	1,7
Total andel	27,5	27,4

BRANSCHFÖRDELNING, DIREKTA AKTIEINNEHAV

2019 Koncernen	Exponering	%
Industri	13 405	25
Finans	13 286	25
Telekommunikation	5 620	11
Konsumentvaror	5 571	10
Hälsovård	5 127	10
Råvaror	4 581	9
IT	4 419	8
Tjänster	519	1
Fastighet	511	1
Media och underhållning	0	0
Summa	53 039	100

2019 Moderföretaget	Exponering	%
Industri	11 120	25
Finans	11 034	25
Telekommunikation	4 675	11
Konsumentvaror	4 635	10
Hälsovård	4 271	10
Råvaror	3 818	9
IT	3 683	8
Tjänster	430	1
Fastighet	426	1
Media och underhållning	0	0
Summa	44 092	100

OBLIGATIONER OCH ANDRA
RÄNTEBÄRANDE VÄRDEPAPPER

Koncernen	Upplupet anskaffningsvärde		Bokfört värde	
	2019	2018	2019	2018
Svenska staten	24 652	23 731	26 262	25 557
Svenska bostadsinstitut	13 992	14 023	14 165	14 237
Svenska kommuner	477	469	497	496
Övriga svenska emittenter	11 567	13 775	11 834	14 121
Utländska stater	2 661	3 338	2 860	3 453
Övriga utländska emittenter	18 249	19 411	18 547	19 802
Summa	71 596	74 747	74 165	77 666
Noterade	71 596	74 747	74 165	77 666
Onoterade	-	-	-	-

Skillnaden mellan bokfört värde och nominellt värde för innehav där det bokförda värdet översteg det nominella uppgick till 8 466 miljoner kronor (8 512).

Skillnaden mellan bokfört värde och nominellt värde för innehav där det bokförda värdet understeg det nominella uppgick till 11 miljoner kronor (54).

Moderföretaget	Upplupet anskaffningsvärde		Bokfört värde	
	2019	2018	2019	2018
Svenska staten	20 430	19 232	21 805	20 782
Svenska bostadsinstitut	11 723	11 474	11 868	11 647
Svenska kommuner	392	384	409	406
Övriga svenska emittenter	9 537	10 956	9 769	11 252
Utländska stater	2 266	2 780	2 435	2 876
Övriga utländska emittenter	14 974	15 639	15 223	15 963
Summa	59 322	60 465	61 509	62 926
Noterade	59 322	60 465	61 509	62 926
Onoterade	-	-	-	-

Skillnaden mellan bokfört värde och nominellt värde för innehav där det bokförda värdet översteg det nominella uppgick till 7 013 miljoner kronor (6 967).

Skillnaden mellan bokfört värde och nominellt värde för innehav där det bokförda värdet understeg det nominella uppgick till 9 miljoner kronor (46).

10 STÖRSTA INNEHAV AV RÄNTEBÄRANDE VÄRDEPAPPER

2019 Emittent	Koncernen	Moderföretaget
	Andel av ränteportfölj, %	Andel av ränteportfölj, %
Svenska staten	35,4	35,5
Handelsbanken	5,5	5,7
Swedbank	5,0	5,0
Nordea	3,6	3,6
European Investment Bank	3,5	3,5
Amerikanska Staten	3,3	3,3
TER Finance Jersey	3,0	2,9
SEB	2,8	2,8
Länsförsäkringar	2,8	2,8
Deutsche Pfandbriefbank	2,5	2,5
Total andel	67,4	67,6

DERIVAT MED POSITIVA VÄRDEN ELLER VÄRDE NOLL
(TILLGÅNGAR)

Derivatinstrument upptagna i balansräkningen

Koncernen	Nominellt värde		Bokfört värde	
	2019	2018	2019	2018
Standardiserade och clearade räntederivat, terminer ¹⁾	15 726	14 463	-	-
Icke-standardiserade valuta-derivat, terminer och optioner	56 228	47 975	1 364	759
Summa	71 954	62 438	1 364	759

¹⁾ Standardiserade derivat avräknas dagligen varpå det bokförda värdet är noll per balansdagen.

Moderföretaget	Nominellt värde		Bokfört värde	
	2019	2018	2019	2018
Standardiserade och clearade räntederivat, terminer ¹⁾	13 027	11 742	-	-
Icke-standardiserade valuta-derivat, terminer och optioner	46 643	39 714	1 135	630
Summa	59 670	51 456	1 135	630

¹⁾ Standardiserade derivat avräknas dagligen varpå det bokförda värdet är noll per balansdagen.

KLASSIFICERING AV FINANSIELLA TILLGÅNGAR OCH SKULDER

	Koncernen				Moderföretaget			
	Anskaffningsvärde		Bokfört värde		Anskaffningsvärde		Bokfört värde	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen								
Tillgångar som bestämts tillhöra kategorin <i>Andra finansiella placeringstillgångar</i>	163 948	164 014	169 791	157 074	135 027	133 297	140 732	128 397
Innehav för handel <i>Derivat</i>	6	0	1 364	758	5	0	1 135	630
Summa finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen	163 954	164 014	171 154	157 833	135 032	133 298	141 867	129 028
Finansiella tillgångar värderade till upplupet anskaffningsvärde								
Övriga fordringar	708	412	708	412	5 196	5 610	5 196	5 610
Kassa och bank	3 830	3 099	3 830	3 098	2 630	2 329	2 630	2 329
Summa finansiella tillgångar värderade till upplupet anskaffningsvärde	4 538	3 511	4 538	3 511	7 826	7 940	7 826	7 940
Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen								
Skulder som bestämts tillhöra kategorin <i>Återköpstransaktioner</i>	4 218	5 704	4 218	5 705	3 482	4 494	3 471	4 430
Innehav för handel <i>Derivat</i>	-	-	85	88	4	1	72	76
Summa finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen	4 218	5 704	4 304	5 793	3 486	4 495	3 542	4 506
Finansiella skulder värderade till upplupet anskaffningsvärde								
Övriga skulder	2 401	985	2 401	985	4 476	1 589	4 476	1 589
Summa finansiella skulder värderade till upplupet anskaffningsvärde	2 401	985	2 401	985	4 476	1 589	4 476	1 589

Andra finansiella placeringstillgångar innehåller balansräkningens poster Aktier och andelar, Obligationer och andra räntebärande värdepapper, Utlåning till kreditinstitut samt Övriga finansiella placeringstillgångar (återköpstransaktioner).

Övriga fordringar innehåller balansräkningens poster Fordringar avseende direkt försäkring, Övriga fordringar samt Upplupna hyresintäkter.

Övriga skulder innehåller balansräkningens poster Skulder avseende direkt försäkring och Övriga skulder. I koncernen exkluderas leasingskulder hänförliga till IFRS 16.

För de finansiella tillgångar och skulder som redovisas till upplupet anskaffningsvärde bedöms det bokförda värdet vara en god approximation av det verkliga värdet. En beräkning av verkligt värde baserat på diskonterade framtida kassaflöden, där en diskonteringsränta som speglar motpartens kreditrisk utgör den mest väsentliga indatan, bedöms inte ge någon väsentlig skillnad jämfört med redovisat värde för finansiella tillgångar och finansiella skulder som ingår i nivå 2.

Not 15. Upplysningar om värdering till verkligt värde**BESTÄMMNING AV VERKLIGT VÄRDE GENOM PUBLICERADE PRISNOTERINGAR
ELLER VÄRDERINGSTEKNIKER**

Koncernen 31 december 2019	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Förvaltningsfastigheter	-	-	31 420	31 420
Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen				
Aktier och andelar	66 988	-	24 083	91 070
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	57 502	16 663	-	74 165
Utlåning till kreditinstitut	-	4 555	-	4 555
Derivat	-	1 364	-	1 364
Övriga finansiella placeringstillgångar Återköpstransaktioner	-	-	-	-
Summa finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen	124 490	22 582	24 083	171 154
Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen				
Derivat	-	85	-	85
Återköpstransaktioner	-	4 218	-	4 218
Summa finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen	-	4 304	-	4 304
Moderföretaget 31 december 2019				
Förvaltningsfastigheter	-	-	11 639	11 639
Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen				
Aktier och andelar	55 601	-	19 863	75 464
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	47 832	13 678	-	61 509
Utlåning till kreditinstitut	-	3 759	-	3 759
Derivat	-	1 135	-	1 135
Övriga finansiella placeringstillgångar Återköpstransaktioner	-	-	-	-
Summa finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen	103 433	18 571	19 863	141 867
Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen				
Derivat	-	72	-	72
Återköpstransaktioner	-	3 471	-	3 471
Summa finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen	-	3 542	-	3 542

En överföring från en nivå till en annan kan ske när det finns indikationer på att marknadsförutsättningarna har ändrats, exempelvis en ändring i likviditet. Överföringar från Nivå 1 till Nivå 2 har skett under perioden till ett värde av 225 för koncernen och 184 för moderföretaget.

Koncernen 31 december 2018	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Förvaltningsfastigheter	-	-	32 165	32 165
Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen				
Aktier och andelar	58 978	-	19 086	78 064
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	60 924	16 742	-	77 666
Utlåning till kreditinstitut	-	1 344	-	1 344
Derivat	-	759	-	759
Övriga finansiella placeringstillgångar				
Återköpstransaktioner	-	-	-	-
Summa finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen	119 902	18 845	19 086	157 833
Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen				
Derivat	-	88	-	88
Återköpstransaktioner	-	5 705	-	5 705
Summa finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen	-	5 793	-	5 793
Moderföretaget 31 december 2018	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Förvaltningsfastigheter	-	-	11 289	11 289
Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen				
Aktier och andelar	48 418	-	15 989	64 407
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	49 475	13 451	-	62 926
Utlåning till kreditinstitut	-	1 065	-	1 065
Derivat	-	630	-	630
Övriga finansiella placeringstillgångar				
Återköpstransaktioner	-	-	-	-
Summa finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen	97 893	15 146	15 989	129 028
Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen				
Derivat	-	76	-	76
Återköpstransaktioner	-	4 430	-	4 430
Summa finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen	-	4 505	-	4 505

En överföring från en nivå till en annan kan ske när det finns indikationer på att marknadsförutsättningarna har ändrats, exempelvis en ändring i likviditet. Det har inte skett några överföringar mellan nivåerna under perioden.

Nivå 1: Instrument med publicerade prisnoteringar

För aktier och andelar som handlas på en aktiv marknad innebär detta den senaste betalkursen (exitpris) på balansdagen. För likvida räntebärande värdepapper innebär detta den aktuella köpkursen på balansdagen.

Nivå 2: Värderingstekniker baserade på observerbara marknadsdata

Mindre likvida räntebärande värdepapper värderas utifrån rådande avkastningskurvor på räntemarknaden med beaktande av kredit- och likviditetspåslag. Påslaget är i sin tur baserat på ett genomsnitt av ett antal finansiella instituts uppskattning av verkligt värde. Derivat värderas individuellt och till verkligt värde. Med verkligt värde avses teoretiska priser som beräknas med hjälp av aktuella marknadsnoteringar och gällande balansdagkurs avseende valuta.

Nivå 3: Värderingstekniker baserade på icke observerbara marknadsdata

Värderingen av onoterade aktier och andelar som ej handlas på en aktiv marknad baseras på senaste värderingsuppgift från externa förvaltarens uppskattningar av verkligt värde i enlighet med branschorganisationen International Private Equity and Venture Capital (IPEV) Valuation Guidelines och amerikanska Financial Accounting Standards Boards (FASB) Accounting Standards Codifications (ASC) 820, som är en kodifiering av deras Statement of Financial Accounting Standards (SFAS) no. 157.

Värderingarna av byggnader och mark har utförts av externa, obe-

roende värderingsföretag och auktoriserade fastighetsvärderare. Värderingarna utförs i enlighet med riktlinjerna i RICS (Royal Institution of Chartered Surveyors) beställarhandledning. För att fastställa värdet har både kassaflödesmetoden och ortsprismetoden använts. Metoderna har använts för samtliga fastighets kategorier och fastigheternas värde har fastställts genom individuell värdering av respektive fastighet beaktande exempelvis geografiskt läge samt teknisk och branschmässig standard. Faktiska transaktioner på marknaden har beaktats vid samtliga värderingar. I kassaflödesmetoden har bedömda betalningsströmmar under en fem- eller tioårsperiod redovisats. Restvärdet är beräknat utifrån det bedömda driftnettot år sex eller år elva, dividerat med marknadens direktavkastningskrav och diskonterat till nuvärde. Antaganden och bedömningar görs avseende parametrar som hyres- och kostnadsutveckling, inflation, direktavkastningskrav vid restvärdeberäkningar och kalkylränta.

Vid användandet av ortsprismetoden har två delmetoder använts, dels normering av värdet för jämförbara fastigheter till värde i kronor per kvadratmeter ulthyrbar yta (areametoden), dels normering till driftnettot (nettokapitaliseringsmetoden). Fastighetsvärderarna lämnar sina slutliga värderingar i skriftliga värderingsutlåtande i vilka gjorda antaganden och fastigheternas värde redovisas. Utlåtandena omfattar såväl generella ekonomiska antaganden såsom ränteantaganden som fastighets specifika antaganden såsom förväntade framtida hyresintäkter, hyresnivåer, utvecklingen på fastighetsmarknaden eller andra omständigheter eller osäkerhetsfaktorer som har eller kan ha påverkan på fastigheternas kassaflöden och beräknade värden.

FÖRÄNDRINGAR I NIVÅ 3

Koncernen	Aktier och andelar		Fastigheter		Summa	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Ingående balans	19 086	15 267	32 165	30 417	51 251	45 684
Realiserade vinster (+) eller förluster (-) i resultaträkningen	-1 780	-1 012	146	97	-1 634	-915
Orealiserade vinster (+) eller förluster (-) i resultaträkningen ¹⁾	3 044	3 124	2 592	2 797	5 636	5 921
Köp och försäljning	3 733	1 707	-3 483	-1 146	250	561
Utgående balans	24 083	19 086	31 420	32 165	55 503	51 251

Moderföretaget	Aktier och andelar		Fastigheter		Summa	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Ingående balans	15 989	12 977	11 289	10 471	27 278	23 448
Realiserade vinster (+) eller förluster (-) i resultaträkningen	-1 377	-705	-8	85	-1 385	-620
Orealiserade vinster (+) eller förluster (-) i resultaträkningen ¹⁾	2 468	2 479	1 185	1 159	3 653	3 638
Köp och försäljning	2 783	1 238	-827	-426	1 956	812
Utgående balans	19 863	15 989	11 639	11 289	31 502	27 278

¹⁾ Orealiserad kursförändring avseende aktier och andelar som innehavs på balansdagen uppgår i koncernen till - 16 890 miljoner kronor (-18 530) och i moderföretaget till -13 319 miljoner kronor (-14 631). Orealiserade värdeförändringar avseende fastigheter framgår av tabellen ovan. De mest väsentliga antagandena vid fastighetsvärderingarna är följande: Viktat direktavkastningskrav vid restvärdesberäkning: 3,6 procent; kalkylränta: 5,5–6,0 procent; långsiktig förväntad vakansgrad: 3,0–4,0 procent.

Koncernen och moderföretaget har kategoriserat alternativa investeringar som nivå 3-tillgångar. Enligt IFRS ska en känslighetsanalys presenteras med hjälp av en alternativ värdering av dessa tillgångar. Koncernens och moderföretagets investeringar inom området alternativa investeringar sker antingen i form av direkta fonder eller i så kallade fond-i-fondlösningar. Sammantaget innebär detta en portfölj diversifierad med mer än 6 000 en-

skilda bolag. Ur ett värderingstekniskt perspektiv är en alternativ värdering av dessa tillgångar förenad med stora svårigheter och kostnader. Koncernen och moderföretaget har därför valt att inte presentera någon alternativ värdering av dessa tillgångar. Beträffande fastigheter har en känslighetsanalys lämnats i form av en VaR-beräkning för riskexponeringen i balansräkningen. Denna återfinns i not 2.

Not 16. Överförda finansiella tillgångar

FINANSIELLA TILLGÅNGAR OCH SKULDER VÄRDERADE TILL VERKLIGT VÄRDE VIA RESULTATRÄKNINGEN

	Koncernen		Moderföretaget	
	2019	2018	2019	2018
Utlånade värdepapper	960	1 159	817	924
Erhållna säkerheter för utlånade värdepapper	991	1 197	850	955
Ställda finansiella säkerheter för standardiserade derivat	396	381	309	297
Ställda finansiella säkerheter för icke-standardiserade derivat	1	7	-	2
Återköpstransaktioner	4 214	5 706	3 467	4 431

De överförda tillgångarna i tabellen redovisas enligt gällande redovisningsprinciper till verkligt värde via resultaträkningen. Erhållna säkerheter för utlånade värdepapper har motparten ställt till tredje part och redovisas inte i balansräkningen. Överförda tillgångar till extern part sker i samband med värdepapperslån, finansieringsrepor och derivat.

Not 17. Finansiella instrument som kvittas i balansräkningen eller omfattas av nettningsavtal

BELOPP SOM INTE KVITTAS MEN SOM OMFATTAS AV RAMAVTAL FÖR NETTNING ELLER LIKANDE AVTAL

Koncernen

31 december 2019	Belopp redovisade i balansräkningen	Finansiella instrument, nettningsavtal	Mottagna finansiella säkerheter	Mottagna kontanta säkerheter	Nettobelopp ¹⁾
Tillgångar					
Utlåning till kreditinstitut	4 555	-	-4 555	-	0
Derivat	1 364	-82	-90	-1 330	0
Utlånade värdepapper	960	-	-534	-457	0
Övriga finansiella placeringstillgångar Återköpstransaktioner	-	-	-	-	-

31 december 2019	Belopp redovisade i balansräkningen	Finansiella instrument, nettningsavtal	Ställda finansiella säkerheter	Ställda kontanta säkerheter	Nettobelopp ¹⁾
Skulder					
Derivat	85	-82	-1	-	2
Återköpstransaktioner	4 218	-4 218	-4 214	-4	0

Moderföretaget

31 december 2019	Belopp redovisade i balansräkningen	Finansiella instrument, nettningsavtal	Mottagna finansiella säkerheter	Mottagna kontanta säkerheter	Nettobelopp ¹⁾
Tillgångar					
Utlåning till kreditinstitut	3 759	-	-3 758	-	1
Derivat	1 135	-69	-62	-1 125	0
Utlånade värdepapper	817	-	-461	-389	0
Övriga finansiella placeringstillgångar Återköpstransaktioner	-	-	-	-	-

31 december 2019	Belopp redovisade i balansräkningen	Finansiella instrument, nettningsavtal	Ställda finansiella säkerheter	Ställda kontanta säkerheter	Nettobelopp ¹⁾
Skulder					
Derivat	72	-69	-	-	3
Återköpstransaktioner	3 471	-3 471	-3 467	-4	0

¹⁾ I enlighet med IFRS 7 kan nettobeloppet aldrig bli lägre än noll.

**BELOPP SOM INTE KVITTAS MEN SOM OMFATTAS AV RAMAVTAL
FÖR NETTNING ELLER LIKANDE AVTAL**

Koncernen

31 december 2018	Belopp redovisade i balansräkningen	Finansiella instru- ment, nettningsavtal	Mottagna finansiella säkerheter	Mottagna kontanta säkerheter	Nettobelopp¹⁾
Tillgångar					
Utlåning till kreditinstitut	1 344	-	-1 345	-	0
Derivat	756	-87	-	-362	307
Utlånade värdepapper	1 159	-	-666	-531	0
Övriga finansiella placeringstillgångar Återköpstransaktioner	-	-	-	-	-

31 december 2018	Belopp redovisade i balansräkningen	Finansiella instru- ment, nettningsavtal	Ställda finansiella säkerheter	Ställda kontanta säkerheter	Nettobelopp¹⁾
Skulder					
Derivat	87	-87	-7	-	0
Återköpstransaktioner	5 704	-5 704	-5 706	-	0

Moderföretaget

31 december 2018	Belopp redovisade i balansräkningen	Finansiella instru- ment, nettningsavtal	Mottagna finansiella säkerheter	Mottagna kontanta säkerheter	Nettobelopp¹⁾
Tillgångar					
Utlåning till kreditinstitut	1 065	-	-1 066	-	0
Derivat	628	-75	-	-301	252
Utlånade värdepapper	924	-	-568	-387	0
Övriga finansiella placeringstillgångar Återköpstransaktioner	-	-	-	-	-

31 december 2018	Belopp redovisade i balansräkningen	Finansiella instru- ment, nettningsavtal	Ställda finansiella säkerheter	Ställda kontanta säkerheter	Nettobelopp¹⁾
Skulder					
Derivat	75	-75	-2	-	0
Återköpstransaktioner	4 430	-4 430	-4 431	-	0

¹⁾ I enlighet med IFRS 7 kan nettobeloppet aldrig bli lägre än noll.

Not 18. Panter och därmed jämförliga säkerheter ställda för egna skulder och för såsom avsättningar redovisade förpliktelser

Registerförda placerings-tillgångar	Koncernen		Moderföretaget	
	2019	2018	2019	2018
Fastigheter/byggnader och mark	15 846	15 004	11 639	11 289
Aktier och andelar	82 127	75 638	69 423	63 912
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	77 468	77 079	64 371	62 712
Summa	175 441	167 721	145 433	137 913

Tillgångar enligt ovan är värderade till verkligt värde och intagna i förmånsrättsregistret som upprättas i enlighet med Finansinspektionens föreskrift FFFS 2015:8. Förmånsrättsgraden (tillgångar intagna i förmånsrättsregistret dividerat med försäkringstekniska avsättningar) uppgick för koncernen till 194 (192) procent och för moderföretaget till 214 (208) procent.

Not 19. Övriga fordringar

	Koncernen		Moderföretaget	
	2019	2018	2019	2018
Skattefordringar	137	148	76	77
Ej likviderade affärer	369	18	356	15
AFA Livförsäkringsaktiebolag	17	17	39	14
Fordringar på koncernföretag	-	-	4 653	5 438
Övriga fordringar	68	68	60	55
Summa	591	251	5 184	5 599

Samtliga fordringar förfaller inom ett år från balansdagen utom fordringar på koncernföretag.

Not 20. Materiella tillgångar

	Koncernen och moderföretaget	
	2019	2018
Ingående anskaffningsvärden	148	144
Inköp	3	4
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	151	148
Ingående avskrivningar	-125	-112
Årets avskrivningar ¹⁾	-11	-13
Utgående ackumulerade avskrivningar	-136	-125
Bokfört värde	15	23

¹⁾ Årets avskrivningar före fördelning.

AFA Sjukförsäkring, AFA Trygghetsförsäkring och AFA Livförsäkring bedrivs i en gemensam organisation. Samtliga materiella anläggningstillgångar ägs av AFA Sjukförsäkring, men nyttjas av alla tre företagen. Årets avskrivningar fördelas med hänsyn till respektive företags andel av resursförbrukningen i organisationen.

Not 21. Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

	Koncernen		Moderföretaget	
	2019	2018	2019	2018
Upplupna ränte- och hyresintäkter	95	82	44	41
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	127	75	103	51
Summa	222	157	147	92

Samtliga fordringar förfaller inom ett år från balansdagen utom fordringar på koncernföretag.

Not 22. Avsättning för oreglerade skador

KONCERNEN

2019	IB	Bestånds-överlåtelse	Årets förändring	UB
Inträffade och rapporterade skador	53 959	6,1	-2 954	51 011
Inträffade men ej rapporterade skador	44 392	23,7	5 415	49 831
Skaderegleringskostnader	3 687	0,2	433	4 121
Summa	102 038	30,0	2 894	104 962

2019 mdkr	Diskonterad avsättning	Odiskonterad avsättning	Duration, år	Diskonteringsränta ¹⁾ , %
Avtalsgruppsjukförsäkring	60,2	54,7	6,5	-1,68
Avgiftsbefrielseförsäkring och premiebefrielseförsäkring	14,4	14,4	6,5	-
Sjuklivränta	7,9	7,2	11,7	-1,50
Föräldrapenningtillägg	0,4	0,4	1,0	-
TFA exkl. skadelivräntor ²⁾	12,6	12,6	7,3	-0,32
TFA skadelivräntor	2,3	2,1	11,3	-1,54
Förlängd livränta	7,1	6,4	8,7	-1,67
Totalt	105,0	97,8	7,2	

¹⁾ Diskonteringsräntan är en durationsränta, en nettoränta baserad på nominell marknadsränta justerad för förväntad framtida inflation. Diskonteringen görs med räntekurva, vilket betyder att diskonteringseffekten inte kan härledas i tabellen.

²⁾ Diskonteringsräntan är en sammanvägd räntesats baserad på olika räntor beroende på ersättningslag.

För mer information om valda diskonteringsräntor, se not 1.

Skadekostnadsutveckling, bokföringsår

mdkr	2019	2018	2017	2016	2015
IB Försäkringstekniska avsättningar	102,0	100,1	99,1	96,7	99,9
Skadekostnad	14,4	13,2	12,3	11,8	11,1
Utbetalda försäkringsersättningar	-9,0	-9,3	-9,1	-9,4	-9,5
Tillförd förräntning	2,5	2,0	1,7	5,1	0,6
Avvecklingsresultat	-5,0	-4,0	-3,9	-5,1	-5,4
UB Försäkringstekniska avsättningar	105,0	102,0	100,1	99,1	96,7

För mer information om posterna i ovanstående tabell, se not 4.

NOTUPPLYSNINGAR

Koncernen har valt att redovisa skadekostnadsutvecklingen enligt tabellen ovan istället för att redovisa skadekostnaderna i triangelschema med fem års utveckling. Motiveringen är att vald uppställningsform ger en mer rättvisande bild av avvecklingsresultatet på grund av att koncernens åtaganden har en långsvansande karaktär samt att villkorsändringar med retrospektiv verkan speglas bättre i denna uppställningsform.

MODERFÖRETAGET

2019	IB	Bestånds- överlåtelse	Årets förändring	UB
Inträffade och rapporterade skador	45 121	1,4	-2 992	42 130
Inträffade men ej rapporterade skador	35 078	0,0	4 530	39 608
Skaderegleringskostnader	1 052	0,1	136	1 188
Summa	81 251	1,5	1 673	82 926

2019 mdkr	Diskon- terad avsättning	Odiskon- terad avsättning	Duration, år	Diskon- terings- ränta ¹⁾ , %
Avtalsgruppsjukförsäkring	60,2	54,7	6,5	-1,68
Avgiftsbefrielseförsäkring och premiebefrielseförsäkring	14,4	14,4	6,5	-
Sjuklivränta	7,9	7,2	11,7	-1,50
Föräldrapenningtillägg	0,4	0,4	1,0	-
Totalt	82,9	76,7	7,0	

¹⁾ Nettoränta baserad på nominell marknadsränta justerad med framtida inflationsförväntningar. För mer information om valda diskonteringsräntor, se not 1.

Skadekostnadsutveckling, bokföringsår

mdkr	2019	2018	2017	2016	2015
IB Försäkringstekniska avsättningar	81,3	79,9	78,9	77,3	80,2
Skadekostnad	12,2	11,1	10,4	9,9	9,3
Utbetalda försäkringsersättningar	-6,6	-6,9	-6,9	-7,2	-7,5
Tillförd förräntning	1,8	1,5	1,3	4,1	0,5
Avvecklingsresultat	-5,8	-4,5	-3,8	-5,2	-5,2
UB Försäkringstekniska avsättningar	82,9	81,3	79,9	78,9	77,3

För mer information om posterna i ovanstående tabell, se not 4.

Moderföretaget har valt att redovisa skadekostnadsutvecklingen enligt tabellen ovan istället för att redovisa skadekostnaderna i triangelschema med fem års utveckling. Motiveringen är att vald uppställningsform ger en mer rättvisande bild av avvecklingsresultatet på grund av att moderföretagets åtaganden har en långsvansande karaktär samt att villkorsändringar med retrospektiv verkan speglas bättre i denna uppställningsform.

Not 23. Avsättning för skatter

	Koncernen		Moderföretaget	
	2019	2018	2019	2018
Uppskjuten skatt	13 068	11 753	4 619	2 084
Specifikation av uppskjuten skatt:				
Uppskjuten skatteskuld				
Placeringsstillgångar	7 371	4 127	4 841	2 085
Obeskattade reserver	5 779	7 294	-	-
Schablonbeskattning säkerhetsreserv	347	438	-	-
Uppskjuten skattefordran				
Beräknat underskottsavdrag	-	-2	-	-1
Framtida avräkningsbar utländsk skatt	-290	-	-221	-
Övriga temporära skillnader	-140	-104	-	-
Summa	13 068	11 753	4 619	2 084

Not 24. Skulder avseende direkt försäkring

	Koncernen		Moderföretaget	
	2019	2018	2019	2018
Preliminärskatt	107	103	85	84
Särskild löneskatt	51	52	47	50
Sociala avgifter	40	35	28	23
Summa	199	190	161	157

Samtliga skulder förfaller inom ett år från balansdagen.

Not 25. Derivat med negativa värden

DERIVAT UPPTAGNA I BALANSRÄKNINGEN

Koncernen	Nominellt värde		Bokfört värde	
	2019	2018	2019	2018
Standardiserade och clearade räntederivat, terminer ¹⁾	1 409	1 564	-	-
Icke-standardiserade valutaderivat, terminer	8 687	6 344	85	88
Summa	10 096	7 908	85	88

¹⁾ Standardiserade derivat avräknas dagligen varpå det bokförda värdet är noll per balansdagen.

Moderföretaget	Nominellt värde		Bokfört värde	
	2019	2018	2019	2018
Standardiserade och clearade räntederivat, terminer ¹⁾	1 137	1 189	-	-
Icke-standardiserade valutaderivat, terminer	7 485	5 462	72	76
Summa	8 621	6 651	72	76

¹⁾ Standardiserade derivat avräknas dagligen varpå det bokförda värdet är noll per balansdagen.

Not 26. Eget kapital

Upplysninger kring eget kapital lämnas i rapporten över förändring i eget kapital i förvaltningsberättelsen.

Not 27. Skulder till kreditinstitut

	Koncernen		Moderföretaget	
	2019	2018	2019	2018
Återköpstransaktioner	4 218	5 705	3 471	4 430
Summa	4 218	5 705	3 471	4 430

Samtliga skulder förfaller inom ett år från balansdagen.

Not 28. Övriga skulder

	Koncernen		Moderföretaget	
	2019	2018	2019	2018
Ställda säkerheter derivathandel	1 114	-	940	-
Leasingskulder enligt IFRS 16	781	-	-	-
Ej likviderade affärer	355	1	355	1
Beviljade ännu inte utbetalda anslag	286	316	127	138
Fond för skadeförebyggande verksamhet (AGS-fonden)	164	146	164	146
Leverantörsskulder	128	51	88	27
Skatteskulder	92	88	54	55
KL-fonden	3	3	3	3
Skulder till koncernföretag	-	-	2 568	1 032
Övriga skulder	49	50	16	30
Summa	2 972	655	4 315	1 432

Skulder motsvarande 1 995 miljoner kronor (559) förfaller för koncernen inom ett år från balansdagen. Skulder motsvarande 1 645 miljoner kronor (322) förfaller för moderföretaget inom ett år från balansdagen.

Not 29. Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

	Koncernen		Moderföretaget	
	2019	2018	2019	2018
Förutbetalda hyror	218	224	54	58
Fastighetsskatt	110	100	38	31
Upplupna försäkringsersättningar	32	33	31	31
Upplupna ersättningar till anställda	22	20	22	20
Övriga upplupna kostnader	25	31	23	32
Summa	407	408	168	172

Samtliga skulder förfaller inom ett år från balansdagen.

Not 30. Medelantal anställda, löner och ersättningar**MEDELANTAL ANSTÄLLDA**

	Koncernen		Moderföretaget	
	2019	2018	2019	2018
Kvinnor	369	372	159	155
Män	198	203	105	100
Summa	567	575	264	255

Antal	Koncernen				Moderföretaget			
	Styrelse		VD och företagsledning		Styrelse		VD och företagsledning	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Kvinnor	10	10	2	2	2	2	2	2
Män	13	13	8	8	10	10	8	8
Summa	23	23	10	10	12	12	10	10

Antal ledamöter i styrelsen för koncernen innefattar nuvarande styrelseledamöter i moderföretaget och i dotterföretaget AFA Trygghetsförsäkring.

LÖNER OCH ERSÄTTNINGAR

Mnkr	Styrelse, VD och FTL		Övriga anställda		Totalt	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Koncernen						
Löner och ersättningar	22,6	21,1	348,5	334,2	371,1	355,5
Sociala kostnader	8,5	8,1	130,6	125,1	139,1	133,2
Pensionskostnader	5,8	5,0	87,6	82,3	93,4	87,3
Summa	36,9	34,2	566,7	541,6	603,6	576,0

Mnkr	Styrelse, VD och FTL		Övriga anställda		Totalt	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Moderföretaget						
Löner och ersättningar	15,4	14,3	177,7	160,7	193,1	175,0
Sociala kostnader	5,8	5,5	68,2	60,3	74,0	65,8
Pensionskostnader	4,1	3,6	51,9	40,5	56,0	44,1
Summa	25,3	23,4	297,8	261,5	323,1	284,9

Företagens anställda är tillika anställda i AFA Sjukförsäkring, AFA Trygghetsförsäkring och AFA Livförsäkring. Ersättningar till anställda fördelas med hänsyn till respektive företags andel av resursförbrukningen i organisationen. I uppgifterna ovan för koncernen, där AFA Sjukförsäkring är moderföretag, ingår uppgifter för AFA Sjukförsäkring och AFA Trygghetsförsäkring. I uppgifterna ovan för moderföretaget ingår uppgifter för AFA Sjukförsäkring.

För uppgifter avseende löner och ersättningar i AFA Livförsäkring hänvisas till årsredovisningen för AFA Livförsäkring. För vidare upplysningar om pensioner, se not 1, samt nedan.

Ersättningar till styrelse, verkställande direktör, vice verkställande direktör och övriga i företagsledningen

PRINCIPER

Till styrelsens ordförande och ledamöter utgår arvode enligt bolagsstämans beslut. Arbetstagarrepresentanter erhåller ej styrelsearvode.

Ersättning till verkställande direktör, vice verkställande direktör och övriga i företagsledningen utgörs av grundlön, övriga förmåner och pension. Övriga förmåner utgår enligt gällande kollektivavtal. För verkställande direktör och vice verkställande direktör ingår även värdet av en förmånsbil.

BEREDNINGS- OCH BESLUTSPROCESS

Styrelsen beslutar om ersättning till verkställande direktör och vice verkställande direktör. Efter samråd med styrelsen beslutar verkställande direktören om ersättning till övriga i företagsledningen.

Ersättningar till centrala funktioner och övriga anställda

PRINCIPER

Ersättning till ansvariga för funktionerna för internrevision, riskhantering och regelefterlevnad samt till övriga anställda utgörs av grundlön, övriga förmåner och pension enligt gällande kollektivavtal.

BEREDNINGS- OCH BESLUTSPROCESS

Styrelsen beslutar om ersättning till ansvarig för funktionen för internrevision. Ersättning till anställda inom linjefunktioner som har till särskild uppgift att granska regelefterlevnaden ska godkännas av verkställande direktören. Ersättning till ansvarig för riskfunktionen och övriga anställda bestäms i den ordinarie lönerevisionen.

Rörlig ersättning

PRINCIPER

Rörlig ersättning utgår inte till verkställande direktör, vice verkställande direktör, övriga i företagsledningen, ansvarig för funktionen för internrevision, ansvarig för riskfunktionen eller ansvarig för funktionen för regelefterlevnad.

Rörlig ersättning till anställda inom Enhet Kapitalförvaltning kan utgå till chefer, handlare, analytiker och förvaltare inom aktier, räntebärande värdepapper och valuta. Styrelsen kan i särskilda fall besluta att rörlig ersättning ska utgå till chefen för alternativa investeringar och chefen för fastigheter.

Gratifikationer till övriga anställda för goda prestationer kan utgå med mindre belopp.

Syftet med den rörliga ersättningen är att attrahera och behålla kvalificerad personal samt att belöna långsiktigt goda prestationer. Den rörliga ersättningen baseras på det sammanvägda utfallet per kalenderår av den anställdes resultat, gruppens eller avdelningens resultat och företagets resultat. Resultatet för de olika delarna ska ange hur mycket bättre förvaltningen är än motsvarande index mätt på en rullande treårsperiod. Den rörliga ersättningen för en anställd kan som mest uppgå till sex månadslöner per år. Rörlig ersättning kan endast utgå för de rullande treårsperioder som företaget visat en positiv absolut avkastning och till en enskild anställd som har följt placeringsreglementen, placeringsriktlinjer och övriga styrande regelverk.

Sextio procent av en utbetalning av rörlig ersättning till anställda som kan påverka företagets risknivå ska skjutas upp i tre år. En uppskjuten ersättning kan, om särskilda skäl föreligger, sättas ned eller bortfalla helt.

Styrelsen kan ett enskilt år besluta att det inte ska utgå någon rörlig ersättning. Detta kan bli aktuellt om till exempel den absoluta avkastningen varit negativ eller om det finns något annat skäl med hänsyn till den finansiella ställningen.

BEREDNINGS- OCH BESLUTSPROCESS

Ersättningsutskottet ansvarar för att ta fram den riskanalys som ska ligga till grund för utformningen av ersättningspolicyn. Riskanalysen ska ange vilka risker som ersättningspolicyn är förknippad med, hur ersättningspolicyn påverkar de risker som företagen utsätts för och hur dessa risker hanteras. Vidare ska av analysen framgå en bedömning av om ersättningspolicyn är förenlig med och främjar en effektiv riskhantering och om den uppmuntrar till ett överdrivet risktagande. Ansvarig för riskfunktionen ansvarar för underlaget till riskanalysen.

Styrelsen beslutar varje år en ram för rörlig ersättning till anställda inom Enhet Kapitalförvaltning. Styrelsen delegerar till verkställande direktören att inom ramen, efter avstämning med Ersättningsutskottet, besluta om ersättningen.

Verkställande direktören beslutar, efter avstämning i Ersättningsutskottet, om viktningen av parametrar, mål och jämförelseindex som ska gälla för varje del som bidrar till den rörliga ersättningens storlek samt den högsta möjliga ersättningen i månadslöner för varje enskild individ.

Verkställande direktören beslutar om gratifikationer till anställda på mindre belopp. Sådana beslut rapporteras till Ersättningsutskottet.

Ansvarig för funktionen för internrevision ska årligen granska om ersättningarna överensstämmer med ersättningspolicyn. Funktionen för internrevision rapporterar granskningen till styrelsen senast i samband med att årsredovisningen fastställs.

DEFINITION AV ANSTÄLLDA SOM KAN PÅVERKA FÖRETAGETS RISKNIVÅ

Anställda som kan påverka företagens risknivå utgörs av verkställande direktör, vice verkställande direktör, enhetschefer, internrevisionschefen, ansvarig för riskfunktionen, regelefterlevnadsansvarig, chefen för aktuarieavdelningen, chefen för risk och resultat, chefen för investeringsanalys samt chefen för fastigheter. Dessutom kan anställda inom avdelningarna för aktier, alternativa investeringar samt räntor och valuta påverka företagens risknivå. Detta gäller dock inte anställda inom dessa avdelningar som utför rent administrativa uppgifter.

Ersättningsutskott

Ersättningsutskottet är ett för AFA Försäkring gemensamt utskott. Under året bestod utskottet av styrelsens ordförande Anitra Steen och ledamöterna Torbjörn Johansson, Peter Jeppsson (t o m 20190410), Hans Gidhagen (20190410 t o m 20191015) och Mattias Dahl (fr o m 20191015).

Pensioner

I moderföretaget finns både avgiftsbestämda och förmånsbestämda pensionsplaner reglerade genom kollektivavtal samt individuella pensionsutfästelser. De förmånsbestämda pensionsplanerna är tryggade genom pensionsavsättningar i balansräkningen, Konsumentkooperationens pensionsstiftelse eller genom försäkring. Moderföretaget har tecknat kreditförsäkring motsvarande pensionsavsättningen hos Försäkringsbolaget PRI Pensionsgaranti. De individuella pensionsutfästelserna är tryggade genom försäkring och i form av direktpension som säkerställts via kapitalförsäkring med pantförskrivning.

Enligt gällande kollektivavtal mellan FAO och FTF/SACO om FTP-planen har anställd som är född 1955 eller tidigare och som den 1 juni 2006 var anställd inom gällande kollektivavtal, rätt att på eget initiativ gå i pension vid 62 års ålder. För övriga anställda gäller pensionsåldern 65 år. För anställd som väljer att gå i förtida pension betalar moderföretaget pensionskostnaden löpande. Den totala kostnaden för avtalade men ännu ej utbetalade förtida pensioner finns reserverade som avsättning i balansräkningen.

Verkställande direktören har pensionsålder 65 år med en avgiftsbestämd pensionslösning motsvarande 30 procent av den fasta lönen inklusive semestertillägg.

Vice verkställande direktören har pensionsålder 65 år med en avgiftsbestämd pensionslösning motsvarande 30 procent av den fasta lönen exklusive semestertillägg plus bilförmånsvärde.

För övriga i företagsledningen är pensionsåldern 65 år. Fyra personer har avgiftsbestämd pensionslösning motsvarande 30 procent av den fasta lönen inklusive semestertillägg. Fyra personer följer kollektivavtalets förmånsbestämda pensionsplan FTP 2.

Avgångsvederlag

Avgångsvederlag utgår med 18 månader för verkställande direktör och vice verkställande direktör vid uppsägning från AFA Försäkrings sida. Avgångsvederlaget är ej pensionsgrundande. Uppsägningstiden är sex månader vid uppsägning från såväl koncernens sida som verkställande direktörs och vice verkställande direktörs sida. Vid uppsägning från koncernens sida och vid uppsägning från övriga i företagsledningens sida gäller kollektivavtal mellan Försäkringsbranschens arbetsgivarorganisation och Försäkringstjänstemannaförbundet.

Lån till ledande befattningshavare

Inga lån finns till ledande befattningshavare.

LÖNER, ERSÄTTNINGAR OCH ÖVRIGA FÖRMÅNER TKR

2019	Koncernen				Moderföretaget					
	Styrelse- arvode/ grundlön	Övriga förmåner	Pensions- kostnad	Övrig ersättning kommit- téarbete	Totalt	Styrelse- arvode/ grundlön	Övriga förmåner	Pensions- kostnad	Övrig ersättning kommit- téarbete	Totalt
<i>Styrelsens ordförande</i>										
Steen Anita	214			96	310	119			48	167
<i>Styrelseledamöter</i>										
Andersson Bo-Arne	14				14	14				14
Andersson Pär	18			12	30					
Andersson Renée	18			12	30					
Backle Ingvar	59			10	69	59			10	69
Bäck Catharina	46			12	58					
Dahl Mattias (from 191015)	53				53	30				30
Fagerman Bengt-Åke	46				46					
Furbring Magnus	14			48	62	14			48	62
Georgiadou Anastasia	46			5	51					
Gidhagen Hans	59			12	71	59			12	71
Granlund Lenita	46				46					
Guovelin Eva	59				59	59			0	59
Jeppson Peter (tom 190619)	52				52	29				29
Johansson Torbjörn	59			13	72	59			13	72
Jönsson Christoffer	59			30	89	59			30	89
Karlsson Valle	59				59	59			0	59
Lindfelt Carina	16				16					
Nilsson Annika	46			10	56					
Oxhammar Björn	16			25	41	16			25	41
Petersson Urban	46				46					
Råckvist Kristina	21			10	31					
Wehtje Ulrik	59			25	84	59			25	84
Åman Marina	46			5	51					
<i>Verkställande direktör</i>										
Moberg Anders	3 956	113	1 199		5 268	3 027	87	918		4 032
<i>Vice verkställande direktör</i>										
Held Johan	3 567	118	1 252		4 937	2 909	96	1 021		4 026
<i>Övriga i företags- ledningen (B)</i>	13 044	191	3 392		16 627	8 261	129	2 188		10 578
Summa	21 738	422	5 843	325	28 328	14 832	312	4 127	211	19 482

Tabellen ovan avser styrelseledamöter i AFA Sjukförsäkring och AFA Trygghetsförsäkring. Övriga dotterföretags styrelseledamöter erhåller inget styrelsearvode.

LÖNER, ERSÄTTNINGAR OCH ÖVRIGA FÖRMÅNER TKR

2018	Koncernen				Moderföretaget					
	Styrelse- arvode/ grundlön	Övriga förmåner	Pensions- kostnad	Övrig ersättning kommit- téarbete	Totalt	Styrelse- arvode/ grundlön	Övriga förmåner	Pensions- kostnad	Övrig ersättning kommit- téarbete	Totalt
<i>Styrelsens ordförande</i>										
Steen Anitra	192			86	278	107			43	150
<i>Styrelseledamöter</i>										
Andersson Bo-Arne	11				11	11				11
Andersson Pär	19			24	43					
Andersson Renée	14			36	50					
Backle Ingvar	58			24	82	58			12	70
Bäck Catharina	45			60	105					
Fagerman Bengt-Åke	45				45					
Furbring Magnus	15			36	51	15			36	51
Georgiadou Anastasia	45			20	65					
Gidhagen Hans	58			12	70	58			12	70
Granlund Lenita	45				45					
Guovelin Eva	58				58	58				58
Jeppsson Peter	52				52	29				29
Johansson Torbjörn	58			24	82	58			12	70
Jönsson Christoffer	58			57	115	58			30	88
Karlsson Valle	58				58	58				58
Lemne Carola	51				51	29				29
Lindfelt Carina	14				14					
Nilsson Annika	45			20	65					
Oxhammar Björn	16			42	58	16			22	38
Pettersson Urban	23				23					
Rådkvist Kristina	15			25	40					
Wallin Jonas	22				22					
Wehtje Ulrik	58			37	95	58			20	78
Åman Marina	45			24	69					
<i>Verkställande direktör</i>										
Moberg Anders	3 804	103	1 174		5 081	2 968	80	916		3 964
<i>Vice verkställande direktör</i>										
Held Johan	3 138	93	1 132		4 363	2 164	64	780		3 008
<i>Övriga i företags- ledningen (8)</i>	12 483	186	2 711		15 380	8 357	129	1 953		10 439
Summa	20 545	382	5 017	527	26 471	14 102	273	3 649	187	18 211

Tabellen ovan avser styrelseledamöter i AFA Sjukförsäkring och AFA Trygghetsförsäkring. Övriga dotterföretags styrelseledamöter erhåller inget styrelsearvode.

NOTUPPLYSNINGAR

ERSÄTTNINGAR

	VD, vVD, företagsledning				Övriga anställda som kan påverka företags risknivå				Övriga anställda			
	2019		2018		2019		2018		2019		2018	
	Mnkr	Antal	Mnkr	Antal	Mnkr	Antal	Mnkr	Antal	Mnkr	Antal	Mnkr	Antal
Koncernen												
Totalbelopp för samtliga kostnadsförda ersättningar	21,0	10	19,8	10	39,7	24	37,4	24	310,4	563	298,3	575
Totalbelopp för kostnadsförd fast ersättning	21,0	10	19,8	10	37,1	24	33,0	24	313,0	563	302,7	575
Totalbelopp för kostnadsförd rörlig ersättning	-	-	-	-	2,6	¹⁾	4,4	¹⁾	0,1	9	0,1	9
Intjänade rörliga ersättningar under senaste räkenskapsår	-	-	-	-	3,5	¹⁾	4,0	¹⁾	0,1	9	0,1	9
Utbetalda rörliga ersättningar som intjänats under tidigare år	-	-	-	-	2,4	¹⁾	2,7	¹⁾	-	-	-	-
Akkumulerade utestående uppskjutna rörliga ersättningar	-	-	-	-	3,3	¹⁾	1,7	¹⁾	-	-	-	-

¹⁾ Uppgift om antalet anställda har inte publicerats, detta för att inte riskera att identifiera enskilda personers ekonomiska förhållanden.

	VD, vVD, företagsledning				Övriga anställda som kan påverka företags risknivå				Övriga anställda			
	2019		2018		2019		2018		2019		2018	
	Mnkr	Antal	Mnkr	Antal	Mnkr	Antal	Mnkr	Antal	Mnkr	Antal	Mnkr	Antal
Moderföretaget												
Totalbelopp för samtliga kostnadsförda ersättningar	14,5	10	13,8	10	32,5	24	30,3	24	146,1	563	130,9	575
Totalbelopp för kostnadsförd fast ersättning	14,5	10	13,8	10	30,3	24	26,7	24	148,3	563	134,5	575
Totalbelopp för kostnadsförd rörlig ersättning	-	-	-	-	2,1	¹⁾	3,6	¹⁾	0,1	9	0,1	9
Intjänade rörliga ersättningar under senaste räkenskapsår	-	-	-	-	2,8	¹⁾	3,2	¹⁾	0,1	9	0,1	9
Utbetalda rörliga ersättningar som intjänats under tidigare år	-	-	-	-	1,9	¹⁾	2,2	¹⁾	-	-	-	-
Akkumulerade utestående uppskjutna rörliga ersättningar	-	-	-	-	2,7	¹⁾	1,4	¹⁾	-	-	-	-

¹⁾ Uppgift om antalet anställda har inte publicerats, detta för att inte riskera att identifiera enskilda personers ekonomiska förhållanden.

All rörlig ersättning lämnas som kontant ersättning.

KONCERNEN

Belopp redovisade i balansräkningen för förmånsbestämda pensionsförpliktelser

	2019			2018		
	Fonderade pensionsplaner	Ofonderade pensionsplaner	Summa	Fonderade pensionsplaner	Ofonderade pensionsplaner	Summa
Ingående balans nuvärde av förmånsbestämda förpliktelser	45	997	1 042	45	893	938
Tjänstgöringskostnad under innevarande period	-	29	29	-	27	27
Räntekostnad	1	24	25	1	23	24
Aktuariella vinster och förluster – ändringar i finansiella antaganden	4	141	145	2	61	63
Aktuariella vinster och förluster – erfarenhetsbaserade	-	10	10	-	16	16
Pensionsutbetalningar	-3	-24	-27	-3	-23	-26
Utgående pensionsförpliktelser	46	1 177	1 223	45	997	1 042
Verkligt värde vid ingången av perioden	-54	-	-54	-57	-	-57
Förväntad avkastning på förvaltningstillgångar	-1	-	-1	-1	-	-1
Pensionsutbetalningar	3	-	3	3	-	3
Aktuariella vinster och förluster	-4	-	-4	1	-	1
Utgående förvaltningstillgångar, verkligt värde	-55	-	-55	-54	-	-54
Särskild löneskatt	-2	134	132	-2	100	98
Nettoskuld inklusive särskild löneskatt i balansräkningen	-11	1 311	1 300	-11	1 097	1 086

Av de förvaltningstillgångar som fanns per utgången av år 2019 utgjorde aktier 35 procent (29), räntebärande värdepapper 52 procent (57) och fastigheter 13 procent (14). Den faktiska avkastningen på förvaltningstillgångarna uppgick till 4,8 miljoner kronor (0,3).

Antaganden	2019	2018
Diskonteringsränta	1,5 %	2,4 %
Förväntad avkastning på förvaltningstillgångar	2,6 %	2,4 %
Personalomsättning	2,6 %	5,5 %
Framtida årliga löneökningar	1,8 %	2,8 %
Förändring i inkomstbasbelopp	5,5 %	2,8 %
Inflation	1,5 %	2,0 %
Livslängd	DUS 14	DUS14

För att kunna bestämma kostnaden för förmånsbestämda pensionsförpliktelser enligt IAS 19 krävs att ett antal så kallade aktuariella antaganden görs. Dessa antaganden rör den framtida utvecklingen av faktorer som påverkar storleken på de framtida ersättningarna.

För att bestämma den räntesats som används för att diskontera förpliktelserna och värdet av de framtida utbetalningarna, den så kallade diskonteringsräntan, används en marknadsmässig ränta som speglar pensionsförpliktelsernas duration samt övriga egenskaper. Koncernen baserar sitt ränteantagande på svenska bostadsobligationer med en löptid som motsvarar pensionsskuldens duration.

De riskfaktorer som kan komma att påverka pensionsskuldens storlek avser förändringar i de antaganden som framgår i flerårsöversikten ovan. En sänkning av diskonteringsräntan om 0,25 procent skulle ge en skuldökning avseende IAS 19 på ca 70 miljoner kronor. Under 2019 har vi sett en minskning i förväntade inflation och har därför justerat vårt inflationsantagande ner till 1,80 procent från 2,00 procent förra året. I fall inflationen skulle öka med 0,25 procent skulle pensionsskulden enligt IAS 19 öka med ca 54 miljoner kronor. Effekten av en eventuell justering av parametrarna under 2020 hamnar i årets aktuariella vinst/förlust vilket går mot övrigt totalresultat (OCI) och har således ingen påverkan på kostnaderna för 2020. Eftersom förändringar i pensionsskulden inte har någon väsentlig påverkan på koncernens finansiella ställning lämnas ingen ytterligare känslighetsanalys.

MODERFÖRETAGET

Årets pensionskostnad	2019	2018
Kostnad exklusive räntekostnad (+)	49	41
Räntekostnad (-)	24	23
Avkastning på särskilt avskilda tillgångar (+/-)	-3	-3
Resultateffekt av inlösen av förpliktelser (+/-)	-	-
Avgångspensioner enligt kollektivavtal (+)	3	4
Kostnader som täcks av överskott i särskilt avskilda tillgångar/ökning av överskott i särskilt avskilda tillgångar (-/+)	1	-2
Kostnad för pensionering i egen regi	75	63
Försäkringspremier (+)	33	33
Särskild löneskatt på pensionskostnader (+)	22	22
Årets pensionskostnad	129	118

Årets pensionskostnad avser kostnader för samtliga anställda i AFA Sjukförsäkring, AFA Trygghetsförsäkring och AFA Livförsäkring. AFA Sjukförsäkrings andel av årets pensionskostnad uppgår till 56 miljoner kronor (57).

Pensionsförpliktelse för vilka det inte finns avskilda tillgångar	2019	2018
Förmånsbestämda förpliktelser vid årets början	585	553
Kostnad exklusive räntekostnad (+)	40	34
Räntekostnad (+)	23	22
Utbetalning av pensioner (-)	-25	-24
Förmånsbestämda förpliktelser vid årets slut	624	585
Värdesäkring pensionsförpliktelse	-0,7 %	-0,7 %
Ränta pensionsförpliktelse	3,8 %	3,8 %

Posten redovisas i AFA Sjukförsäkrings balansräkning under rubriken Avsättningar för pensioner.

Pensionsförpliktelser vilka täcks av avskilda tillgångar	2019	2018
Förmånsbestämda förpliktelser vid årets början	59	57
Kostnad exklusive räntekostnad (+)	4	5
Räntekostnad (+)	1	1
Utbetalning av pensioner (-)	-4	-4
Förmånsbestämda förpliktelser vid årets slut	60	59
Värdesäkring pensionsförpliktelse	-0,7 %	-0,7 %
Ränta pensionsförpliktelse	2,0 %	2,0 %

Pensionsfond	2019	2018
Verkligt värde vid ingången av perioden avseende särskilt avskilda tillgångar i pensionsstiftelse	57	58
Avkastning på särskilt avskilda tillgångar (+)	3	2
Betalning till och från pensionsstiftelse (-/+)	-3	-3
Verkligt värde vid utgången av perioden avseende särskilt avskilda tillgångar i pensionsstiftelse	56	57
Ränta pensionsfonden	9,2 %	0,6 %

I AFA Sjukförsäkrings balansräkning under rubriken Övriga fordringar redovisas 22 miljoner kronor (14) relaterat till kapitalvärdet av pensionsförpliktelser.

Kapitalvärdet av pensionsförpliktelse	2019	2018
Förmånsbestämda förpliktelser vid årets slut	684	645
Verkligt värde vid utgången av perioden avseende särskilt avskilda tillgångar i pensionsstiftelse (-)	-55	-57
Överskott i särskilt avskilda tillgångar inklusive garantibuffert (+)	17	18
Netto redovisat avseende pensionsförpliktelser	646	606

Not 31. Uppllysningar om revisionsarvoden

Arvode och kostnadsersättning	Koncernen		Moderföretaget	
	2019	2018	2019	2018
Ernst & Young AB				
Revisionsuppdrag	2,5	-	1,6	-
Skatterådgivning	0,1	-	0,1	-
Övriga tjänster	0,4	-	0,3	-
Deloitte AB				
Revisionsuppdrag	0,3	3,2	0,2	2,1
Skatterådgivning	0,2	-	0,2	-
Övriga tjänster	0,3	0,2	0,3	0,2
Summa	3,7	3,4	2,7	2,3

Koncernen äger huvudsakligen inte rätt till avdrag för ingående mervärdesskatt, vilket medför att ovanstående kostnader redovisas inklusive mervärdesskatt.

Not 32. Upplysning om hyres- och leasingavtal

Balansräkning	Koncernen		Moderföretaget	
	2019	2018	2019	2018
Rörelsefastigheter, nyttjanderättigheter	218	-	-	-
Förvaltningsfastigheter, nyttjanderättigheter	574	-	-	-
Övriga skulder, leasingkulder	-781	-	-	-
Summa	11	-	-	-
Resultaträkning				
Avskrivning på nyttjanderättigheter	21	-	-	-
Räntekostnader för leasingkulder	22	-	-	-
Kostnader hänförliga till hyresavtal	2	26	29	26
Kostnader hänförliga till korttidsleasingavtal	2	1	2	1
Kostnader hänförliga till leasingavtal av lågt eller oväsentligt värde	1	2	1	2
Summa	49	29	32	29

AFA Sjukförsäkring, AFA Trygghetsförsäkring och AFA Livförsäkring bedrivs i en gemensam organisation. Samtliga hyres- och leasingavtal träffas av AFA Sjukförsäkring, men nyttjas av alla tre företagen.

Koncernen äger huvudsakligen inte rätt till avdrag för ingående mervärdesskatt, vilket medför att ovanstående kostnader redovisas inklusive mervärdesskatt.

UPPLYSNING OM ÖVERGÅNG TILL IFRS 16 PER DEN 1 JANUARI 2019

	Koncernen
Hyres- och leasingavtal per 31 december 2018	22
Avgår hyres- och leasingavtal om tolv månader eller kortare	-20
Avgår leasingavtal för vilka den underliggande tillgången är av lågt värde	-2
Avgår leasingavtal för vilka den underliggande tillgången har ett värde som bedömts oväsentligt	0
Nytt hyresavtal för förhyrda lokaler tecknat	179
Tomträttsavgälder klassificeras som leasingavtal	1 857
Återstår, leasingavtal som omfattas av IFRS 16 och som ska diskonteras	2 036
Diskontering av framtida avtal	-1 316
Leasingskuld redovisad per 1 januari 2019	720

Hyresavtal för förhyrda lokaler och tomträttsavgälder redovisas i enlighet med IFRS 16. Marknadsvärdet räknas fram genom att diskontera framtida leasingavgifter med en uppskattad marknadsränta som har sin utgångspunkt i en riskfri realränta med motsvarande löptid som den leasade tillgången. Till denna ränta läggs ett påslag för inflation och AFA Försäkrings beräknade kreditpåslag. Avdrag görs för säkerhet i nyttjandetillgången.

Från och med 1 januari 2019 redovisas tomträttsavgäld samt arrendekostnader som räntekostnader.

FÖRFALLOSTRUKTUR FÖR FRAMTIDA HYRES- OCH LEASINGAVGIFTER (MINIMIAVGIFTER)

Förfallotidpunkt	Koncernen		Moderföretaget	
	2019	2018	2019	2018
Inom ett år	3	20	34	20
Senare än ett år men inom fem år	2	2	143	2
Senare än fem år	-	-	117	-
Totalt	5	22	294	22

Not 33. Upplýsingar om væsentliga relationer med nærstående

AFA Sjukförsäkring ägs gemensamt av Svenskt Näringsliv och LO. Företaget äger 90,9 procent av aktierna i AFA Trygghetsförsäkring, samt aktier i bolag vars rörelse begränsas till att äga AFA Sjukförsäkrings fastighetsinvesteringar samt alternativa investeringar (private equity). Resterande 9,1 procent av aktierna i AFA Trygghetsförsäkring ägs av Förhandlings- och samverkansrådet PTK. AFA Livförsäkring ägs i sin helhet av Svenskt Näringsliv och LO.

Utöver ovanstående organisationer ingår även styrelseledamöter och andra ledande befattningshavare i AFA Försäkring i närståendekretsen. Ersättningar till styrelse och ledande befattningshavare i AFA Sjukförsäkring framgår av not 30.

LO och Svenskt Näringsliv äger gemensamt även AMF Pensionsförsäkring AB (AMF) och Fora AB (Fora). AFA Sjukförsäkring och AMF äger gemensamt fastigheten Svalan 9 där bolagen har sina huvudkontor och bedriver gemensamt ett begränsat antal administrativa tjänster relaterade till kontorsfastigheten. Fora hanterar alla tjänster relaterade till tecknande av försäkringsavtal samt fakturering och inkasso gentemot försäkringstagarna.

Svenskt Näringsliv och LO utför informations- och utbildningstjänster åt AFA Sjukförsäkring, avseende företags försäkringar. Tjänsterna finansieras av AFA Sjukförsäkring. Under året har koncernen bidragit med 93 miljoner kronor (64) och AFA Sjukförsäkring med 73 miljoner kronor (37). Se vidare not 5.

AFA Försäkring bedriver kapitalförvaltningstjänster åt Kollektivavtalsstiftelsen Trygghetsfonden TSL, Kollektivavtalsstiftelsen TRR Trygghetsrådet, Stiftelsen för särskilda pensionsmedel SSP och Garantistiftelsen för ITP och TGL, GIT samt administrativa tjänster åt Kollektivavtalsstiftelsen Trygghetsfonden TSL.

AFA Sjukförsäkrings fastighetsdotterbolag och private equity-bolag redovisas i tabellen som dotterföretag. Övriga bolag med nära anknytning till AFA Sjukförsäkring redovisas som övriga närstående.

Styrelsen har fastställt att en tydlig dokumentation ska ske av överenskommelse och värdering av transaktioner med närstående, där det ska framgå vem som är ansvarig för transaktionerna. Samtliga överenskommelser ska förtecknas och redovisas årligen för styrelsen. Vid försäljning av tillgångar ska värdering, då marknadsnotering saknas, ske av utomstående värderare.

Transaktioner av engångskaraktär till betydande värden ska beslutas av styrelsen och transaktioner av engångskaraktär till mindre värden ska beslutas av verkställande direktören. När det gäller transaktioner av löpande karaktär finns en etablerad process som innebär att koncernen har utsett en ansvarig för respektive uppdrag som ansvarar för styrning och uppföljning. Uppdragsavtal och specifikation ska tas fram för respektive uppdrag som specificerar uppdraget och dess närmare utförande, styrning och planering. Den prissättningsmetod som tillämpas är självkostnadspris.

Närstående	Transaktion	Koncernen		Moderföretaget	
		2019	2018	2019	2018
Dotterföretag					
	Intäkter	-	-	892	1 347
	Kostnader	-	-	2 003	468
	Fordringar	-	-	4 652	5 438
	Skulder	-	-	2 568	1 032
Andra närstående					
	Intäkter	77	293	77	246
	Kostnader	502	373	384	232
	Fordringar	40	23	40	23
	Skulder	23	2	0	2

Dotterföretag

Under året har AFA Sjukförsäkring erhållit 439 miljoner kronor (662) avseende driftkostnadsersättning från AFA Trygghetsförsäkring.

AFA Sjukförsäkring har erhållit koncernbidrag från dotterbolagen om 271 miljoner kronor (601) och lämnat koncernbidrag till dotterbolagen om 2 000 miljoner kronor (466).

AFA Sjukförsäkring har lämnat aktieägartillskott till dotterbolagen om 1,2 miljoner kronor (2).

Andra närstående

Moderföretagets intäkter består till största del av driftkostnadsersättning från AFA Livförsäkring om 54 miljoner kronor (95).

Kostnaden avseende avtalstecknings-, fakturerings- och inkassotjänster erlagd till Fora har i koncernen uppgått till totalt 271 miljoner kronor (221) och i moderföretaget till 206 miljoner kronor (170). Utav dessa avser 11 miljoner kronor både i koncernen och i moderföretaget omräkning av moms enligt Skatteverkets beslut. Under året har även kostnader tagits för Transformationsutveckling Nova med 43 miljoner kronor (14) i koncernen och 33 miljoner kronor (11) i moderföretaget.

Not 34. Övriga eventalförpliktelser

	Koncernen		Moderföretaget	
	2019	2018	2019	2018
Borgensåtaganden Grön Bostad	1 883	1 987	1 883	1 987
Summa	1 883	1 987	1 883	1 987

AFA Försäkring ansvarar solidariskt, tillsammans med ByggVesta AB, för borgensåtaganden mot Grön Bostad. Redovisat belopp avser AFA Sjukförsäkrings femtioprocentiga andel.

Not 35. Åtaganden

	Koncernen		Moderföretaget	
	2019	2018	2019	2018
Åtaganden avseende kapitaltillskott till innehav i alternativa investeringar	17 069	19 720	13 362	15 322
Åtagande att teckna aktier i nyemission	-	119	-	98
Återstående investeringar i fastighetsinnehav	48	52	17	30
Summa	17 117	19 891	13 379	15 450

Not 36. Pantsatt kapitalförsäkring

	Koncernen		Moderföretaget	
	2019	2018	2019	2018
Pantsatt kapitalförsäkring	22	20	22	20
Summa	22	20	22	20

Not 37. Händelser efter balansdagen

Som en följd av den pågående Covid 19-pandemin har aktie-
marknader fallit kraftigt.

Värdet på aktieinnehav i AFA Sjukförsäkrings placeringstillgångarna har minskat. Bolagets värdering av försäkringstekniska avsättningar har inte påverkats.

Värdeförändringen har påverkat konsolideringskapitalets storlek, men bolaget har fortfarande en stark fonderingskvot.

Not 38. Vinstdisposition**KONCERNEN**

Koncernens fria egna kapital uppgick enligt koncernbalansräkningen till 60 035 miljoner kronor (44 981).

MODERFÖRETAGET

Enligt bolagsordningen får utdelning inte lämnas. Styrelsen föreslår att till bolagsstämmans förfogande stående överskott i kronor enligt nedan, balanseras i ny räkning.

Ingående fritt eget kapital	30 599 955 737
Årets resultat	12 834 617 629
Summa	43 434 573 366

UNDERSKRIFTER

Stockholm den 1 april 2020

Anitra Steen
STYRELSENS ORDFÖRANDE

Ingvar Backle

Hans Gidhagen

Eva Guovelin

Torbjörn Johansson

Christoffer Jönsson

Mattias Dahl

Valle Karlsson

Ulrik Wehtje

Anders Moberg
VERKSTÄLLANDE DIREKTÖR

Vår revisionsberättelse har lämnats den 1 april 2020
Ernst & Young AB

Daniel Eriksson
AUKTORISERAD REVISOR

UNDERSKRIFTER

Stockholm den 1 april 2020

Anitra Steen
STYRELSENS ORDFÖRANDE

Ingvar Backle

Hans Gidhagen

Eva Guovelin

Torbjörn Johansson

Christoffer Jönsson

Mattias Dahl

Valle Karlsson

Ulrik Wehtje

Anders Moberg
VERKSTÄLLANDE DIREKTÖR

Vår revisionsberättelse har lämnats den 1 april 2020
Ernst & Young AB

Daniel Eriksson
AUKTORISERAD REVISOR

UNDERSKRIFTER

Stockholm den 1 april 2020

Anitra Steen
STYRELSENS ORDFÖRANDE

Ingvar Backle

Hans Gidhagen

Eva Guovelin

Torbjörn Johansson

Christoffer Jönsson

Mattias Dahl

Valle Karlsson

Ulrik Wehtje

Anders Moberg
VERKSTÄLLANDE DIREKTÖR

Vår revisionsberättelse har lämnats den 1 april 2020
Ernst & Young AB

Daniel Eriksson
AUKTORISERAD REVISOR

UNDERSKRIFTER

Stockholm den 1 april 2020

Anitra Steen
STYRELSENS ORDFÖRANDE

Ingvar Backle

Hans Gidhagen

Eva Guovelin

Torbjörn Johansson

Christoffer Jönsson

Mattias Dahl

Valle Karlsson

Ulrik Wehtje

Anders Moberg
VERKSTÄLLANDE DIREKTÖR

Vår revisionsberättelse har lämnats den 1 april 2020
Ernst & Young AB

Daniel Eriksson
AUKTORISERAD REVISOR

UNDERSKRIFTER

Stockholm den 1 april 2020

Anitra Steen
STYRELSENS ORDFÖRANDE

Ingvar Backle

Hans Gidhagen

Eva Guovelin

Torbjörn Johansson

Christoffer Jönsson

Mattias Dahl

Valle Karlsson

Ulrik Wehtje

Anders Moberg
VERKSTÄLLANDE DIREKTÖR

Vår revisionsberättelse har lämnats den 1 april 2020
Ernst & Young AB

Daniel Eriksson
AUKTORISERAD REVISOR

UNDERSKRIFTER

Stockholm den 1 april 2020

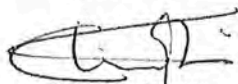
Anitra Steen
STYRELSENS ORDFÖRANDE

Ingvar Backle

Hans Gldhagen

Eva Guovelin

Torbjörn Johansson

Christoffer Jönsson

Mattias Dahl

Valle Karlsson

Ulrik Wehtje

Anders Moberg
VERKSTÄLLANDE DIREKTÖR

Vår revisionsberättelse har lämnats den 1 april 2020
Ernst & Young AB

Daniel Eriksson
AUKTORISERAD REVISOR

UNDERSKRIFTER

Stockholm den 1 april 2020

Anitra Steen
STYRELSENS ORDFÖRANDE

Ingvar Backle

Hans Gidhagen

Eva Guovelin

Torbjörn Johansson

Christoffer Jönsson

Mattias Dahl

Valle Karlsson

Ulrik Wehtje

Anders Moberg
VERKSTÄLLANDE DIREKTÖR

Vår revisionsberättelse har lämnats den 1 april 2020
Ernst & Young AB

Daniel Eriksson
AUKTORISERAD REVISOR

UNDERSKRIFTER

Stockholm den 1 april 2020

Anitra Steen
STYRELSENS ORDFÖRANDE

Ingvar Backle

Hans Gldhagen

Eva Guovelin

Torbjörn Johansson

Christoffer Jönsson

Mattias Dahl

Valle Karlsson

Ulrik Wehtje

Anders Moberg
VERKSTÄLLANDE DIREKTÖR

Vår revisionsberättelse har lämnats den 1 april 2020
Ernst & Young AB

Daniel Eriksson
AUKTORISERAD REVISOR

UNDERSKRIFTER

Stockholm den 1 april 2020

Anitra Steen
STYRELSENS ORDFÖRANDE

Ingvar Backle

Hans Gidhagen

Eva Guovelin

Torbjörn Johansson

Christoffer Jönsson

Mattias Dahl

Valle Karlsson

Ulrik Wehtje

Anders Moberg
VERKSTÄLLANDE DIREKTÖR

Vår revisionsberättelse har lämnats den 1 april 2020
Ernst & Young AB

Daniel Eriksson
AUKTORISERAD REVISOR

Revisionsberättelse

Till bolagsstämman i AFA Sjukförsäkringsaktiebolag, org.nr 502033-0642

Rapport om årsredovisningen och koncernredovisningen

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen och koncernredovisningen för AFA Sjukförsäkringsaktiebolag för år 2019 (räkenskapsåret).

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av moderbolagets finansiella resultat och kassaflöde för året enligt lagen om årsredovisning i försäkringsföretag. Koncernredovisningen har upprättats i enlighet med lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av koncernens finansiella ställning per den 31 december 2019 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt International Financial Reporting Standards (IFRS), så som de antagits av EU, och lagen om årsredovisning i försäkringsföretag. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens och koncernredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att bolagsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för moderbolaget och koncernen.

Våra uttalanden i denna rapport om årsredovisningen och koncernredovisningen är förenliga med innehållet i den kompletterande rapport som har överlämnats till moderbolagets

revisionsutskott i enlighet med Revisorsförordningens (537/2014) artikel 11.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet *Revisorns ansvar*. Vi är oberoende i förhållande till moderbolaget och koncernen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav. Detta innefattar att, baserat på vår bästa kunskap och övertygelse, inga förbjudna tjänster som avses i Revisorsförordningens (537/2014) artikel 5.1 har tillhandahållits det granskade bolaget eller, i förekommande fall, dess moderföretag eller dess kontrollerade företag inom EU.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Övriga upplysningar

Revisionen av årsredovisningen för år 2018 har utförts av en annan revisor som lämnat en revisionsberättelse daterad 10 april 2019 med omodifierade uttalanden.

Särskilt betydelsefulla områden

Särskilt betydelsefulla områden för revisionen är de områden som enligt vår professionella bedömning var de mest betydelsefulla för revisionen av årsredovisningen och koncernredovisningen för den aktuella perioden. Dessa områden behandlades inom ramen för revisionen av, och i vårt ställningstagande till, årsredovisningen och koncernredovisningen som helhet, men vi gör inga separata uttalanden om dessa områden. Beskrivningen nedan av hur revisionen genomfördes inom dessa områden ska läsas i detta sammanhang.

Vi har fullgjort de skyldigheter som beskrivs i avsnittet *Revisorns ansvar* i vår rapport om årsredovisningen också inom dessa områden. Därmed genomfördes revisionsåtgärder som utformats för att beakta vår bedömning av risk för väsentliga fel i årsredovisningen och koncernredovisningen. Utfallet av vår granskning och de granskningsåtgärder som genomförts för att behandla de områden som framgår nedan utgör grunden för vår revisionsberättelse.

Värdering av avsättning för oreglerade skador

Beskrivning av området

Per den 31 december 2019 uppgick avsättning för oreglerade skador till 105 miljarder SEK i koncernen vilket utgör 82 % av totala skulder. I moderbolaget uppgick de till 83 miljarder SEK vilket utgör 86 % av moderbolagets skulder. Upplysningar om avsättning för oreglerade skador återfinns i not 1 Redovisningsprinciper, not 2 Risker och riskhantering för koncernen samt i not 22 Avsättning för oreglerade skador. Avsättning för oreglerade skador ska täcka de förväntade framtida utbetalningarna av försäkringsersättningar. Avsättningen för framtida ersättningar beräknas med hjälp av statistiska metoder. Givet balanspostens storlek i förhållande till totala skulder, samt att värderingen kräver att ledningen gör bedömningar och antaganden, har värdering av Avsättning för oreglerade skador ansetts vara ett särskilt betydelsefullt område i vår revision.

Hur detta område beaktades i revisionen

Vi har utvärderat bolagets process för reservsättning och bedömt om väsentliga risker täcks av befintliga kontroller. Vidare har vi utvärderat lämpligheten i metoder och antaganden som använts och gjort självständiga beräkningar av avsättningar gällande de försäkringsklasserna med högst bedömningsinslag. I vår revision har vi använt våra interna aktuarier för att bistå oss i de granskningsåtgärder vi utfört avseende försäkringstekniska avsättningar. Vi har även granskat huruvida lämnade upplysningar i de finansiella rapporterna angående Avsättning för oreglerade skador är ändamålsenliga.

Värdering av andra finansiella placeringstillgångar klassificerade i nivå 2 och nivå 3

Beskrivning av området	Hur detta område beaktades i revisionen
<p>Per den 31 december 2019 uppgick andra finansiella placeringstillgångar till 171 miljarder SEK i koncernen, vilket utgör 81 % av totala tillgångar. I moderbolaget uppgick de till 142 miljarder SEK, vilket utgör 86 % av moderbolagets totala tillgångar. Finansiella instrument till verkligt värde delas in i olika nivåer i en verkligtvärdehierarki (nivå 1, 2 och 3), där nivå 1 utgörs av finansiella instrument för vilka det finns noterade (ojusterade) priser på aktiva marknader för identiska tillgångar eller skulder. För finansiella instrument i värderingsnivå 2 kan vissa uppskattningar och bedömningar behöva göras i samband med fastställande av verkligt värde, även om inslagen av uppskattningar och bedömningar är betydligt lägre än vad som krävs för värdering av finansiella instrument i nivå 3. Per den 31 december 2019 återfinns 124 miljarder SEK av andra finansiella placeringstillgångar som värderas till verkligt värde i värderingsnivå 1, 23 miljarder SEK i nivå 2 och 24 miljarder SEK i nivå 3. För moderbolaget återfinns 103 miljarder SEK av andra finansiella placeringstillgångar som värderas till verkligt värde i värderingsnivå 1, 19 miljarder SEK i nivå 2 och 20 miljarder SEK i nivå 3. Upplysningar om värdering av andra finansiella placeringstillgångar återfinns i not 1 Redovisningsprinciper och not 14 Andra finansiella placeringstillgångar samt i not 15 Upplysningar om värdering till verkligt värde. Givet balanspostens storlek i förhållande till totala tillgångar, samt att värderingen av finansiella instrument i nivå 2 och nivå 3 kräver att ledningen till viss del gör uppskattningar och bedömningar, har värdering av andra finansiella placeringstillgångar ansetts vara ett särskilt betydelsefullt område i vår revision.</p>	<p>Vi har utvärderat bolagets process för värdering av finansiella instrument, använda värderingsmetoder och, när så tillämpligt, bedömt rimligheten i ledningens uppskattningar och bedömningar vid beräkning av verkliga värden. Vi har testat ett urval av nyckelkontroller i värderingsprocessen och självständigt värderat ett urval av finansiella instrument. Resultatet av denna värdering har jämförts med bolagets egen värdering och skillnader har analyserats. Vi har även granskat huruvida lämnade upplysningar i de finansiella rapporterna angående placeringstillgångar är ändamålsenliga.</p>

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att årsredovisningen och koncernredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och, vad gäller koncernredovisningen, enligt IFRS så som de antagits av EU. Styrelsen och verkställande direktören ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning och koncernredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Vid upprättandet av årsredovisningen och koncernredovisningen ansvarar styrelsen och verkställande direktören för bedömningen av bolagets förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen och verkställande direktören avser att likvidera bolaget, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Styrelsens revisionsutskott ska, utan att det påverkar styrelsens ansvar och uppgifter i övrigt, bland annat övervaka bolagets finansiella rapportering.

Revisorns ansvar

Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om att årsredovisningen och koncernredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en

sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen och koncernredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- ▶ identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen och koncernredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risker för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.
- ▶ skaffar vi oss en förståelse av den del av bolagets interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.
- ▶ utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- ▶ drar vi en slutsats om lämpligheten i att styrelsen och verkställande direktören använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen och koncernredovisningen. Vi drar också en slutsats, med grund i de

inhämtade revisionsbevisen, om det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om bolagets förmåga att fortsätta verksamheten. Om vi drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste vi i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen och koncernredovisningen. Våra slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att ett bolag inte längre kan fortsätta verksamheten.

- ▶ utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen och koncernredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen och koncernredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.
- ▶ inhämtar vi tillräckliga och ändamålsenliga revisionsbevis avseende den finansiella informationen för enheterna eller affärsaktiviteterna inom koncernen för att göra ett

uttalande avseende koncernredovisningen. Vi ansvarar för styrning, övervakning och utförande av koncernrevisionen. Vi är ensamt ansvariga för våra uttalanden.

Vi måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

Vi måste också förse styrelsen med ett uttalande om att vi har följt relevanta yrkesetiska krav avseende oberoende, och ta upp alla relationer och andra förhållanden som rimligen kan påverka vårt oberoende, samt i tillämpliga fall tillhörande motåtgärder.

Av de områden som kommuniceras med styrelsen fastställer vi vilka av dessa områden som varit de mest betydelsefulla för revisionen av årsredovisningen och koncernredovisningen, inklusive de viktigaste bedömda riskerna för väsentliga felaktigheter, och som därför utgör de för revisionen särskilt betydelsefulla områdena. Vi beskriver dessa områden i revisionsberättelsen såvida inte lagar eller andra författningar förhindrar upplysning om frågan.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalanden

Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens och verkställande direktörens förvaltning av AFA Sjukförsäkringsaktiebolag för år 2019 samt av förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust.

Vi tillstyrker att bolagsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt god revisionsssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet *Revisorns ansvar*. Vi är oberoende i förhållande till moderbolaget och koncernen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust. Vid förslag till utdelning innefattar detta bland annat en bedömning av om utdelningen är försvarlig med hänsyn till de krav som bolagets och koncernens verksamhetsart, omfattning och risker ställer på storleken av moderbolagets och koncernens egna kapital, konsolideringsbehov, likviditet och ställning i övrigt.

Styrelsen ansvarar för bolagets organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter. Detta innefattar bland annat att fortlöpande bedöma bolagets och koncernens ekonomiska situation, och att tillse att bolagets organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och bolagets ekonomiska angelägenheter i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt. Verkställande direktören ska sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar och bland annat vidta de åtgärder som är nödvändiga för att bolagets

bokföring ska fullgöras i överensstämmelse med lag och för att medelsförvaltningen ska skötas på ett betryggande sätt.

Revisorns ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören i något väsentligt avseende:

- ▶ företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget.
- ▶ på något annat sätt handlat i strid med aktiebolagslagen, försäkringsrörelselagen, lagen om årsredovisning i försäkringsföretag eller bolagsordningen.

Vårt mål beträffande revisionen av förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust, och därmed vårt uttalande om detta, är att med rimlig grad av säkerhet bedöma om förslaget är förenligt med försäkringsrörelselagen, aktiebolagslagen eller bolagsordningen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionsssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller att ett förslag till dispositioner av bolagets vinst eller förlust inte är förenligt med försäkringsrörelselagen eller bolagsordningen.

Som en del av en revision enligt god revisionsssed i Sverige använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen och förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust grundar sig främst på revisionen av räkenskaper. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på vår professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för bolagets situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut,

Building a better
working world

beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande om ansvarsfrihet. Som underlag för vårt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust har vi granskat om förslaget är förenligt med försäkringsrörelselagen, aktiebolagslagen och bolagsordningen.

Ernst & Young AB, box 7850 10399 Stockholm, utsågs till AFA Sjukförsäkringsaktiebolags revisor av bolagsstämman den 19 juni 2019 och har varit bolagets revisor sedan 19 juni 2019.

Stockholm den 1 april 2020

Ernst & Young AB

Daniel Eriksson

Auktoriserad revisor